Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada
Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa
ADRESAS:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 37 (283) KAINA 10 ct. MONTREAL, 1952 m. RUGSĖJIS-SEPTEMBER 17 d. PRICE 10 ct. XII METAI

Kanados Lietuvių Centro Tarybos komunikatas

Ryšyje su Kanados Lietuvių Bendruomenės susiorganizavimu, Kanados Lietuvių Centro Tarybos plenumas, dalyvaujant KLT Montrealio skyriaus valdybai, š. m. rugsėjo mėn. 13 dienos posedyje svarstė esamąją padėtį ir ateities uždavinius. Visapusiškai išdiskutavusžemiau aptariamus klausimus, vienbalsiai priėmė šiuos nutarimus:

2. KLCT nepalaikė ir ateityje nepateisins tų sudarytųjų priežasčių, dėl kurių Kanados lietuvių dauguma liko Bendruomenės organizacijos nuošalyje.

3. KLCT pripažįsta, kad Bendruomenės kūrime tedalyvavo labai mažas nuošimtis krašte gyvenančių lietuvių, todėl kviečia Kanados Lietuvių Tarybos skyrius dėti visas galimas pastangas apjungti kiek galint didesnį tautiečių skaičių senosios lietuvių organizacijos — Kanados Lietuvių Tautos Fondo.

4. KLT organizacija, nuo seno gerbdama kiekvieno lietuvio įsitikinimus ir pažiūras, kviečia krašte veikiančius skyrius siekti nuoširdaus bendradarbiavimo ir solidarumo su visomis Kanados lietuvių organizacijomis.

5. Kanados Lietuvių Tarybos statuto tobulinimui, tolimesnio veikimo gairių nustatymui, Centro valdomųjų organų rinkimui, „Nepriklausomos Lietuvos" leidimo sąmatos priėmimui ir kitiems svarbiems reikalams aptarti netrukus bus šaukiamas Kanados Lietuvių Tarybos skyrių atstovų suvažiavimas. Tuo reikalu platesnė informacija bus duodama aplinkraščiais.

KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBOS PLENUMAS.

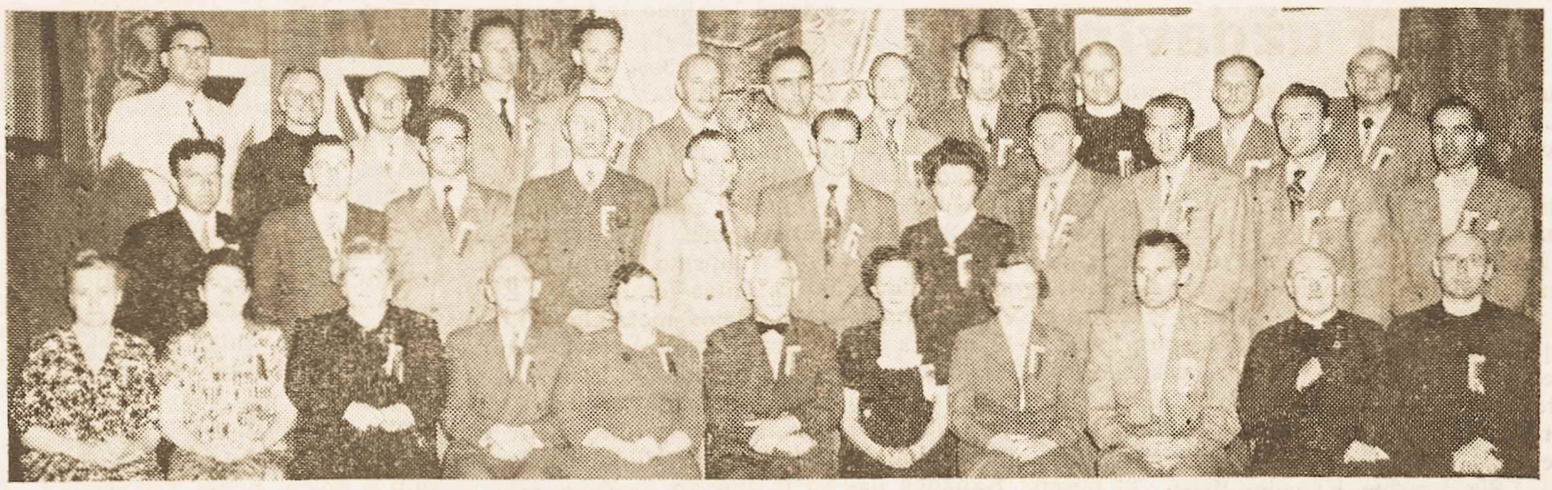

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO TARYBOS NARIAI

1952 m. rugpjūčio 30—31 dienomis susirinkę pirmojo posėdžio. Iš kairės į dešinę, sėdi: Ona Indrelienė, Marija Jokubynienė, Jieva Mankuvienė, Kęstutis Grigaitis, Marija Arlauskaitė, Jonas Matlionis, Petronelė Juškevičienė-Miller, Stasė Prapuolenytė, Petras Lukoševičius, Kazimieras Rickus, Jonas Gutauskas; vidurinėj eilėj stovi — Kostas Toliušis, Jonas Činga, Jeronimas Gaižutsi, Jonas Kardelis, Jonas Jokubynas, Povilas Vaitonis, Agota Šidlauskaitė, Antanas Rinkūnas, Vytautas Meilus, Jonas Simonavičius, Kostas Lukošius; paskutinėje eilėje stovi — Jonas Juškaitis, Petras Baniūnas, Alfonsas Zubrys, Herbertas Stepaitis, Pranas Čeponis, Algirdas Šalkauskas, Adolfas Šapoka, Jokubas Slizys, Antanas Juozapavičius, Juozas Tadarauskas, Kostas Andruškevičius ir Pranas Alšėnas. Į posėdžius neatvyko ir šiame atvaizde trūksta šešių asmenų—Antano Pacevičiaus, Alfonso Paplausko, Jono Yčo, Adomo Kantauto, Pauliaus Šiugždinio ir Povilo Liaukevičiaus. (Žiūrėk praėjusiame ir šiame „N. L." numery Krašto Tarybos suvažiavimo aprašymą).

P. Vaitonis išvyko į tarptautinį turnyrą Švedijon

Mūsų šachmatų meisteris P. Vaitonis, iškovojęs Kanados pirmenybėse pirmąją vietą ir tuo pačiu įgijęs teisę dalyvauti tarptautiniame šachmatų turnyre (interzonal tournament) Stockholme, š. m. rugsėjo m. 12 d. išvyko 6 savaitėms į Švedijos sostinę.

Jūsų laikraščio korepondentas kreipėsi į buv. Lietuvos ir dabartinį Kanados meisterį P. Vaitonį, prašydamas supažindinti skaitytojus su įvykstančio turnyro taisyklėmis, žaidėjais ir tt. P. Vaitonis mielai sutiko atsakyti į patiektus jam klausimus ir perduoti juos „N. L." skaitytojams.

— Kada išvykstate iš Hamiltono ir kaip?

— Iš Hamiltono išvykstu į Toronto ir iš čia lėktuvu, per New - Yorką, Angliją, Norvegiją į Švedijos sostinę, kur rugsėjo mėn. 15 d. prasideda turnyras. Jis tęsis iki spalio m. 22 d.

— Ar žinomos Jums turnyro taisyklės?

— Taip. Žaidžiama bus taškų sistema — kiekvieno su kiekvienu. Kadangi dalyvauja 22 iš viso pasaulio žaidėjai, tai teks sulošti 21 partiją. 5 šio turnyro nugalėtojai ir 7 jau paskirti Tarptautinės šachmatų Sąjungos (didmeisteriai, kaip Keres, Najdorf ir kt.) susitiks su pasaulio meisteriu rusu M. Botvininku. Šis matčas yra numatytas sekantį pavasarį ir jis greičiausiai įvyks už geležinės uždangos, kaip Stockholmo turnyro kompromisas. Jeigu ir pavyktų patekti į tą „penketuką", dėl žinomų aplinkybių, į pavasario susitikimą su M. Botvininku (už geležinės uždangos) vykti negalėčiau.

— Ar jaučiatės esąs geroje formoje?

— Galite suprasti iš tokio palyginimo: nei futbolininkui, nei krepšininkui ar boksininkui nepakanka net metus vienų gerų rungtynių. Panašiai ir su mumis yra. Po laimėtų pirmenybių Vancouveryje dar neturėjau rimto susitikimo Tiesa, prieš keletą savaičių sužaidžiau treniruotės pobūdžio rungtynes su Kanados vicemeisteriu Anderson. Jas laimėjau 4½ taško prieš 1½ taško. Taip pat, būdamas Montrealyje Krašto Tarybos suvažiavime, daviau simultaną ir laimėjau prieš vietos meisterį. Tai ir viskas.

— Ar turnyras vyksta pačiame Stockholme?

— Keletas partijų bus sužeista Švedijos sostinėje, tačiau tikrumoje pats turnyras vyks apie 12 mylių nuo Stockholmo, kurortiniame mieste.

— Kas Jums apmoka visas išlaidas?

— Kelionę apmoka Kanados šachmatų Sąjunga, o išlaikymą duoda švedai. Bet suprantamas dalykas: be pusryčių, pietų, vakarienės ir buto, yra ir kitų išlaidų, tad šia proga nuoširdžiai dėkoju Hamiltono, Toronto, Montrealio ir kt. kolonijų lietuviams už gausias aukas. (Vokiečiai, būdami Helsinkio Olimpiadoje, turėdami taip pat pilną išlaikymą, gaudavo po 900 suomiškų markių dienpinigių. — Kbr.)

Nuoširdžiai padėkojau P. Vaitoniui už malonų pasikalbėjimą ir linkėjau jam „gero vėjo".

Mes, lietuviai, tikime, kad buv. Lietuvos meisteris, šiame turnyre pasirodys kuo puikiausiai ir į jį dedamas viltis įgyvendins tikrovėje.

Nors ant P. Vaitonio stalučio stovės Kanados vėliavėlė, tačiau širdimi jis pasiliks su Lietuva! **Kbr.**

TRUMPOS ŽINIOS.

— Čikagoje mirė dr. A. L. Graičiūnas, ilgus metus buvęs veiklus demokratinės spaudos bendradarbis, bet paskutiniu metu pakrypęs į komunistų pusę.

— Europoje vyksta kariniai manevrai: pradėjo manevrus Atlanto pakto valstybių laivynas, Vokietijoje manevravo sausumos kariuomenė, kuri bandė priešintis rusų antpuoliui ir pamažu pasitraukė į vakarus; Norvegijos kariuomenė bando gintis nuo rusų veržimosi per šiaurės sritis; rusų kariuomenė manevruoja rytinėje Vokietijoje ir bando jėgas, pastiprintas „liaudies policijos", lenkų ir čekolovaskų daliniais. Žodžiu, manevrai labai konkretūs... Švedai, derindamiesi prie šių manevrų, paleido savo laivyną Baltijos jūroje.

— Komkinija tebetremia vyskupus, kurių dar du išvarytį į Honkongą.

— Etiopija, pasirašiusi sutartį su Eritrėja, su šia susijungia federacijos pagrindais.

Pasaulinė įvykių savaitė

AMERIKONAI SKALDO ATOMO BRANDUOLĮ

Bene įdomiausis praėjusios savaitės pasaulinės reikšmės faktas yra Amerikos specialistų naujas begalinio svarbumo išradimas, tai

IŠRADIMAS BŪDO SUSKALDYTI ATOMO BRANDUOLĮ,

Apie tą išradimą, kaip apie milžinišką sensaciją, pranešė Amerikos radijas.

Kaip žinoma, ligšiol buvo skaldomas atomas, bet ne visas, o tiktai jo viršutinis sluoksnis; branduolys gi, kuris savyje slepia didžiausį energijos — jėgos kiekį, nebuvo suskaldytas. Dabar gi Amerikos atomo specialistai rado būdą suskaldyti ir atomo branduolį. Šis išradimas yra milžiniško svarbumo, nes suskaldant atomo branduolį, atpalaiduojamas milžiniškas kiekis energijos. Tuo pačiu, pritaikius atomo branduolio suskaldymą, bus gauta milioną kartų stipresnė atominė bomba. Be to, ir visiems kitiems reikalams iš tų pačių medžiagų, iš kurių gaunama atominė energija, šios bus gauta milionus kartų daugiau, negu skaldant tiktai atomo žievę. Šis išradimas nustelbia visus kitus, ligšiol žinomus atominės energ. žinių srityje.

Kai dabar Amerika ruošiasi daryti naujus atominių prietaisų sprogdinimus Enivetok saloje, Pacifike, kurie ruošiami labai slaptai, tai yra spėliojama, ar tai nebus

RBANDUOLINIO ATOMO SPROGDINIMO BOMBOS BANDYMAS,

nors tuo tarpu daugiau prileidžiama, kad bus bandomas, gal, vandenilio bombos sprogdinimas. Tačiau, jeigu ir taip būtų, tai ir vandenilio bombeje, labai galimas dalykas, einama prie atomo branduolio sprogdinimo.

Visokiu atveju, šie bandymai turės nepaprastai didelio ateičiai svarbumo, kai apie Rusiją gana pastoviai įsigali abejojimas, ar ji turi atominę bombą? Labai galimas dalykas, kad tas neturėjimas ir sulaiko rusus nuo naujos agresijos. Rusai tačiau, prileidžiama, bijodami išduoti savo silpnumą, tebevaidina, kad ir jie turi atominę bombą. Prileidžiama, kad jie bijo išduoti savo silpnumą, nes jam paaiškėjus, Rusija gali būti vienu smūgiu paklupdyta ir priversta pildyti vakarų valstybių reikalavimus. Ši misteriją, galų gale, turės paaiškėti.

Verta atkreipti dėmesys ir į reikšmingą NATO karo vado

GEN. GRUENTHER ATSAKYMĄ GEN. EISENHOWERIUI.

„Reikia palaikyti žmonių išsivadavimo viltis anapus geležinės uždangos, bet aš netikiu, kad mes juos galėtume išvaduoti be karo", — pareiškė gen. Gruenther, ir pastebėjo: „Mėtydami parašiutais revolverius, mes rytų Europos ne išvaduosime. Vienintelė garantija — mums reikia būti galingiems ir vieningiems".

Jeigu prie šito pareiškimo pridėsime žinias, kad Europos gynimo kariuomenės vadas gen. Ridgway apžiūrėjo visą Turkijos - Rusijos pasienį, apvažinėdamas jį džipu ir kad Europoje vyko ir vyksta kariniai manevrai, tai ir bus tas realumas, kurio siekiama, bet kuriam gen. Eisenhoweris mažiausiai būtų pajėgus, nes respublikonų eilėse labai stipriai reiškiasi Amerikos izoliacionizmo palinkimai. Todėl rinkiminėje kovoje

KANDIDATAI Į AMERIKOS PREZIDENTUS SUSIKERTA

gana stipriai ir demokratų kandidatas Stevensonas perdėm palaiko tuos principus, kurie eina į principinį tautų teisių gynimą, o respublikonų kandidatas gen. Eisenhoweris vis daugiau linksta į spekuliaciją žmonių nuotaikomis, nes karas niekam nėra malonus dalykas. Eisenhoweris puola demokratus už karą Korejoje, kuris nebuvęs reikalingas, atseit, Korėją reikėjo be mūšio atiduoti Rusijai... Stevensons gi sako, kad tai yra principo reikalas — ginti užpultas tautas bei valstybes. Tai yra ne tiktai JTO prestižo, ne tiktai didelės moralinės reikšmės būtenybė, bet įrodymas, kad Jungtinių Tautų Organizacija yra realus dalykas ir kad ji neleis imperialistams žaisti tautų ir valstybių likimu.

Beveik tan pačian žodin pasisakė ir JAV užs. reikalų min. D. Achesonas, kuris kalbėdamas į didelį žmonių susirinkimą Kansas mieste, kur buvo daugiausia darbininkų, pabrėžė, Stevensono reiškiamas mintis ir, kas mums įdomu, savo teigimus apie Rusiją ir jos agresingumą, parėmė

ARGUMENTAIS IŠ LIETUVOS OKUPACIJOS, PACITAVĘS VILNIAUS SPAUDĄ.

Žodžiu, kova tarp demokratų ir respublikonų vyksta gana smarki. Ji vis labjau įsitempia.

Tuo tarpu Europoje vyksta žymus judėjimas, kurio galutinis tikslas yra vieninga Europa, paremta Europos jungtinių valstybių principu. Adenaueriui pasiūlius, yra nutarta iki gruodžio 10 d. pagaminti

EUROPOS JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ KONSTITUCIJĄ,

kuri būtų patiekta Europos ministerių tarybai. Žinoma, visiško Europos apsivienijimo klausimas yra dar didelės ir neaiškios problemos padėty, bet yra be galo svarbu, kad bent teoriškai jau tas klausimas statomas į aktualiųjų dienotvarkės punktų tarpą.

ARTIMUOSIUOSE RYTUOSE DIDELĖS PERMAINOS.

Iranas, nepajėgdamas išspręsti naftos klausimo, sprendžia vidaus reformų klausimus: Mosssadegh vykdo tūlą žemės reformą: įsakė dvarininkams 10 proc. derliaus atiduoti žemės nuomininkams, o kitus 10 porc—kaimų tarybom. Gavęs naujus pasiūlymus iš Anglijos ir Amerikos, kaip baigti naftos klausimą, jis susvyravo dėl priemonių, o šachas patarė daryti viską, kad santykiai su šiomis valstybėmis būtų išspręsti geruoju.

EGIPTE PADARYTAS REVOLIUCIJOS PAGILINIMAS.

Karaliaus nuvertimo pervermą padaręs gen. Naguib, negalėdamas susitarti su nacionalistais, vieną naktį juos visus pasodino į kalėjimą, min. pirmininką Maher atstatydino, sudarė naują kabinetą ir iš karaliaus regentų tarybos gavo diktatoriaus įgaliojimus. Po to tęsia reformas, nukreiptas prieš didžiuosius žemės valdytojus.

Šis perversmas sudaro naujas sąlygas ir Arabų lygoje,

Nukelta į 10 psl.

„NL" statybos ir linotypo vajus

Paskutinės gegužinės proga, lyg ir atžymėti praėjusį šios vasaros sezoną Montrealyje, atsilankęs **inžinierius Bronius Narbutas,** paremdamas „Nepriklausomą Lietuvą" nupirko vieną Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" akciją - šėrą, įmokėjęs $ 10.00.

Kaip matome, tautiečiai randa visokių progų paremti „N. L." ir įsigyti akcijų. Už tai jiems priklauso didelis ir nuoširdus įvertinimas ir didelė padėka.

Sp. B-vė „NL".

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. America	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Contries	$ 6.00
Teksto eilutė	ct. 0.15	Pajieškojimų kaina	$ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

KLT uždaviniai

Pirmame šio „Nepriklausomos Lietuvos“ numerio puslapyje yra įdėtas Kanados Lietuvių Centro Tarybos Komunikatas, kuris informuoja savo organizacijos narius, drauge ir visus Kanados lietuvius, apie tolimesnį Kanados Lietuvių Tarybos veikimą.

Kaip žinoma, Kanados Lietuvių Bendruomenės statutas kalba apie lietuvių jungimą į vieną Bendruomenės organizaciją, bet nesiekia ko nors esamo griauti. Šia prasme Kanados Lietuvių Tarybos organizacija, ilgus metus pozityviai veikusi ir toliau tebeveikianti savarankiškai, Bendruomenės org-jai ateina į talką, nes, kaip Krašto Tarybos suvažiavimą sveikindamas KLCT atstovas pareiškė, ji su Bendruomenės organizacija bendradarbiaus ir ją rems.

Faktas yra, kad ligšiol Bendruomenės organizacijai nepasisekė apjungti Kanados lietuvių daugumos, kas ypač paaiškėjo po Valdybos rinkimų. Tuo tarpu Kanados L. Taryba, kaip sena Kanados lietuvių organizacija, jau turi savo vardą ir savo autoritetą, ypač seniau atvykusių į Kanadą lietuvių tarpe, kurie ją sukūrė, ją išaugino ir ja pasitiki. Kaip tiktai Kanados Lietuvių Taryba savo jėgomis išleido demokranį, visus lietuvius, be politinių ir religinių įsitikinimų skirtumo jungiantį laikraštį, „Nepriklausomą Lietuvą“, kurią išugdė, ypač prisidėjus ir naujiems ateiviams, į savaitraštį. Žodžiu, Kanados Lietuvių Taryba pasirodė gyvybinga ir lojaliai jungianti savo rėmuose visokių pažiūrų lietuvius, ypač, kas yra būtina pabrėžti, visų, nežiūrint politinių ir religinių įsitikinimų tautiečius.

Ši organizacija, kurios šūkis įrašytas į „Nepriklausomos Lietuvos“ antraštę — „Už Lietuvos išlaisvinimą — Už ištikimybę Kanadai“, niekuomet neskirstė lietuvių pagal religijas ar politinius įsitikinimus. Ji niekuomet neteigė, pasilaikydama vienos srovės įsitikinimo, kad tokios tikybos ar partijos lietuviai yra pirmos rūšies, o kitų — antros rūšies.

Organizuojant Kanados Lietuvių Bendruomenę, Kanados Lietuvių Tarybos atstovai dėjo visas pastangas, kad Bendruomenė apjungtų visus — ir naujuosius ir senuosius — lietuvius ateivius į šį kraštą. Deja, jos pastangoms susidarė daug kliuvinių. Vienos srovės žmonės, kurie 1949 metais buvo pasitraukę iš Kanados lietuvių Seimo, dėjo visų pastangų laimėti rinkimus, nors juose tedalyvautų tiktai lietuvių maža dalis. Ši būsena Kanados lietuvių daugumos nepatenkina. Yra didelis reikalas, kad Bendruomenė apjungtų galimai didesnę visų lietuvių daugumą. Ir Kanados Lietuvių Tarybos organizacija, negalėdama sutikti,kad daugelis lietuvių liktų be lietuviškos organizacijos, kurioje galėtų reikštis jų aktyvus dalyvavimas lietuviškuose reikaluose, toliau tęsia savo veiklą.

Laisvę ir demokratinius principus gerbianti bei vertinanti demokratinė Kanados lietuvių dauguma, neneigdama religinių, nei politinių kitų tautiečių įsitikimų ir nerūšiuodama jų dėl to į geresnių ar blogesnių lietuvių kategorijas, pasilaiko prie Kanados Lietuvių Tarybos organizacijos, bandydama gyvendinti principą, kad juo didesnis visų Kanados lietuvių skaičius būtų organizuotas ir dėtųsi prie lietuviškųjų tikslų siekimo ir lietuviškosios Bendruomenės gyvendinimo. Nevengiant ir tos būsenos, jeigu iš vienos pusės susidaro jau partinė pusė, tai galimai ir ją atsverti. Vėl gi, kas reikia pabrėžti, laikantis to didžiojo principo, kad visi lietuviai, nežiūrint religinių ir politinių skirtumų, būtų pritraukti ir apjungti lietuvių tautos tikslams siekti.

Tuose Kanados lietuvių gyvenimo baruose Kanados Lietuvių Taryba yra pasiryžusi išvaryti naują barą — pozityvų ir reikšmingą. Todėl visus savo narius kviečia būti veiksmingais ir ryžtingais, ir tautiečius, kurie dar joje nedalyvauja, kviečia dėtis į ją ir veikti.

KLCT Sp. ir Inf. Skyr.

PONĄ KĘSTUTĮ NORKŲ

iš Hamiltono ir

PANELĘ ELYTĘ SALALYTĘ

iš Montreal,

sukūrus lietuvišką šeimą, sveikiname ir linkime gražaus saulėto gyvenimo

Albinas Rozalija Žukauskai.

Montreal.

SPAUDOS APŽVALGA

VYSKUPO V. BRIZGIO STRAIPSNIS

„Draugas“ 211-me n-ry įdėjo vyskupo V. Brizgio straipsnį, kurio būdingesnės vietos čia cituojamos:

„Visi mūsų **lietuviški** užsimojimai, rūpesčiai, sieliojimaisi prasmingi yra tik su viena sąlyga. Ta sąlyga yra: jeigu mūsų tauta laimės politinę laisvės kovą. Šios kovos vedimas ir jos laimėjimas yra nepalyginamai svarbesnis už visus kitus lietuvių pasireiškimus. Šios kovos vadai ir dalyviai yra nepalyginamai svarbesni asmens už visus kitus šiandieninius asmenis. Jeigu nebūtų laimėta tautos laisvės kova, tai visos kitos mūsų pastangos ir veikla **religinėje, dorovinėje, kultūrinėje**, patriotinėje srityje liktų tik tiek prasmingos, kiek jos būtų reikalingos ir naudingos bendrai visos žmonijos labui‘,.

Suminėjęs politinių grupių klaidas, svarbu pastebėti — to kiu atvirumu, kokiu niekuomet „Draugas” nesumini, — vysk. V. Brizgys toliau rašo:

„Kalbant apie šiandieninius Vliko nesklandumus, visuomenė turėtų nusistatyti už besąlyginį Vliko egzitencijos išlaikymą. Pasilikus prie principo yra visada galima surasti kelią išeiti iš keblumų. Tokio nusistatymo būtinumo ir aiškinti nereikia: už Tėvynės ir tautos laisvę kovai kas nors turi vadovauti, o turimą ir per metų eilę išbandytą kelią keisti nežinia kuo, būtų pavojinga rizika”.

Prie šio pasisakymo verta pastebėti, kad tiktai pavieniai asmens, ir tai tiktai Vlikui atsidūrus aklastovy, kartais „stipriau“ pasiakydavo, bet ir tai siekdami reformų, kurios VLIką padarytų veiksmingą. Šiaip gi, plačioji lietuvių visuomenė nė kiek neabejoja, kad Vlikas yra ir turi būti visai rezistencijai vadovaujantis veiksnys.

Todėl išvada vysk. V. Brizgio visai teisinga:

„Kas Vliku nesiinteresuoja, tas nesiinteresuoja nei savo asmenišku, nei visos tautos likimu. Iškeliavęs už vandenynų, didmiesčių ir fabrikų triukšme, lietuvi, nepamiršk to židžinio, kuris vietoje tavęs sielojasi ir kovoja už tave, visą tautą, už Tėvynę”.

Tai yra svarbiausia, ką vysk. V. Brizgys teigia. Ir tai yra labai teisinga.

Norisi tiktai vieną vysk. V. Brizgio mintį paryškinti, kai jis sako — „Šiandieninėje mūsų situacijoje kuriai nors grupei pasitraukti iš politinės kovos būtų tas pat, ką visuomenės opinijoje save palaidoti“. Taip. Bet, turint prieš akis pasitraukusias „grupes‘, reikia pasakyti, kad joms tas pavojus negręsia, nes tų „grupių“ niekad nebuvo ir nėra, todėl nėra kas ir laidoti.

Ir atrodo, kad VLIKas dabar galės tiktai dirbti, nes jo nesklandumai jau bus tiktai praeityje.

Bet ar vysk. V. Brizgio pasisakymas turės kokios nors vertės „Draugo“ kovos štabui, reikia labai suabejoti.

K L Bendruomenės Krašto Tarybos posėdžiai

(Tęsinys iš 36(282) numerio).

Po KLB-LOKo apyskaitinio pranešimo siūloma priimti nutarimą, kuriuo KLB-LOKui už nuveiktą didelį organzacinį darbą būtų išreikšta padėka. Siūlymas priimamas vienu balsu.

Pagal dienotvarkę seka Bendruomenės Statuto svarstymas, bet kadangi statutui ruošti komisija posėdžiauja, nutariama svarstyti

švietimo reikalai.

Gana plačiai tuo reikalu pasisako ats. Rinkūnas, aptaręs priešmokyklinio ir kelių laipsnių lietuviškųjų dalykų mokymą vadinamose šeštadieninėse mokyklose. P. Rinkūnas samprotauja, kad priešmokyklinio amžiaus vaikams reiktų turėti vaikų darželius, o mokyklinio amžiaus vaikams — šeštadienines mokyklas bent dviejų laipsnių, kurių viename būtų išeitas lietuviškųjų dalykų pradžios mokyklos kursas, o kitame bent keturių vidurinės mokyklos klasių kursas. Jis mano, kad keturių klasių kursas galima būtų išeiti per 8 metus. P. Rinkūnas pasisako ir apie tų mokyklų programų suvienodinimą bei galimos mokslo kontrolės įvedimą, žinoma, numatant, kad kontrolei gali tekti susidurti su tų mokyklų laikytojais, o šiame bare pirmenybė priklauso tiems, kas duoda pinigus. P. Rinkūnas, darydamas savo minčių suglaustinę, siūlo išrinkti Švietimo komisiją, kuri būtų įrašyta ir Statutan.

Dėl šio pasisakymo kyla diskusijos. Ats. Kardelis sako, kad p. Rinkūnas palietęs tiktai vieną

lietuviškosios kultūros

barą, ir tai nepilnai, nes be pradžios ir viduriniojo mokslo yra ir aukštasis, be to, ne tiktai lituanistiniame bare, bet ir bendrai lietuvių aukštojo mokslinimo reikalas. Maža to, yra didelė ir šakota meno sritis, kurios negalima išjungti, todėl visus tuos reikalus reiktų apjungti bendresnės formos vardu. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės statutas numato tiems reikalams ir lėšas, kurios turėtų būti skiriamos per Lietuvių Kultūros Fondo organizaciją. J. Kardelis kelia klausimą, ar verta būtų nesilaikyti PLB statuto, kuris visiems, visuose pasaulio kraštuose esantiems lietuviams, numato vieną organizacinę sistemą bei tvarką?

Liesdamas p. Rinkūno pranešimo dalį dėl mokyklų laikymo, J. Kardelis sako, kad, reikalą imant klasiškai ir laikantis PLB Statuto,

lietuviškas mokyklas turėtų išlaikyti bendruomenė.

Tokiu atveju įmanomiau būtų galima kalbėti ir apie programų suvienodinimą ir apie kontrolę, tas programas gyvendinant. Bet... viena yra teorija, o gali būti visai kita praktika. ...

Ats. Lukošius kalba, kad šis baras turi apimti ir tą jaunimą, kuris jau mokyklos nelanko, bet, pav., sportuoja. Ir tai yra visai teisinga.

Atst. Juškevičienė (kuri pati yra mokytoja) sako, kad Quebecko provincijos švietimo komisija tautinėms mokykloms ne tiktai duoda visišką laisvę, bet jas siūlo ir skatina. Tos mokyklos gali būti lietuviškos ir lietuvių mokytojų vedamos, tiktai keli mokslo dalykai turi būti vedami angliškai ar prancūziškai. (Netolimoje praeity tokios mokyklos Montrealy buvo net kelios ir veikė įvairiose miesto dalyse. J. K.). Tokių mokyklų mokytojus, kaip ir mokyklų išlaikymą, apsiima švietimo komisija. Deja, apgailestauja p. Juškevičienė, kai užpernai buvo paskelbta į tokias mokyklas registracija, neatsirado pakankamo skaičiaus ir lietuviškos mokyklos negalėjo pradėti veikti...

Atst. Juškaitis pasisako už griežtesnę mokyklų kontrolę, kuri turėtų būti centralizuota. Jis mano, kad 4-rių metų kursui išeiti perdaug aštuonerių metų mokslo.

Atst. kun. Gutauskas sako, kad į kontrolę pirmoji teisė priklauso tėvams, kaip pirmiesiems auklėtojams.

Truputis ginčų kyla dėl to, kaip ir kokią tiems reikalams sudaryti komisiją. Pasisakoma, kad kol nėra LKF statuto, reikia sudaryti tam reikalui specialią komisiją.

Atst. prof. Zubrys siūlo rinkti

Kultūros - Švietimo komisiją.

Taip ir nutariama, patikslinant, kad ji renkama iš 3 narių, kurie kooptuoja dar 4, o komisijos pirmininkas, Krašto Valdybai svarstant kultūros-švietimo klausimus, dalyvauja posėdžiuose sprendžiamuoju balsu. Vėliau į tą komisiją išrenkami, atsisakius keliems asmenims, atstovai A. Rinkūnas, S. Prapuolenytė ir J. Gaižutis.

Po sekusios po to pertraukos pranešimą daro

apie Tautos Fondo veiklą

T. Fondo pirmininkė atst. M. Arlauskaitė. Ji trumpai, bet visiškai išsamiai, apibūdina TF veiklą ir patiekia skaičius. Viso aukų Tautos Fondas Kanadoje yra surinkęs apie 15. 000 dolerių. Padarius reikalingus išmokėjimus, dabar TF kasoje yra apie 14.000 dolerių, kurie yra VLIKo žinioje.

Po pranešimo TF pirmininkė susiluakė paklausimų, be ko kita p. Juškaitis paklausė, ar pelningai tie pinigai laikomi ir ar negalima būtų jų pelningau panaudoti, negu 1,5 procento, kuriuos moka bankas? P. Arlauskaitė atsako, kad tie pinigai yra šeimininkų žinioje ir kiekvienu atveju gali būti pareikalauti, o be to, be šeimininko nurodymo, nėra pagrindo kaip nors juos kur nors investuoti.

Susirinkimo pirmininkas p. Matulionis pažymi, kad Kanada, palyginti su kitomis kolonijomis, pagal savo tautybės narių skaičių yra vienoje iš pirmųjų vietų.

Po diskusijų priimama rezoliucija, kuria dėkojama TF Atstovybei ir ypač jos pirmininkei p. Arluaskaitei už didelį ir nuoširdų pasidarbavimą.

Mandatų komisijos pranešimas,

kurį padarė atst. Čeponis, konstatuoja, kad susirinkime dalyvauja: Ontario apygardos 25 iš 28 atstovai, Quobeco — visi 7, Manitobos 1 iš dviejų ir Vakarų apygardos 1 iš 3, — viso 34 atstovai. Pranešėjas konstatuoja, kad p. Juškaičio tiekėjų sąraše trūkta pasirašiusiųjų adresų ir amžiaus, kas nesiderina su rinkiminėmis taisyklėmis.

Pirmininkaujantis p. Matulionis, rasdamas, kad pranešimas nepilnas, klausia, ką gi komisija siūlo? Po to užsimezga

gana karštos diskusijos.

Atst. Činga kalba, kad tokia būsena nesanti tvarkoje ir, esą, reikalą reikia ištirti. Esą, kas žino, kas ir kaip ten tą sąrašą pasirašė.

Atst. Kardelis, buvęs KLB-LOK narys, paaiškina plačiau. Rinkiminės taisyklės šiuo atveju tikrai neišlaikytos nuo A ligi Z, — jis sako, — bet KLB-LOKui susidūrus su tikrove, kurios iš anksto, ypač gerai nepažįstant vietos sąlygų, negalima buvo numatyti, kitur tikrai teko nuo taisyklių raidės nukrypti ir daugiau laikytis esmės, ne raidės. Taip, pav., taisyklės reikalauja, kad apylinkėje būtų viena pastovi rinkimų būstinė, bet paaiškėjus, kad, pav., Delhi rinkimų apylinkėje gyvena plačiai išsimėtę po apylinkę ūkininkai, teko sutikti su kilnojama rinkimų būstine, ir ji buvo perkelta net į tris vietas. Ar geriau būtų buvę aklai laikytis taisyklių ir nepatenkinti rinkėjų? Kitas pavyzdys: taisyklės nustatė, kad rinkimai paštu, kur jie būtų reikalingi, turi eiti per centrinį LOKą. Tuo tarpu Ottawoje, kur rinkimų būstinė buvo visiems lengvai pasiekiama, vienas asmuo, išrinktas ir į krašto Tarybą, balsavo visai neaiškiu būdu, kurį Ottawos ALOKas apibūdino lyg ir balsavimu paštu, tačiau kaip matyti iš protokolo, voką su balsavimo lapeliu kažkas ir kažkaip patiekė, bet aiškiai ne pagal rinkimines taisykles. Taigi, jeigu siūloma patikrinti vienos apygardos rinkimus, remiantis netesėjimu rinkiminių taisyklių raidės, tai

tas pat principas turi būti pritaikytas ir Ontario ir Manitobos apygardoms,

kur taip pat netesėtos tos pačios taisyklės visu šimtu nuošimčių.

Bet, atsižvelgiant į turimą būseną, KLB-LOKas sutarė, kad šie trūkumai pirmiems rinkimams toleruotini ir juos pripažino — patvirtino: Priešingu atveju reikėtų daryti naujus rinkimus, o tas jau būtų didelis „trobelis“.

Tuo pat principu buvo prašytas ir Winnipego ALOK-kas pasielgti, bet jis nepaklausė. Kas gi teko daryti su nedrausmingu ALOKu? Jėgos tam centrinis ALOKas neturėjo kitos, kaip moralinė. J. Kardelis todėl siūlė Mandatų Komisijos pranešimą priimti dėmesin ir eiti kitų klausimų svarstyti.

Bet atst. Činga Člaikėsi savo nuomonės ir reikalavo daryti tyrimą. Ir pirm. p. Matulionis pasisakė: kam gi tada KLB-LOKas įrašė dienotvarkėn Mandatų komisijos sudarymą?

J. Kardelis atsako, kad Mandatų komisija savo pareigą ir atliko, nes ji konstatavo, kiek ir iš kur atvyko Tarybos narių ir kiek jų trūksta, o to ir užtenka, nes bus aišku balsuojant, kiek yra narių. Visa kita KLB-LOKas pasiėmė savo atsakomybei. Jeigu gi dabar imti svarstyti, kas išrinktas pagal rinkiminių taisyklių raidę ir kas ne, tai, reikia, — kažkas iš šalies įsiterpia į J. Kardelio sakinį: „baigti susirinkimą ir važiuoti namo...“, nes teks iš naujo daryti rinkimus, Ar ne prasmingiau, kai dabar jau turima patrtis, tobuliau įvykdyti sekančius rinkimus, o šiuos palikti KLB-LOKo atsakomybei, ypač, kad imant reikalą teisiškai,

Nukelta į 9 puslapį.

Ką rašo kiti

APIE KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĘ.

„Vos pasiekus Kanadą žiniai apie didžiąją Lietuvos nelaimę — pirmąją bolševikų okupaciją, čia gyveną lietuviai, be politinių įsitikinimų skirtumų (iš skiriant taip vadinamus „raudonuosius‘) nutarė įsteigti visus apjungiančią organizaciją, kurios svarbiausias tikslas būtų — Lietuvos išlaisvinimas. Taip dar 1940 metais gimė Kanados Lietuvių Centro Taryba....

Pradėjus į Kanadą atvykti paskutiniojo karo pabėgėliams — tremtiniams, jų tarpe atvyko nemažas skaičius žmonių, kurie save laikė „pateptais“ vadovauti visai lietuviškai veiklai. Prasidėjo politinės intrygos — nesugyvenimas. Kulminasinis taškas buvo pasiektas 1949 metais pavasarį, per įvykusį Montrealy Kanados lietuvių organizacijų atstovų seimą, kada krikščionių demokratų srovės žmonės iš seimo demonstratyviai iššygiavo, įkūrė savo organizaciją Kanados Lietuvių Sąjungą ir pradėjo leisti atskirą Toronte laikraštį „Tėviškės Žiburius“...

Po eilės privačių pasikalbėjimų vėl „susėsta prie bendro stalo“. Nutarta eiti prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės įkūrimo Kanadoje...

...Kadnagi Kanadoje priskaitoma per 20.000 lietuvių, tai išeina, kad buvo suregistruota tik apie 25 proc. Ypač registracijos darbas šlubavo Montrealy ir bendrai visoje Quobeco apygardoje. Pav., Montrealy iš bendro čia gyvenančių 7—8 tūkstančių lietuvių užsiregistravo vos apie 700. To pasėkoje Quobec apygarda, kuri gyvenančių lietuvių skaičiumi nėra daug mažesnė už Ontario provinciją, rinko tik 7 Krašto Tarybos narius, o Ontario — 28.

Daugiausia suvažiavime laiko pareikalavo Kanados Lietuvių Bendruomenės Statuto priemimas. Jį kitą dieną priėmus buvo paskelbta pertrauka. Ji užsitęsė iki pusantros valandos, nes norėta prieiti privačiais pasikalbėjimais prie tokio Krašto Valdybos sudarymo, kurioje rastų vietos visų srovių lietuviai. Labai ir labai gaila, bet to nepasiekta.

Galutinoje pasitarimų išdavoje pasiūlytasis principas, kad vietoj numatytų rinkti Krašto Valdybon devynių atstovų, būtų renkama 10 ir kad 5 jų būtų krikšč. demokratų srovės nariai, gi kiti 5 kitų srovių. Krikščionių demokratų tas siūlymas buvo atmestas. To pasėkoje renkant Krašto Valdybą iš paduotų 34 kortelių (tiek suvažiavime dalyvavo Tarybos narių) 10 jų buvo visai tuščios. Tokiu būdu, atsimenant, kad iš viso Krašto Tarybos rinkimuose dalyvavo tik 11 proc. Kanadoje gyvenančių lietuvių ir kad renkant Krašto Valdybą paduota trečdalis tuščių kortelių, nereikia būti dideliam matematikui, kad suprastum, kokiu pasitikėjimo procentu naujoji Krašto Valdyba pradeda darbą“.

Po to, „Dirvos” redakcija deda sekantį prierašą:

„Ruošiantis rinkimams, mes buvome gavę eilę pranešimų, kad krikšč. demokratų srovės veikėjai vysto didelį aktyvumą. Mums neaišku, kodėl kitos srovės negalėjo tuo pasekti ir rinkimus daugiau išlyginti. Dabar, kada tik 11 proc. lietuvių tedalyvavo rinkimuose, kaltės reikia pajieškoti ir savo tarpe. Mes nemanome, kad vienas ar du kunigai piktesniais pamokslais rinkimus nulėmė. Juos nulėmė aktyvesnieji ir iš to reikia gerai pasimokyti ateičiai“.

„Dirva“, 37 nr.

Ar nebūtų naudinga atsargiau kalbėti apie liberalizmą?

RAŠO VINCAS TRUMPA

Dedame p. V. Trumpos straipsnį, laisvojo pasisakymo būdu, klausimu, kuris paskutiniais laikais yra tapęs kaikurių asmenų galvosenoje „aktualiu arkliuku". Jų manymu, savo priešą leng viausia yra suniekinti ir par blokšti išvadinus liberalu. Tai taikoma asmenims, ir par tijoms,ir srovėms,Tie „moks lovai" dabar ne tiek operuo ja komunisto, kiek „libera lo" vardu, kuris, jų manymu, turi būti baisesnis už ko munistą, prileidžiant, kad jis tuo pačiu jau apima ir ko munizmą. Atrodo, gana nau ja „teorija" yra kildinti iš liberalizmo fašizmas ir visas kitas politines ir socialekonomines teorijas. Tokiu bū du prieinama prie principo, kurį kelia dr. Mačernis — „taip, taip — ne, ne". Po to belieka tiktai viena neklystama doktrina — totalistinė, absoliučioji totalistinė. Šie „naujieji mokslininkai" — absoliučiojo totalizmo skelbėjai, nes jie nieko, išskyrus save, nepripažįsta. Koks tas totalizmas turėtų būti, jie dar visai atvirai nepasako. Tuo tarpu jie tiktai vysto kitų kritiką. Apibend rinę visus, kas ne su jais, liberalizmo kaltinimu, jie tuo būdu pasiryžę juos „paguldyti ant menčių". Po to, rei kia spėti, jie jau mums paro dys naująjį savo išradimą. Todėl yra verta šiuo klausimu susidomėti ir padiskutuoti. P. Vinco Trumpos straipsnis toms diskusijoms sudaro gražią pradžią. **Red.**

* * *

Daugelis šiandien priima kaip neginčijamą faktą, kad Europa serga. Vieni tai kons tatuoja su tam tikru pasitenki nimu, nes jie tikisi tariamai sergančios Europos lavonu pa tręšti savo imperialistinių sie kimų dirvą; kiti gailisi, kad se noji Europa susirgo, jieško jos ligos priežasčių ir siūlo vais tus jai pagydyti. Prie šių pa starųjų priklauso ir dr. A. Ra mūnas, kuris paskutiniame „Tėvynės Sargo" numeryje (III tomas, 2 nr.) bando nu statyti Europos ligos diagno zę, pasižadėdamas sekančiame straipsnyje nurodyti vaistus, kurių pagalba Europa galėtų pagyti. Laukiant, kol pasiro dys tas antrasis straipsnis, šiuo tarpu norisi keletą žodžių pa sakyti dėl Europos ligos diag nozės, kaip ją nustato dr. A. Ramūnas. Tai svarbus klau simas, nes žinojimas, kuo žmo gus serga ir kas sukėlė jo ligą, labai palengvina patį gydymą.

Ar ne per daug kalbų apie ligas?

Dr. A. Ramūnas, atrodo, ne abejodamas sutinka, kad Eu ropa serga. Jis net žino vardą tos bacilos, kuri Europos ligą sukėlė. Tai yra plačia prasme suprantamas liberalizmas. O jis tą liberalizmą tikrai plačiai supranta, nes pagal jį beveik vi sos dvasinės ir politinės pa saulėžvalgos išplaukia iš libe ralizmo: iš vadinamo dešinio jo liberalizmo išplaukęs kapi talizmas, iš kairiojo liberaliz mo išplaukęs komunizmas ir bolševizmas, o iš vidurio, arba romantinio, liberalizmo išplau kęs socializmas, fašizmas ir na cionalsocializmas. Pagaliau mū sų laikais atsiradęs dar ketvir tas — nihilistinis liberaliz mas arba egzistencializmas. Va dinasi, ta viena liberalinė ba cila besiveisdama tiek priga mino visokių bacilų (šiuo at veju visokių izmų), kad iš tik rųjų Europos (ir ne tik Euro pos) kūnas tiesiog pūliuoja ba cilomis ir jau paskutinis laikas šauktis pagalbos gydytoją.

Aš sutikčiau su dr. A. Ra mūnu, kad kai kurie jo sumi nėti izmai (kaip bolševizmas, fašizmas ir t. t.) yra tikros ba cilos, nuo kurių reikia gydytis. Bet aš nesutikčiau, kad dėl tų bacilų atsiradimo kaltas libera lizmas, ir ypač nesutikčiau, kad pats liberalizmas yra pati didžiausia Europos liga.

Būdamas liberalas ir skepti kas, aš iš viso abejoju, ar šian dienę Europą reikia laikyti to kiu ligoniu. Ypač nenorėčiau laikyti, kad tie šimtai vardų, kuriuos sumini dr. A. R. sa vo palyginti trumpame straips nyje, būtų lyg utėlės, kurios iš nešiojusios ligos bacilas po Eu ropos ir viso pasaulio kūną. Te gu pats dr. A. R. tik pabando įsivaizduoti Europos ir pasau lio dvasios istoriją be tų var dų, kurie, jo nuomone, prisi dėdami ar prie dešiniojo, ar prie kairiojo, ar prie vidurio li beralizmo sukėlė tą baisią li gą, kurią, jo nuomone, šian dien Europa serga. Jeigu iš tikrųjų jie visi tebūtų tik baci los, būčiau linkęs manyti, kad turbūt ir bacilos nėra iš esmės blogas dalykas, kad be bacilų, pav., negalima būtų nei pieno raugyti, nei rūgščios duonos nukepti.

Galima sutikti, kad Europa šiandien nevaidina tokio vaid mens, kokį ji vaidino praeityje, kaip tik, ypač idėjinėje srity. dėl tų šimtų vardų, kuriuos su mini dr. A. R. ir kuriuos jis nori paversti bacilų išnešioto jais. Iš tikrųjų tai buvo vyrai, kurie išnešiojo po pasaulį vie ną didelę bacilą, tai laisvės ir demokratinės idėjos bacilą. Dėlto tai yra ne Europos li gos, bet jos gyvybės ir stipru mo laidas. Laisvės ir demokra tijos dvasia šiandien yra gyva visur. Ji ypač gyva ten, kur ilgus amžius viešpatavo pries pauda ir tamsumas. Užtat ga lima laikyti tiesiog nesusipratimu, kai dr. A. R. jos pasireiš kimą kolonijose vadina „revo liuciniais nuodais". Be tų re voliucinių nuodų ne tik kolonijose, bet ir pačioje Europoje tebeviešpatautų baudžiavos ir visokių „šventųjų sąjungų" dvasia.

Aš esu tikrai įsitikinęs, kad toji laisvės dvasia anksčiau ar vėliau sukels rūgimo ir ardy mo procesą ir ten, kur prieš ją yra sudarytos geležinės uždan gos ir kur tebeviešpatauja des potizmo nuotaikos. Sąryšy su Korejos karu ir su tariamais ap kaltinimais, kad Jungtinių Tau tų armija vartojanti bacilas, ita lų komunsitai kreipėsi į žino mą Amerikos rašytoją John Steinbeck (kuris pagal dr. A. R. priklausė ir tebepriklauso kairiajam liberalizmui), prašy dami jo nuomonės šiuo klau simu. Jo atsakymas gali būti atsakymu visiems, kurie per anksti kasa duobę liberalizmui ir demokratijai. Jis jiems savo laiške parašė, kad demokrati joms nereikia jokių kitų baci lų, kad jos turi pačias pavojin giausias bacilas — tai tiesos ir laisvės bacilas. Jų tai, anot Steinbecko, labjausiai ir bi jo žmonijos laisvės priešai.

Atsargiau su sąvokomis ir vardais.

Kad šiandien nelengva žmo gui susigaudyti politiniame ir idėjiniame labirinte, kiekvie nas jaučia ir supranta. Kai kas dėlto ir kalba apie mūsų laikų idėjinį maskaradą. Ko tik, pav., neprišnekama demokrati jos, išlaisvinimo, krikščiony bės, liberalizmo vardu. Vie niems liberalas yra kone tik ras bolševikas, kitiems jis pats didžiausias liaudies priešas. Juk pavyzdžiui Maskva sponso ruoja šiokių ar tokių bažnyti nių dignitorių konferencijas ir įsileidžia jų atstovus į sovieti nės taikos kongresus, bet kol kas dar neteko girdėti, kad bū tų sponsoriavusi liberalų ar so cialistų panašias konferencijas, ar leidusi jiems dalyvauti savo taikos kongresuose. Tačiau ne žiūrint to, kai kas (ypač mūsų „filosofai" ir istorijosofai) už sispyrę tvirtina, kad liberalizmas yra bolševizmo ir sovietinės santvarkos tėvas. Laikan tis paties materiališkiausio principo, kad nieko po saule neatsiranda naujo, kad kiekvie nas reiškinys yra anksčiau bu vusių reiškinių pasekmė, gal ir būtų galima rasti ryšys tarp liberalizmo ir bolševizmo. Tik tada nesuprantama, kodėl bū tent sustoti ties XVI (ar kaip A. R. XIV a.), kodėl neiti to liau į patį liberalizmą neišvesti iš Kristaus mokymo, kuris juk žmogų ir jo vertę iškėlė labai augštai? Dar daugiau, kodėl neiti ligi Genezės knygų, pa gal kurią pats Dievas pastatė žmogų prieš pagrindinę laisvės problemą? Tada tai ir būtų galima prieiti prie logiškos iš vados, kad pats Dievas kaltas dėl visų mūsų nelaimių, nes jis pats pirmas pasėjo liberalinės minties grūdą žmogaus sielo je.

Šitoks protavimas mūsų fi losofams ir istoriosofams tu rėtų būti labai artimas, nes jie be galo mėgsta globalinius api bendrinimus. Aš manau, kad kaip tik tokiuose globaliniuose apibendrinimuose ir slypi visi nesusipratimai.

Kas turėjo kantrybės per skaityti dr. A. R. straipsnį apie Europos nuosmūkio diagnozę, tas lengvai supras, ką reiškia toks be galo apibendrintas są vokų vartojimas. Jis ten ras nuolat kalbant apie kairųjį, de šinįjį ir viduriniįį liberalizmą, bet jis ten neras, kaip autorius supranta patį liberalizmą. Jis ten ras, kad tarp kairiojo ir de šiniojo liberalizmo yra toks pat skirtumas, kaip tarp ugnies ir vandens, bet neras paaiškini mo, kodėl tokiems priešin giems ir prieštaraujantiems reiškiniams nusakyti jis varto ja tą patį liberalizmo žodį. Jis ten ras, kad fašizmas yra pats kraštutinis dešiniojo liberaliz mo sparnas ir kad bolševizmas yra pats kraštutinis kairiojo li beralizmo sparnas, bet neras, kad tarp fašizmo ir liberaliz mo iš vienos pusės, ir tarp bol ševizmo ir liberalizmo iš ant ros nieko nėra ir negali būti bendro. Arba, jeigu norite, tik tiek bendro, kaip, pav., tarp šunies ir žmogaus, nes jų abie jų kūnas sudarytas iš mėsos, ar ba tarp Polinezijos žmogėdros ir Vakarų pasaulio žmogaus, nes jie abu yra žmonės. Be abejo tokie bendri teigimai yra teisingi, bet nieko jais nepasa koma, kodėl tai imasi įrodinėti profesorius ir daktaras ir ne va moksliniame žurnale ir ne va naudodamasis moksline apa ratūra.

Aplamai, dr. A. R. liberaliz mą supranta labai naiviai. Nors jis to ir nepasako, bet perskaičius jo straipsnį, susi daro įspūdis, kad jam visa yra liberalizmas, kas šiokiu ar to kiu būdu prisidėjo prie katali kų bažnyčios kritikos. Nela bai tik aišku, kodėl jis Europos ligos pradžią nuveda vos tik į XIV amžių, o ne į porą šimt mečių anksčiau, kada Vokietijos imperatoriai pakėlė tokį smarkų maištą prieš bažnytinės hierarchijos politines už gaidas. Suprantama taip pat, kodėl jis kalba apie „revoliucinius nuodus", nors be tų nuo dų tiesiog nebūtų galima įsi vaizduoti visos naujosios istorijos ir žmonijos pažangos. Su prantama taip pat, kodėl jis vi sus tuos šimtus vardų, pradedant Petrarka ir Williamu Oc kamiečiu ir baigiant Hitleriu ir Thorezu jis priskiria prie to paties liberalizmo, nors tarp Petrarkos ir Hitlerio tėra tiek pat bendra kaip tarp Ramūno ir manęs.

Žinoma, galvojant, kad libe ralizmas nėra liga, būtų gali ma tik didžiuotis visiems libe ralams, kad jų eilėse užtinka mi visi didieji Europos protai, kurie formavo ir kūrė visą mo dernišką civilizaciją. Deja, tik rieji liberalai nesisavina ir nenori savinits, kas jiems nepri klauso. Užtat jie plaieka vie tos ir socialistams ir katali kams demokratams ir kitiems. O savo istoriją pradeda daug vėliau, negu dr. A. R. Jie pri pažįsta visoms politinėms ide ologijoms savarankišką buvi mą ir užtat nesisavina nei fa šizmo, nei bolševizmo, nei ki tokių doktrinų.

Istorijos klastojimas.

Tačiau dr. A. R. sujaukia ne tik sąvokas ir vardus, bet ir is torinius faktus, kurių jis grie biasi savo išvedžiojimams pa remti. Šiuo atžvilgiu jo elge sys tikrai skandalingas. Blo giausia, kad savo baisiai keis tiems teigimam paremti jis var toja „šių dienų mokslo vyrų" autoritetą, nepasakydamas, nei kas tie mokslo vyrai yra, nei kada ir kur jie yra tokius tei gimus padarę. Štai pav., vie noje vietoje jis rašo:

„Šių dienų mokslo vyrai pri pažįsta, kad Eurazijos iškili mas į globalines galybes įvyko Europos dvasinės krizės, pra sidėjusios maždaug prieš pen kis šimtus metų, pasėkoje".

Būtų labai žingeidu patirti bent vieno tokio „mokslo vy ro" vardą, kuris tokią nesąmo nę būtų galėjęs paskelbti.

Toliau, Dr. A. R. pats suku ria keisčiausias teorijas, jas pri skiria kitiems ir pats ima su jo mis kovoti. Štai viena tokia jo sumįslyta problema:

„Daugelis, pražiūrėdami ang lų revoliucijos tiesioginę ir pa grindinę įtaką amerikiečių re voliucijai, į šią pastarąją yra linkęs žiūrėti kaip į pirmosios, t. y., į prancūzų revoliucijos, tolimą atgarsį..." (kiek anks čiau jis minimą anglų revoliu ciją 1688 m. laiko pirmąja re voliucija).

Ir vėl dr. A. R. nepasako, kas tie daugelis yra. Mums at rodo, kad tarp to daugelio neat sirastų nė vieno ne tik tarp tų, kurie truputį geriau susipažinę su istorija, bet ir tarp tų, ku rie išmoko istorijos iš Totorai čio ar Norkaus vadovėlių, ku rie laikytų, kad Amerikos re voliucija buvo pasekmė pran cūzų revoliucijos, juo labjau, kad tarp jų nėra garsus teisės istorikas Jellinek'as, kurio min tis neleistinai falsifikuoja dr. A. R.

Arba vėl, ką reiškia toks dr. A. R. pasakymas:

„Štai,kodėl yra naivu many ti, kad vad. politinių partijų su sidarymas ... yra atsitiktinis dalykas ir vienu mostu būtų galima jas pašalinti".

Atrodo, kad tikrai naivu taip manyti. Bet ar dr. A. R. ir nėra vienintelis toks naivus ma nytojas? Mums manos, kad ly giai naivu laikyti partijų atsi radimą atsitiktiniu dalyku, kaip lygiai naivu anglų dviejų partijų atsiradimą sieti su magna charta laikais, arba į li beralizmo kūrėjų eiles surašyti poetus ir filosofus nuo Petrar kos ir Boccacio laikų. Pats ponas Dievas tegalėtų pasaky ti, kodėl dr. A. R. Tomą Jef fersoną priskiria prie kairiojo liberalizmo.

Iš viso, toks elgesys su isto rija vargu gali būti pateisina mas. Jis primena Fridricho Di džiojo posakį: pirma reikia ko kią sritį užimti, o paskum „is torikai" įrodys, kad ji mums tu rėjo priklausyti. Ir mūsų „fi losofai" dažnai sukuria pačias keisčiausias teorijas, o paskum bando susirasti faktų iš istori jos joms pateisinti. O jei tų faktų nesuranda, tai dažnai ir

Nukelta į 8 psl.

CBC radijaus dainininkė G. MacKenzie

Jauniausi CBC radijaus artis tai, iš vaikų darželio, vaidina vaikams.

Pažinkime Lietuvą.

Žemaičių šventovėje Šiluvoje

Kasmet rugsėjo 8 dieną garsioji Lietuvos Žemai čių šventavietė — Šiluva — buvo lankoma šimtų tūks tančių tikinčiųjų. Kai dabar Lietuvoje varžomas žmo nių religinių apeigų atlikimas, pasiskaitykime apie tą minių lankomąją vietą A. Vilainio aprašymą iš „Žemai čių žemės".

Vieškeliai skęsta dulkių de besyse. Nenutrūkstamos grandinės pėsčiųjų ir vežimų ke liauja į savo šventovę. Čia, pas Dangiškos Karalienes pa veikslą, susirenka maldininkų daugiau nei šimtas tūkstančių. Ateina ir daug parapijinių procesijų. Mažas Šiluvos mies telis visų šių maldininkų mi nių negali sutalpinti. Dažnai maldininkai naktį praleidžia prie bažnyčios ir apsireiškimo koplyčios, miegodami vežimuose ir apylinkės pušynuose. se.

Po atlaidų mes pasilikome dar dienai, kitai, norėjome ar čiau pažinti šią šventovę. Kai bažnyčioje atsiskleidė Didžią jam Altoriuj Šventosios Mer gelės paveikslas, mes pamatė me visą jos nuostabųjį grožį. Marijos ir Kūdikėlio veidas buvo malonus ir akių žvilgs nis paguodžiantis. Paveikslas pieštas nežinomo dailininko iš penkiolikto - šešiolikto šimt mečio. Manoma, kad šį pa veikslą buvo išsirūpinęs iš Ro mos pirmosios bažnyčios staty tojas — kunigaikštis Petras Giedgaudas. Nuostabu, kad šis paveikslas, išbuvęs žemėje 80 metų, nesugedo ir neprara do savo nuostabiai suderintų spalvų. Ant galvos uždėti auk siniai vainikai papuošti deimantais. Šios karūnos atsiųs tos iš Romos jau vėlesniais lai kais. Jas atsiuntė Šventas Tė vas Pijus VI. Tada stebuklin gasis paveikslas buvo vaini kuotas, ir ji paskelbta Žemai čių Karaliene. Popiežius tada paskelbė ir visuotinus atlaidus rugsėjo 8 dieną.

Kiap minima senuose raštuo se ir žmonių pasakojimuose, einančiuose iš lūpų į lūpas, šis Apsireiškimas įvyko 1612 me tais. Tada piemenys, ganyda mi bandą, pamatė ant akmens stovinčią šviesos apsuptą po nią, gailiai verkiančią. Jie, par ginę bandą, papasakojo visą, ką buvo matę. Rytą į Apsireiš kimo vietą susirinko daug žmo nių. Kalvino pastorius ir mo kytojas atėjo barti lengvatikių, kurie, paklausę piemenų pasa kojimo, susirinko. Pastoriui dar nepabaigus savo graudeni mų, ant akmens vėl pasirodė ponia. Ji ant rankų turėjo kū dikį, ir griaudžiai verkė. Išsi gandęs pastorius drebančiu bal su paklausė, kodėl ji verkianti. Tada Šventoji Mergelė jam at sakiusi:

— Anksčiau čia bu o garbi namas mano mylimas Sūnus, o dabar čia jūs ariate ir sėjate!

Tai pasakiusi nuostabioji ponia išnykusi žmonėms iš akių.

Gandas dar plačiau apie šį Apsireiškimą pasklido visoj apylinkėj. Atsirado vienas se nelis, kuris suprato viso Aps reiškimo prasmę. Jis papasa kojo, kad, kaip žinąs iš žemė je paslėpto dokumento, Šiluvo je pirmoji bažnyčia pastatyta 1457 metais. Pirmoji bažny čia buvusi sudegus, o antrąją taip pat sudeginę kalvinai, pra sidėjus Reformacijai. Katali kų tikėjimą mylintieji, prieš už grobiant bažnyčią, sukale sto rą ąžuolinę skrynią. Į ją įdė jė Šventosios Mergelės pa veikslą, arnotą, kieliką ir Giedgaudo dovanų aktą. Vi sa tai jie užkasė netoli bažny čios. Nuo to laiko jau buvo praėję 80 metų. Šis šimtame tis senelis, nelaimei, buvo ak las. Tačiau, kai jis buvo nu vestas į Regėjimo vietą, vėl at gavo akių regėjimą ir parodė, kur yra užkasta skrynia.

Zakristijoje mes apžiūrėjo me ir pačią skynią. Ji ir dabar atrodo tvirta, pagaminta iš ąžuolo ir apkalta geležies lan kais. Turi virš metro ilgio, pločio, ir mažiau kaip metrą aukščio. Zakristijos spintoje po stiklu matėme ir patį arno tą. Jis pagamintas iš šilko me džiagos ir papuoštas auksiniais violetiniais išsiuvinėjimais ir kutais. Ten pat padėta ir ku nigiška juosta, kuri dedama ant kaklo išpažinčių metu. Tos juostos spalvos baltos ir viole tinės. Kielikas atrodė lyg auk sinis, bet esąs tik auksu lietas. Kunigaikščio Petro Giedgau do dovanų akto mes nematé me, nes jis esąs dingęs, besiby linėjant su kalvinais dėl bažny tinių žemių. Šį kieliką ir arno tą kunigas ir dabar vartoja, lai kydamas pamaldas per di džiuosius atlaidus. Toje pačio je mes matėme vyskupišką laz dą ir rūbus. Mat popiežius, suteikdamas atlaidus, buvo lei dęs Šiluvos klebonui per atlai dus apsivilkti vyskupiškais rū bais ir teikti palaiminimą žmo nėms.

Iš bažnyčios nuvykome į Ap sireiškimo Koplyčią. Šią mū rinę koplyčią pastatė kun. Jur gaitis. Jis ir palaidotas ten pat prie esančios koplyčios, ka pinėse. Koplyčios planą paruo šė garsus architektas Vivuls kis. Šiuo savo planu jis paro dė ne tik savo genialumą, bet ir meilę Dangaus Karalienei. Tai yra vienas gražiausių mo derniškosios architektūros pa statų. Jos išvaizda sudaro lyg kryžminę. Ji išdidžiai kyla į viršų ir lūžta po angelų spar nais. Gaila, kad ši koplyčia nebuvo išbaigta visai pagal Vi vulskio planą. Tą darbą sukliu dė Pirmasis Pasaulinis Karas. Buvo dingęs ir pats braižinys, tačiau jis paskutiniais Nepri klausomos Lietuvos metais bu vo surastas.

Koplyčioje pačiam vidury stovi altorius. Jame matome Šventosios Mergelės statulą su Kūdikėliu rankose. Priešais al torių matome išsikišusį iš grin dinio didelį akmenį. Jis sim bolizuoja apsireiškimo pjedes talą.

Šiluvą buvo rengiamasi iš puošti. Visi trobesiai tarp baž nyčios ir koplyčios išpirkti ir nugriaut. Čia būtų padarytas puikus parkas su žvyruotais takais ir alėjomis iš bažnyčios į Koplyčią. Prie bažnyčios bu vo užvesta lankytojų knyga. Į jos puslapius įrašyta daug žy mių vardų, kurie buvo aplan kę Šiluvą. Stebuklingi pagiji mų aktai buvę jau išsiųsti vys kupijon, ir vėliau į Romą.

Kai išvykome iš Šiluvos, bu vo jau saulėtas rytas. Aplin kui buvo visai tuščia, tylu, nie kas nekeliavo, niekas negiedo jo. Čia dabar tik ošė galingos pušys ir dainavo paukščiai.

Iš visur ir apie viską

— Edvardas Veščiūnas, kor dobietis, buvęs Jurgio Matuse vičiaus rūbų siuvyklos dalinin kas, atidarė savo siuvyklą: c. Malabia 1619, Buenos Aires, Argentina.

— Jonas Čenkus, gyvenantis savo namuose Sarandi, Bu nos Aires, Arientinoj, audėjas, patekęs policijos kronikon. „La Razon" talpina jo paveikslą ir aprašymą, kaip jis, nepasitikėdamas bankais, ant kaklo krep šyje nešiojo 14.900 dol. „Drau gai" jį buvo užpuolę, bet pinigų nesučiupinėjo. Jis yra nevedęs, kilęs iš Vilniaus krašto.

— Matas Krukonis, kuris drauge su pp. Jenčiais ir A. De guliu yra savininkai didžiulio viešbučio „Condor", Vilia Rumipal, prie ežero Calamuchita, Cordobos kalnuose, Argentinoje. Pp. Krukoniai ir žiemą leidžia savo vešbutyje, priimdami svečius. Jie seka ten anksčiau su pensionu „Li tuania" įsikūrusių ir gražiai progresuojančių pp. Palšių pa vyzdį.

— Romos laikraščiai skelbia, kad Popiežius Pijus XII baigia prisirengimus padidinti kardinolų skaičių. Popiežius būk pavadinęs kardinolų kole giją bažnytiniu senatu ir patvarkysiąs, kad tame senate būtų atstovaujamos visos tautos.

— Palestinoje, Tel Aviv priemiesty Ramat Gan, žydai pavadino gatvę kunigo Giovan ni Palatucci vardu. Tuo išreiškiama jam pagarba, kad nacių okupacijos metu jis išgelbėjo daug persekiojamų žydų. Pagaliau ir jį patį naciai sugavo ir nukankino Dachau stovykloje.

— Berno mieste, Šveicarijoje, viena mergaitė buvo susitarusi susitikti su savo sužadėtiniu. Nelaimei, atėjus valandai, ji niekur negalėjo surasti taxi. Neturėdama kitos išeities, ji paėmė savo tėvo, laidotuvių direktoriaus, vežimą ir išsiskubino į sutartą vietą. Laidotuvių vežimo vaizdas taip paveikė jos sužadėtinį, kad tas atsisakė nuo vedybų.

— Pasaulinė spauda atkrei pia dėmesį, kad didesnis gimimų skaičius tarp Olandijos katalikų tą kraštą palaipsniui da ro katalikišku, nes protestantų prieauglis žymiai mažesnis.

— Iš Rytų Vokietijos vakarinio pasienio, trijų kilometrų ruože, matomai Maskvos įsakymu, šį pavasarį buvo iškelti visi gyventojai. Daug jų, pa likę savo sodybas, pabėgo į Vakarų Vokietiją. Kiti buvo nukelti į rytų Vokietijos gilumą. Dalis, kurie rodė pasipriešinimą, patalpinti prie Magdeburgo specialiai įrengtoje stovykloje. Dabar vakarinin rytų Vokietijos pasienin, į tuščias sodybas, pradedami atkelti vokiečiai, ištikimi komunistų partijos generalinei linijai.

— Vokiečių jaunavedžių po ra nutarė povedybinį mėnesį praleisti Bavarijos pasieny, prie Osserio. Vieną dieną išsimaudę, tevilkį maudymosi drabužiais, nutarė pasivaikščioti po vietos miškelį. Bevaikščiodami pateko Čekoslovakijos teritorijon. Tuojau pat pasienio milicijos buvo suimti ir maudymosi drabužiuose uždaryti kalėjiman.

— Jungtinėse Amerikos Valstybėse su raketiniu sviedi niu, specialiame įtaise, buvo į aukštį iššautos dvi bezdžionės. Raketa, pasiekusi 40 kilometrų aukštį, parašiutu nusileido žemyn. Abi bezdžionės rastos geroje sveikatoje. Tai pirmas atvejis gyvybę iškelti į tokias aukštumas.

— Izraelio prezidentas informuoja, jog Izraely esą surasta radioaktyvių medžiagų, kurios įgalins vykdyti atominės energijos tyrimo darbus.

— Neuchately, Šveicarijoje, įvyko tarptautinis nuogalių (nudistų) suvažiavimas. Jie skelbia, kad žmonės turėtų nuogi vaikščioti, nes tai esą „sveikiau ir gražiau". Suvažiavime dalyvavo delegatai iš 13 šalių. Jie ketina įsteigti tarptautinę nuogalių sąjungą.

— Lietuvių Namų B-vės spaustuvėje NIDA, Londone, pradedama rinkti 300 puslapių Arkivyskupio Jurgio Matulaičio-Matulevičiaus, MIC knyga „Užrašai". Šią knygą spaus dinimui atidavė Londono lietuvių parapijos klebonas, dr. kun. Matulaitis.

— Norėdama pašalinti tarp tautiniame oro susisiekime pasitaikančius sunkumus, Tarptautinė Civilinio Oro susisiekimo Sąjunga pradėjo iš įvairių kraštų vartojamų skirtingų „lakūnų kalbų" sudayti vieną bendrą, kuri būtų vartojama visuose sąjungai priklausančiuose kraštuose. Šios naujos tarptautinės kalbos pagrindu imama anglų kalba ir parenkami daugiausia romanų kalbų kilmės žodžiai.

— Apskaičiuojama, kad žemė sveria apie 6 sekstilionus tonų, neskaitant atmosferos.

— Danijos archeologai apti ko 2000 metų senumo neblogai išsilaikiusį lavoną. Dabar ruošiamasi jį ištirti, kad nustatyti, kaip gyveno tų laikų vikingai.

— JAV prez. Thomas Jefferson buvo sodininkas, juristas, politikas, diplomatas, parlamentaras, architektas, filosofas, muzikas-mėgėjas, archeologas, geologas, botanikas, etnologas, ekonomistas, astronomas, meteorologas, kalbininkas, dailininkas ir dar keletas jo profesinių pasiruošimų galima būtų išvardinti

— Vienas Amerikos prezidentas, Andrew Jackson, yra nušovęs žmogų. Tai atsitiko 1806 m. dvikovos metu. Prieši ninkas, dvidešimt septynerių metų Nashvilles juristas Karo lis Dicknson, kažkuriuo ten bū du buvo įžeidęs Jacksono žmo ną ir Jacksonui iššaukus jaunuolį dvikovon, nors pirmasis šūvis kliudė patį iššaukėją, bet ir sužeistas Jackson dar sugebėjo paleisti mirtiną šūvį į Dickinsono krūtinę.

— Prof. V. Biržiška, Pr. Čepėnas, A. Bendorius ir St. Santvaras sudarys J. Kapočiaus leidžiamosios Lietuviškosios Enciklopedijos redakciją. Prof. Vaclovas Biržiška, šioje srityje atgaivintos Lietuviškos Enciklopedijos vyriausias redaktorius, Brooklyne tarėsi su kitais redaktoriais pagrindiniais Enciklopedijos reikalais.

— Dail Z. Kolba ruošia vitražus Pranciškonų vienuolyno koplyčiai, Kennebunke, Maine, USA.

— Dail. Liudas Vilimas, Rochestery, dirba didžiuliame universaliniame magazine vyriausiu dailininku ir vadovauja dekoravimo darbams.

— E. Grigaliūnas, Amerikos karo lėktuvo pilotas, išsigelbėjo iš krentančio bombone šio, iššokdamas su parašiutu.

— Vienintelė lietuvaičių mo terų spaustuvė Amerikoje yra Šv. Panelės Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne, Putnam, Conn. (Immaculate Con ception Convent, (RFD No. 2, Putnam, Conn.) Šiuo metu joje spausdinami 7 laikraščiai, kurių 5 lietuviški ir 2 angliški.

— „Pašvaistės" leidyklos iniciatyva Brooklyn, N. Y. bu vo sukvietus lietuvių muzikų ir kitų kultūrininkų pasitarimus, kad galėtų išleisti naują muzikos žinių žurnalą.

— Čikagos policijos vadas O'Conner spaudai pareiškė, kad kapitonui W. Balswick, lie tuviui, kuris yra viršininku ypatingai slapto policijos sekli padalinio, pavesta, drauge su mokesčių rinkimo įstaiga, išaiškinti „gemblerius", kurie čia Čikagoje nemoka nustatytų mokesčių.

— Kun. dr. Jonas Matusas rugpjūčio 26 d. išvyko į New Yorką dirbti prie Free Europe, moksliniame skyriuje.

— Lietuvos spaudos klubas greit išleis F. Sheen knygos vertimą „Sūnus Palaidūnas". Taipgi spaustuvė jau renka Pietų Amerikos Novelių knygą.

KANADOS PARODAI PASIBAIGUS.

Palyginti trumpai prieš Kanados tautinę parodą Toronte, vietos spaudoje buvo pastebimi nesklandumai rengiantis svarbiausiam parolos puktui — Grandstand Show Vyriausia parengimo žvaigždė, kurios vardas būtų skatinęs bilietų pir kimą, buvo numatyta kviesti iš Amerikos Batty Huton, nors šiaip visas pasirodymas šiemet buvo planuojamas atlik ti vien kanadiečių.

Miesto vadovybei parodžius nepasitenkinimą dėl numatyto sios artistės, paaiškėjo, kad ji negalinti nei atvykti, nes esan ti angažuota filmo sukimui. Vė liau reiškiantis įvairioms nuomonėms, vis vėl to buvo apsistotą prie amerikiečio. Ta gar bė teko dainininkui Toni Mar tin.

Tie visi įvykiai plostėsi tokiu laiku, kada paroda besidomintieji abejojo ar šiemet iš viso bus kas, jeigu rengejai su skato šunis lakinti kai jau metas medžioti...

Bet pasirengta, pasirodė, bu vo gerai; įspūdis žiūrovuose paliko puikus. Tiesa, senacijų šiemet nebuvo. Nebuvo iš pat rankų šaudomasi gyvais žmonėmis, nebuvo ir lėktuvų, kaip kitais metais, kurie čia pat sce non atvežtų dalį vaidintojų, bet buvo tai kas senam ir jaunam kanadiečiui miela ir arti prie širdies.

Senas kanadietis gėrėjosi puikiai pagamintais Kanados gamtovaizdžiais, artėjančio rudens auksinamais medžių lapais, vykusiai padarytu, tolumoje už kalnelių beprasirangančiu traukiniu, arba ten pamiškės vieškeliu praūžiančiais automobiliais. — Mus naujuosius, įdomavo jų gražūs ūkio pastatai, čia pat į sceną įriedantieji traktoriai, motorizuotomis priemonėmis rengimasis darbui, arba pabaigtuvininkų grįžimas su šieno vežimu. Nors vaizdas svetimas, bet sielai gan artimas su mum pažįstamais laukų darbininkais ir derliaus nuėmimo pabaigtuvėmis. Kas įdomiau, kad tosna pabaigtuvėsna, prieš 24.000 žiūrovų mi nią, pakviečiamas ir naujųjų kanadiečių būrys.

— Gražiam bendradarbiavimui, santykių subendrinimui ir geresniam vieni kitų pažinimui, matome čia mūsų naujuosius piliečius — kalbėjo pranešėjas. Tarp suomių, ukrainiečių ir estų, matome mūsiškių grupelę, pasipuošusią tautniais rūbaais. Žiūrovams, kurių, skaičiuojant pagal mūsiškius, naujieji kanadiečiai ne sudarė nei 1 procento, staigme na patinka ir scenoje esantiems keliamos ovacijos.

Šiaip visas, beveik 4 valandas užsitęsęs, iš įv. dalių sudės tytas parengimas nenubosta ir tik fejerverkams pradėjus raibiama, kad ši graži misterija žyti pajuodusį dangų, susigrie atvirame ore pasibaigė.

S. P.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS VOKIETIJOJE.

Hamburge — buvo jau minė jimui iš anksto ruoštasi. Visi Hamburgo lietuviai norėjo šiais metais iškilmingiau negu bet kada paminėti savo Tautos Šventę. Prie organizavimo darbų energingiausiai prisidėjo Hamburgo lietuviškosios bendruomenės vadovai jantieji sluogsniai: pirm. Vl. Šeikus, pp. J. Czerkus, J. Valaitis, A. ir E. Okmanai, Z. Duseika, Z. M. Kriausienė, M. Stelmokas. Šiam darbui nebuvo abejingi ir kiti sąmoningi, taurūs lietuviai.

Tautos Šventės minėjimas prasidėjo vokiečių katalikų bažnyčioje lietuviškomis pamaldomis, kurias atliakė ir pamokslą pasakė kun. V. Šarka.

Vakare buvo iškilmingas posėdis vadovaujamas Hamburgo lietuvių apylinkės pirm. Vl. Šeikaus. Paskaitą skaitė A. Maziliauskas. Deklamavo: Jankevičius ir Jankevičiūtė, gimnazistė Vida Berentaitė ir 74 metų amžiaus senutė p. Elena Okmanienė, kuri savo graudi nančiai gražia deklamacija, „Toli, toli nuo Tėvynės", nevienam dalyviui išspaudė ašarą. Minėjimo oficialioji dalis buvo užbaigta Tautos Himnu. Po to prasidėjo šokiai. Visi gražiai ir jaukiai leido laiką. Visų akys krypo į du brolius studentus Antaną ir Balį Petkauskus, kurie per visą vakarą būdami geroje nuotaikoje savo taktu ir riteriškumu visiems davė gerą pavyzdį. (Pastarasis yra amerikiečių karys, kuris specialiai atvyko į Tautos Šventę praleisti į Hamburgą, pas savuosius).

Šokių metu nuolat veikė gražiai p. J. Valaičio suorganizuota loterija ir p. Z. Duseikos ir p. M. Kriausienės — bufetas. Minėjimas laikomas pasisekusiu. Jame dalyvavo daugelis lietuvių iš Pinnebergo, Spackenbergo ir iš kitur.

Gerai čia jautėsi ne tik mūsų tautiečiai, bet ir mūsų svečiai latviai, estai, jugoslavai, volksdeutschiai ir kiti svečiai.

Pinneberge — čia sekmadienį Tautos Šventės minėjimas sutraukė visus mūsų sveikuosius lietuvius į bažnyčią ir į kino salę. Pamaldas katalikams atlaikė kun. V. Šarka, o evangelikams — kun. Jurkatas. Iš kilmingąją dalį salėje atidarė p. Funkas. Susirgusį paskaitininką turėjo pavaduoti kun. V. Šarka. Žaviai padeklamavo du eilėraščius p-lė E. Šveikaus kaitė.

Pabaigoje šventės minėjimo sugiedotas Tautos Himnas. Minėjime dalyvavo apie 15—20 lietuvių. Besiskirstant su skambėjo lietuviška liaudies daina netik garsiai, bet ir gražiai. Tai nuopelnas pp. Banevičienės, Maziliauskienės ir mūsų studnetų: P. Jurkaus, A. ir B. Petrauskų.

Liubecke — Tautos šventė buvo atžymėta tik katalikiško mis pamaldomis Artilerijos ka reivinėse.

Kun. V. Šarka.

Nuožmieji smėlynai

„Žmogus gali laužyti Visagalio įstatymus, kadangi, Visagalis yra amžinas ir todėl kantrus, tačiau jis privalo laikytis žmonių įstatymų..." **Hans Ruesch.**

Mažas italų karo laivas lėtai skendo, degdamas apačioj denio, tačiau šaudydamas į bri tų bombonešius, kol jo patrankos pasislėpė po vandeniu. Ta da tyla vėl užviešpatavo Afrikos krantuose.

Tarpe žuvusio laivo likučių išplautų auštant į krantą buvo šiek tiek ir žmoniškų būtybių likučių — jaunas karininkas, kuris niekuomet nesužinojo, kaip jis pasiekė krantą ir ilgą laiką atrodė negyvas esąs. Jis buvo nuogas, kaip pirmasis pasaulio žmogus. Kada jam sąmonė sugrįžo, jis pajuto šaltą smėlį po savo pilvu. Jis pradėjo rangytis, lyg tai norėdamas įsikasti smėlyje, tačiau, pajutęs, veriantį skausmą savo kojoje, sustojo. Jam pasidarė sunku laikyti atmerktas akis, ir jis gulėjo ramiai, tačiau skausmai buvo praėję.

Kiek vėliau saulė pradėjo kaitinti jo odą; gyvybės pajautimas sugrįžo į kūną, o su juo kartu ir skausmai. Sunkiai alsuodamas jis apsivertė ant nugaros ir pasiliko gulėti nejudėdamas. Jis žinojo, kad reikia pasislėpti nuo saulės, jei jis nori gyventi, tačiau jam trūko jėgų. Be to, jis nebuvo tikras, kad jis nori gyventi...

Kada jis vėl atbudo, jis buvo palapinėje ir virtuvinių — apyvokos indų barškėjimas buvo pirmas ženklas jo išgelbėtos gyvybės ir globojimo gyvenimo. Toliau jis pastebėjo moteriškę basomis kojomis vaikščiojančią palapinėje. Nors ji buvo apsirengusi kaip ištekėjusi moteris, jos išvaizda buvo labai vaikiška. Ji buvo arabė. Jos ugningos akys buvo patamsinamos jo veido spalvos, o jos lūpos turėjo mėlyną antspalvį. Ji girdė jį pienu iš molinio ąsočio, ožkos pienu, šiltu ir apgižusiu. Jis juto, kad tai jį atgaivina ir grąžina jį į gyvenimą. Jis pasižiūrėjo į save ir pamatė, kad esąs apvilktas dryžuota medvilnine skraiste.

— Ar jūs atgabenote mane čia? — paklausė jis savo kalboje, tikėdamasis, kad ji suprasianti. Ji linkčiojo ir juokėsi. Jos veidas buvo meilus ir su lengva šypsena. Auksinės apyrankės ir kojų papuošalai, kuriuos ji nešiojo, žvangėjo nuo kiekvieno jos judesio. Šiuos papuošalus ji visuomet nešiojo; beduinų moteris neturi jokios kitokios nuosavybės išskyrus tai, ką nešioja ant savo kūno.

— Ayesha, — ji pasakė. — Tai mano vardas. Ar jis jums negražus?

— Graži mergina .

— Už tai aš pagydysiu jūsų koją, tik truputį palaukite. Tačiau pirmiausia pasakykite, koks yra jūsų vardas?

— Carlo.

— Aš norėjau pasakyti, koks jūsų laipsnis? Visi europiečiai turi laipsnius.

— Aš esu capitano.

Ji išėjo ir greitai sugrįžo nešdama gabalą pilko molio. Savo pirštų galiukais ji sujungė jo žaizdos kraštus, apdengė žaizdą drėgnu drobės skuduru, uždėjo ant skuduro molio ir viską aprišo.

Šaltas drėgnumas sustabdė kraujavimą ir skausmai atslūgo.

Carlo buvo jaunas ir jo žaizda greitai gijo. Po savaitės nuo jo išsigelbėjimo, jis jau galėjo nors dar šlubuodamas išeiti iš palapinės.

Anapus datulių palmių pusračio, kurios puošė krantą, jis galėjo matyti tik vandenis ir apdengtas krūvas džiovinto pašaro, ir užtvarą su keliais kupranugariais ir arkliais, o ir pat ožkų.

Jis baukščiai apžiūrėjo jūrą, tačiau ten nieko nematė. Dar kartą peržvelgė sausumą. Horizontas buvo lygus, tęsėsi daug mylių, ir žemė buvo nevaisinga. Jis stebėjo Ayesha, kuri meldėsi prasidedančios dienos aušroje, kalbėdama maldas iš Korano, atsiskusi veidu į Meką, ir klūpodama ant kilimo. Ji linkčiojo daugelį kartų, paliesdama savo kakta žemę ir pripažindama, kad Dievas yra visagalis. Baigusi maldas, ji girdė gyvulius.

Gyvenimas čia atrodė ramus, bet Carlo tai buvo mirties ramybė. Tai buvo „niekeno" žemė. Sutemo. Jis sėdėjo smėlyje ir galvojo.

Auksinių papošalų skambėjimas išdavė Ayeshos prisiartinimą.

— Ką taip sunkiai galvojate, Capitano?

— Aš privalau išvykti, Ayesha. Aš esu sveikas.

— Išvykti, Capitano? Jūs nepažįstate dykumos, klaidinančių smėlio kopų, ir būtų gėda, ar netiesa, jeigu jūs paklystumėt?

— Ar nebūtų? — Jis juokėsi, ir ji prisijungė juoku, atmesdama savo galvą į užpakalį ir viliojančiai išsilenkdama. Tačiau, kai jis norėjo apkabinti ją, ji išsisuko. Jo žaizda pasitempė nuo to ir jo veidą iškraipė skausmas. Ayesha, tą pastebėjusi, skubiai atsisėdo prie jo.

— Eikime į palapinę, Capitano. Lauke yra tvanku, o be to laikas yra poilsiui.

— Aš nenoriu ilsėtis, Ayesha. Aš noriu prisijungti — susirasti savo žmones, ir taipogi pamylėti tave. Aš nenoriu ilsėtis.

— Jeigu aš leisiu Jums mane mylėti, ar pasiliksi tuomet su manim? — Jos oda kvėpėjo datulėmis ir medum.

— Kodėl Jūs norite apsunkinti ir sutrukdyti mano išvykimą?

— Aš grąžinau Jus atgal į gyvenimą. Aš nepakęsčiau ir nenoriu matyti Jus einant vėl į mirtį.

— Aš nesu vaikas, Ayesha. Aš dalyvavau daugelyje kautynių žemyne už jūros. Aš moku kariauti.

Ayesha papurtė savo galvą.

— Dykumą Jūs pažįstate mažiau, kaip neseniai gimęs kupranugaris. Capitano, prieš kurį laiką aš siunčiau vieną vyrą į mirtį. Mano vyrą. Aš raginau jį kovoti, nes vyras, kuris nekovoja, yra be garbės. Tačiau arklys atnešė jį atgal pas mane. Jo kojos buvo balno kilpose, o jo veidas vilvosi per smėlį...

— Ar Jūs jį labai mylėjote?

— Kaip kiekviena moteris myli savo vyrą. Nedaugiau ir nemažiau.

— Ar dar vis galvojate apie jį?

Jos kakta susiraukšlėjo ir lūpos išsipūtė.

— Jei Šventas Raštas neluoja, — pasakė ji piktai, — jis leidžia puikiai laiką Allacho Sode (Rojuje) nuostabiai gražių deivių globoje — jis mėgo moteris! — Jos akyse sužibėjo pavydas. Tada ji nusikratė savo mintimis, atmetė aukštyn savo plaukus ir vėl šypsojosi.

— Aš niekuomet nemačiau tokio vyro, kaip Jūs. Jūs tokiu puikūs plaukai, jūs tokios gražios akys. Jei aš leisiu Jums save mylėti... Ar pasiliksi?

Vėlai naktį jie sėdėjo stebėdami žvaigždėtą dangų ir Ayesha papasakojo apie brolį, Faiz, kuris gyveno su ja ir kuris turėjo sugrįžti. Ji apibūdino jį kaipo stiprų, smarkų ir drąsų, ir visuomet tokį nuolaidų jo mažai Ayesha.

Ir vieną rytą, auštant, Faiz pasirodė raitas ant savo dykumų pony. Nors jis buvo liesas ir nuvargintas kelionės per sausas dykumas, jis atrodė taip, kaip Ayesha buvo pasakojusi. Tačiau neįmanoma buvo pasakyti ar jo mintys buvo klastingos, apgaulingos ar malonios, kada jis pamatė svetimą žmogų savo palapinėje. Nieko negalima buvo suprasti iš jo blizgančių akių ir paslaptingos išraiškos lieso ir sudžiūvusio veido. Jis buvo paprastai apsirengęs, baltos medvilnės drabužiais su raudona musulmoniška kepure, tačiau jo plaukai ir barzda žibėjo nuo ožkų sviesto ir buvo minkšti ir stiprūs nuo dažno prausimo kupranugarių vandenyje. Ayesha skubėjo paskersti ėriuką, o Faiz buvo su svečiu. Faiz buvo gerai prasilavinęs vyras, kalbantis puikiai italų kalba, taiau nekalbus. Jis stebėjo savo svečią.

Jie tupėjo ant seno meldų kilimo ir valgė iš garuojančio dubens pripildyto sora ir durra su gausiais gabalais avienos, kuri plaukiojo padaže, juodesniam kapi pragaras, karštesniam kaip ugnis; jie vilgė savo pirštus avių riebaluose ir valgydami užgėrė metų skonio arbata.

— Ką jūs veikiate šiuose tuščiuose plotuose? — paklausė Carlo, kada jie pabaigė valgyti. —Jūs nesate nei piemuo nei ūkininkas. Tai yra aišku. Kodėl jūs esate čia?

Faiz atsakė į tai su neaiškiu mostu ir neaiškia šypsena, o Carlo pridūrė:

— Aš pamiršau, kad paprotiniai draudžia statyti klasimus. Atleiskite man.

Faiz išskėtė savo mažas, grakščias rankas:

— Jūs valgėte mano duoną ir druską. Jūs esate mano svečias. Jums nieko nėra draudžiama.

— Jūs esate labai malonus.

— Jūs klystate. Vaišingumas yra pareiga, bet ne dorybė. — Ayeshos migdantis kvapas davė suprasti jos prisiartinimą. Be triukšmo ji pastatė sunkų turkišką rūkymo aparatą tarp vyrų ir padavė jo kandiklį savo broliui, kuris visai nepažvelgdavo į ją, nebent buvo reikalas įsakyti ir Carlo staigiai pajuto, kad jis elgiasi netinkamai kreipdamas dėmesį į moterį.

Faiz patraukė iš pypkės ir išpūtė dūmus per buteį, ir vandu rūkymo aparate sukunkuliavo, tada jis perdavė kandiklį savo svečiui. Carlo užsitraukė, kosėjo ir vėl traukė. Greitai jis pasijuto lengviau.

„Saulės laikrodžiai".

RAŠO VYT. A. JONYNAS.

3.

* * *

Nes ,jei „S. L." peizažinės kompozicijos skiraisi nuo tų „colored plates", kurių taip apstu mūsų poezijoje, tai šitai iškyla ne vien dėl autoriaus atsisakymo palydėti savo tikrovės užfiksavimą asmeniniais komentarais, ir ne vien dėl jų vizijonieriško (o kai kam gal būt melodramatinio) pobūdžio. Jų originalumas ir jėga glūdi ne pirmosios emocijos amplifikavime atminimo didinančioj šviesoj, bet tame pasąmoningam autoriaus troškime išreikšti šių žemės „paveikslų" pagalba visą tą drumstą, protu nerealizuojamą kompleksą, kurį mes vadinam „gimtosios žemės balsu". Ir šiąja pastanga, kurios pirmuosius pradmenis galim surasti tiek ankstyvesnėj Nagio lyrikoj, tiek Mačernio, Bradūno ir N. Niliūno poetiniuose jieškojimuos, poetas tarsi dar kartą patvirtina tą stiprų Čurlionio kūrybinio palikimo poveikį į dabartinę mūsų poeziją. Bent jų „surastojo" ir interpretuojamo Čiurlionio — dailininko -poeto, skelbusio tiek „Nemuno" triptiku, tiek „Kapinių" prarėžta velėna, tiek eterišku „Varpinės" debesynu, savo mistišką meilę gimtąjai žemei. Ir per jų simbolius, pakilusio į sintetinę visatos koncepciją, išreikštą „Sonatų" ciklais ir „Rex'o" Absoliuto interpretavimu.

Kad Nagys supranta poeto misiją, kaip išdainavimą glaudaus savo saito su gimtąja žeme, rodos, liūdytų ir „S. L." patalpinta „Epitafija ant poeto kapo", dedikuota Vytautui Mačerniui. Ne vienas poezijos skaitytojas prisimins, kad šio poeto prisiminimui paskyrė savo „Marche Funebre" ir N. Niliūnas. Bet ne tiek įdomus tas faktas, kad Mačernio tragiška mirtis lygiai sukrėtė abu jo draugus — Nagį ir Niliūną, kiek pats jam dedikuoja mų eilėraščių charakteris. Nėra tai išsakymas savo asmeninio sielvarto netekus draugo, kiek saliuto salvė mirusio poeto kūrybiniam genijui, jo išdainuotai meilei gimtąjai žemei. Nes toji meilė liks visada gyva ir amžinai žavės kiekvieną jaunatvišką sielą, jieškančią suvokti supančio pasaulio kontrastingų simbolių prasmę.

„Tavo antkapio raidėmis teka
pavasario vandenys.
Vaiko akys mato, pro tirpstančias ledo gėles, už stiklų:—
Tavo upės pabunda, atmerkia
akis ežerai, ir į dangų
kelias debesys paukščių iš klegančių tavo miškų..."

Neanalizuodami perdaug, ar šitoks poezijos paskirties supratimas nėra vienašališkai ribotas, čia pat konstatuosim, kad mirties problema „S. L." autoriaus traktuojama irgi toj pačioj „herojinėj" šviesoj. Kaip dažnai tas Didžiosios Nepažįstamosios siluetas pasirodo „S. L." autoriui, galima spręsti ne vien iš neišplėsto „Mirčių" ciklo (Ūkininko Mirtis, Pergalės Šventė, Epitafija ant poeto kapo), bet ir iš „Sūnų Palaidūnų" tragiškos vizijos, ir ypatingai iš to nepaprastu šiltumu parašyto nekrologo žilam liaudies mokytojui „Pradžios mokykloj kaime" (psl. 48—50).

Pasitraukimas iš gyvenimo, fizinė mirtis, yra Nagiui kraupulingai šiurpi, nes jo žmogus sopulingai myli gyvenimą. Jei visuotines literatūros prakilnaus patoso mirties scenoj Rolandas ištiesia paskutiniam atodūsy pirštinę iš dangaus nužengiančiam archangelui Gabrielui, tai Nagio mirštančio žmogaus vyzdžių paskutiniai įvaizdžiai atspindi „liepsnojantį beržą kautynių lauke" ir „žvaigždynus virš gimtosios sodybos".

Bet, nežiūrint to tragiškumo, kurį autorius įžiūri paciame žmogaus atsiskyrime nuo šio pasaulio, poetas maištingai netiki mirties visagalybe. Esmėj mirtis neegzistuojanti jokiam žmogui, išpažinusiam meilę šiam žemiškam pasauliui. Nei ūkininkui, nei kariui, kurio draugai „sumigo, apsikloję šlta žeme", nei šviesplaukiui berniukui, įtikėjusiam į sniego balandžius. Nes tuo meilės aktu jie, religiškai tariant, „išgelbėjo savo sielas", kurios, kaip mūsų sentėvių vėlelės lieka kažkokioj betarpėj artumoj, su vadinamąja realybe.

* * *

Gali būti, kad mano patiekiamoji H. Nagio mirties prob-

HENRIKAS NAGYS

TVENKINYS

Rieškučiomis smėlį žarstome į vandenį,
dainuodami pavasario dainas.
Ir matėm gintaro pilis paskendusias
slaptingo tvenkinio rudumo dugne.

O vakarais, kai niūrūs vyrai su deglais
subrisdavo į miegančias gelmes,
mes laukėm, kol į kranto žolę jie išmes
keistus turtus: pilis skaidriais langais,
žibintus ir vežėčias auksines.

Rasoton pievon krenta usliai jų našta.
Ir pro lelijų žiedus, maurus ir šaknis
nerangūs ir juodi vėžiai ropoja — ir keista
ugnim žėruoja jų šarvai drėgni.

GRĮŽIMAS.

Spindi saulėj langai po audros ir lietaus,
mano tėviškės namo langai.
Sugrįžtu iš kelionės ilgos ir matau:
skęsta saulėje tėvo namai.

Beržo tošis balta, kaip balandžio sparnai.
Klega medžiuose paukščių minia.
Mane sveikina kaimo linksmi kaminai,
mirguliuodami saulės tvane.

Basos kojos surinka iš džiaugsmo — tai ji!
Mano tėviškės kiemo smiltis.
Ir nuo raudančių rankų nukrinta klaiki
prakeikimo naktis.

(Iš naujai išėjusios H. Nagio poezijos knygos „Saulės Laikrodžiai".)

lemos interpretacija yra netei singa. Gal kiti įžiūrės tame mirties siužetų parinkime vien prielaidą, kad poetas nori išsiteisinti prieš savo sąžinę už tą kaltę, kurią jis jaučia dėl pasitraukimo iš savo krašto.

Bet man visvien atrodo, kad gilusis pradas, iš kurio kyla Nagio lyrika, ir kuris apsprendžia jos charakterį, yra tas drumstas svaigulys laimėti amžinumą per išpažinimą savo meilės žemei ir gyvenimui. žmogiškąjam gyvenimui su visa jo tragika — netekimu pradžios mokyklos vaikystės pasaulio, praradimu jaunystės (ir galbūt pirmosios meilės svajonių), taip nerealiai pasivaidinančių „Rudenio Sapne" ir aplamai su visu neturinčiu žmogui pabaigos sielvartu dėl nuolatos kuriamų iliuzijų sunykimo.

Argi nenuostabu, kad tokio kompleksinio polėkio artumoj supliuška noras pasiguosti asmeninėm meilės nesekmėm arba bent kokia tendencija į skelbimą socialinės evangelijos (kuriomis, tarpkitko, vargiai ar dar žmonija betiki).

Romain Rollond'as yra pasakęs, kad didžiausias herojizmas žmogui esąs matyti gyvenimą tokį, koks jis yra ir jį mylėti. Ir man atrodo, kad ši, gal būt, beviltiška pastanga, išreiškia H. Nagio santykį su tikrove ir apsprendžia jo bendrą rinkinio charakterį, jo lyrikos dvasią, kurią aš rašinio pradžioj pavadinau giesme žemei ir gyvenimui.

Bus daugiau.

MUZ. J. GAIDELIO VADOVAUJAMAS VYRŲ .. CHORAS

iš Bostono dalyvaus programoje, kuri ruošiama iškilmingam lietuvių liaudies meno parodos atidarymui Lietuvių Bakūžėje, Brocktone, Mass. Šis choras dar neseniai suorganizuotas, bet jau spėjo gražiai pasirodyti visoje eilėje parengimų. Jis savo darbą simpoliškai pradėjo Brocktone, dalyvaudamas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo programoje. Dabar vėl pasireikš parodos atidaryme ir rugsėjo 8 d. minėjimo programoje.

ČIKAGOS LIETUVIŲ „PIRMYN" CHORO PASIRODYMAS TORONTE.

Kazimieras Steponavičius

Ona Skeveriūtė-Steponavičienė

„Pirmyn" choro vedėjas ir „Linksmosios našlės" dirigentas ir režisierius.

kuri „Linksmosios našlės" operetėje atliks Linsmosios Našlės rolę.

Toronto lietuviška visuomenė neužilgo turės progą pamatyti Leharo 3-jų viksmų smagią operetę — „Linksmoji Našlė". Vėl vieną kartą po ilgo laiko galėsime pasidžiaugti tokia didžiule meno švente. Š. m. rugsėjo 27 d., mieli svečiai Čikagos lietuvių choras „Pirmyn", atveža mums šią dovaną. Ta proga norėtųsi nors trumpai supažindinti visuomenę su šiuo choru ir jo nenuilstamu vadovu — p. K. Steponavičium.

„Pirmyn" choras yra įkurtas 1909 m. Jo sudėtį sudaro išeivijoje kimęs ir po pirmojo Didžiojo karo Čikagoj susispietęs jaunimas. Jau 21 metai, kai p. K. Steponavičius yra šio choro vadovas — siela. Jis režisierius, dirigentas ir didžiulis idealistas muzikos srity. Jo dėka choras savo repertuare turi daugybę dainų ir tris operetes: „Linksmoji Našlė", „Cukriniai kareivėliai" ir „Kai gėlės žydėjo. Šiuo laiku baigiama apipavidalinti net ir „Kornevilio varpai".

Daug darbo, daug pasiaukojimo įdėjo, bet ir daug gražių rezultatų pasiekė šis gražus chore susispietęs jaunimas.

Savo istorijon „Pirmininčiai" auksinėm raidėm įrašė neužmirštamą kelionę Lietuvon. Tai buvo anomis laimingomis dienomis, kai Laisvės Varpas skambėjo Lietuvos Nepriklausomybės 20 metų sukakčiai atžymėti. Choras dainavo Kaune, Klaipėdoj, Panevėžy, Zarasuose, Šiauliuose, Gaižiūnų poligone mūsų kariams ir kitur. Buvo nuvykęs net ir į Vilnių, bet lenkai nelei do ten koncertuoti. Lietuvos visuomenė negalėjo atsidžiaugti išeivijoje gimusiu ir per dainą taip nuoširdžiai Lietuvą pamilusiu jaunimu.

Reikia dar pažymėti, kad kelionei reikalingus 12.000 dolerių choras surinko savo darbu, o visus Lietuvoj uždirbtus pinigus paaukojo Lietuvos Gink lų Fondui. Tai parodo, kad mūsų laukiami svečiai yra tikri idealistai, Lietuvą ir meną tyra širdimi pamilę.

Šiuo metu choras intensyviai ruošiasi išvykai Torontan. Tris kartus per savaitę, po darbo, renkasi repeticijų, dainuoja, vaidina. Atrodo, „Linksmoji Našlė" praeis Toronte su didžiuliu pasisekimu, nes daug triūso ir širdies įdėjo jos pastatymui „Pirminiečiai".

„Linksmos Našlės" — Sonios rolėje girdėsime ir matysime p. Oną Skeveriūtę-Steponavčiienę; Grafą Danilą — pasiuntinybės sekretorių, vėjavaikišką liksmųjų Paryžiaus kabaretų lankytoją, dainuos Metropolitaino operos solistas Algirdas Brazys. Antanas Peškys atliks tylaus svajotojo — Kamilio rolę.

Pastatyme dalyvauja apie 70 žmonių. Matysime puikų baletą ir girdėsime choro nuosavą orkestrą.

Įvertinkime „Pirmyn" choro darbą, kuo skaitlingiausiai atsilankydami šiame koncerte.

Alė.

Tą naktį, po paskutinių maldų, kada temperatūra nukrito ligi šalimo ir mėnulis kabojo virš jūros, jie sėdėjo prie blėstančios ugnies prieš palapinę.

— Jūsų žmonės turi kulkosvaidį, kuris perkerta žmogų pusiau iš trijų šimtų žingsnių, — pasakė Faiz su įvertinimu. — Aš mačiau vieną. Jis yra toks lengvas, kad jūs galite jį nešti viena ranka.

— Jūs matėte?! Kur? Kada?

— Smėlio kalvos, smėlynai yra pilni pavojaus, — pasakė Faiz išsisukinėjančiai. — Jūs neturėtumėt apleisti saugios mano palapinės. Yra lengva „nueiti į pelenus" dykumoje. Tolimas dundėjimas nukreipė abiejų vyrų žvilgsnius į dangų. Nė viena žvaigždė nebuvo pasislėpusi, ir jie abu žinojo, kad tai buvo patrankų dundėjimas.

— Mano žmonės kenčia sunkiose didelėse kautynėse, — pasakė Carlo. — Aš negaliu ilgiau gaišuoti. Aš privalau prisijungti prie jų.

— Jūs kovosite, nors jūs žinote, kad jūs pralaimėsite? Ar jūs pagalvojate apie tai?

— Man vienintelis dalykas yra tik kovoti ar tai būtų pralaimint ar laimint.

— Jūs, europiečiai, esate keisti žmonės, — pasakė Faiz su maža šypsena. — Jūs sakote, jūs neapkenčiate karo, tačiau jūs vedate pačius kruviniausius karus. Ar galite man išaiškinti, kodėl taip yra? Aš šio dalyko nesuprantu, Capitano.

— Aš nieko negaliu pasakyti. Aš esu karys..."

— Ar mes visuomet sugebėsime suprasti vienas kitą ? — pasakė Faiz, šypsodamasis.

— Jūs vertinate žmogų sulig jo turtingumo — nuosavybės, o mes dėl jo trūkumų — vargingumo. Mūsų moterys reikalauja mus kovoti, o jūsų — pasilikti namuose. Mes mėgstame storas moteris, o jūs — plonas. Ir visdėlto jūs vertinate jas daug aukščiau už arklius! Mes leidžiame savo moterims dirbti už mus, o jūs privalote dirbti joms. Mes svertame mūsų skysčius, o matuojame kietus kūnus, jūs matuojate jūsų skysčius, o sveriate kietus. Mes užsėdame ant arklių iš dešinės pusės, o jūs iš kairės. Mes nusiimame savo batus prieš įžengdami į draugo namą, jūs nusiimate savo skrybėles. Aš tikiu, kad mūsų silpnybė stipriai kavai yra mūsų vienintelis bendras skonio dalykas".

— Bendra silpnybė stipriai kavai yra daug, — pasakė Carlo, valydamas savo pirštus smėlyje, kuriame dar buvo užsilikusios saulės šilumos ir žiūrėdamas į Ayeshą, kuri artinosi su dviem mažais variniais puodeliais ant padėklo. Jis pasijuto sujaudintas jos šilto, medum atsiduodančio kvapo, kai ji pasilenkė per jį su puodeliu tirštos juodos kavos. Mėnulio šviesoje jos veidas turėjo drobės baltumą. Jis prisiminė popietį, kada jo ranka atrodė tamsi ant jos baltų pečių neapšviestoje palapinėje. Šį akimirksnį Faiz pasakė:

— Jei jūs norite išvykti, jūs galit pasiskolinti vieną mano arklį rytoj, saulei leidžiantis. Būtų pervėlu išvykti dabar. Ir jūs negalite keliauti dykuma pėsčiomis.

— Aš pasinaudosiu jūsų arkliu, — pasakė Carlo. — Dėkui. — Jis girdėjo, kad Ayesha, būdama už jo nugaros, sulaikė savo kvėpavimą, ir jis juto jos žvilgsnį iš užpakalio, kaip pirštus.

Prieš pat saulėtekį jis buvo pabudintas baisaus prikimusių balsų ir gyvulių bliovimo triukšmo. Išlindęs iš palapinės laukan, jis pamatė apie šimtą vyrų,, vietinio kupranugarių korpuso, nusėdančių nuo savo ilgakojų, lanksčiųjų maharas dykumų bėgūnų ir kovos kupranugarių. Su jais buvo daugiau kaip dvigubai apkrautų, nejautrių krūvio kupranugarių. Vyrai, apsirengę skirtingais įvairių tautelių drabužiais, buvo aukšti, liesi, pasišiaušiusiais plaukais, kepinti ilgais mėnesiais dykumų karo. Jų veidai buvo apvynioti nešvariais skarmalais prieš svilinančią dykumų saulę ir šiurkščius smėlynų vėjus. Jų vadas buvo baltasis samdinys. Jo oda buvo saulės įdeginta. Jis nešiojo sandalus ir plačias tuaregų kelnes iš tolimos Sacharos srities. Tiktai jo chaki spalvos ir europietiško sukirpimo palaidinė skyrė jį nuo kitų vyrų.

Carlo matė Faiz ir eskadrono vadą pasikeičiančius sveikinimais. Dalis atvykusių vyrų pasiėmė kastuvus ir šiupeles ir atkasė žemės paviršių ir išėmė didelį skaičių medinių dėžių. Kai kurios dėžės buvo atidarytos: jose buvo miltai, ir vyrai prisipylė jais maišelius, kabojusius prie jų balnų. Kitos dėžės neatidarytos buvo pakrautos ant krūvio kupranugarių ir tik iš ženklų ant jų Carlo žinojo, kokios rūšies miltai jose buvo. Gyvulių girdymas, apsirūpinimas vandeniu ir pasikrovimas užtruko visą rytą. Po to, jie apsivynioję savo plačiais apsiaustais ir prisidengę galvas, atsigulė poilsio smėlyje. Carlo grįžo palapinėn susimąstęs, lydimas eskadrono vado, kuris su pagarba nusilenkė nepažįstamąjam ir pritūpė ant persiško kilimo, svečių kilimo, sulenkęs po savimi kojas. Jis išgėrė mažą puodelį saldintos kavos, tada, protarpiais patraukdamas dūmą iš turkiško rūkymo aparato (narghile), kalbėjosi su Faiz egiptiečių-arabų tarme. Faiz šypsojosi ir linkčiojo, kada eskadrono vadas pasakojo naktinių žygių ir nelaimių istorijas, kurios atsitikę neseniai ir tūkstančiais praėjusių metų: lėktuvai ir tankai įnešė mažų pasikeitimų dykumų karę. Kada pasakojimas buvo baigtas, tuo pačiu laiku eskadrono vadas užbaigė rūkymą.

— Ar šis vyras, kurį aš matau čia, supranta ką mes kalbame? — paklausė jis.

— Jis nesupranta, — pasakė Faiz.

— Ar jis yra mūsų priešas?

— Jis yra mano svečias, effendi, atsakė Faiz švelniai, ir labai apgailestaujančiai.

— Vaišingumo papročiai negali būti pažeisti. Mūsų įstatymai tokie pat seni, kaip ir laikas.

— Aš žinau, aš žinau.

— Kiekvienas iš mūsų gali laužyti Visagalio įstatymus, kadangi Visagalis yra amžinas ir todėl kantrus; tačiau mes privalome laikytis žmonių įstatymų, — pasakė Faiz.

— Bet juk mes kariaujame, Faiz! Karo metu nėra svečių. Aš galėčiau jus sušaudyti už priglaudimą priešo.

— Tuo laiku, kada jūs esate mano svečias? — Ir Faiz šypsojosi.

— Mano žala būtų nedidelė, jei tai palygintume su jūsų. Vargšas, ištikrųjų, yra žmogus, kuris savo gyvybę vertina kaipo didžiausią turtą. Ar jūs žaisite su manim kauleliais?

Eskadrono vadas niūriai linktelėjo; jis žinojo, kad ginčas buvo betikslis. Nė vienas iš jo vyrų nepajudintų piršto prieš Faiz ar šį svečią, kada jie buvo savo palapinėje. Jis pažino šituos vyrus; jis dėvėjo jų drabužius ir kalbėjo jų kalba; jis valgė jų maistą ir kalbėjo jų maldas, žaidė jų žaidimus ir dainavo jų dainas. Jis žinojo, kad nei pažadai, nei grasinimai nepaveiks į jų papročius. Kada apgyvendinta kuri nors dykumos vietovė turėjo būti užpuolama ir žygis ligi ten būdavo ilgas, karštas, be vandens, niekas negalėjo juos sustabdyti nuo žmonių žudymo ir negyvųjų niekinimo: daugelio iš jų tabako krepšeliai yra kažkada buvę moterų krūtimis; jie niekuomet neužmiršta veidų, persiduodančių krauju iš tėvo į sūnų.

Kada atėjo laikas melstis, jie meldėsi ir nei patrankos negalėtų tai pertraukti. Ir jei jie turėjo svečią savo palapinėje, net jei ir nekviestą svečią...

Eskadrono vadas, gyvenęs su jais taip ilgai, kad jis buvo taip, kaip vienas iš jų. Jis žinojo, kad jie laiko savo įstatymus aukščiau visko, ką jis galėtų padaryti. Tačiau užbaigdamas, kaipo argumentą šiame reikale, jis pasakė:

— Jis painformuos savo žmones, kad jūs aprūpinate mus".

Faiz truktelėjo pečiais:

— Mūsų vyrai apsivalo nuo smėlio ir atlieka švenčių maldas pajūrio krante. Man neatrodo, kad jis pasieks savo žmones.

— Tegul Allah'as padeda jums būti teisiu.

Saulei leidžiantis, Carlo stebėjo eskadrono pasikėlimą į žygį, nutolstančius raitelius ritmiškai siūbuojančius ant savo kupranugarių. O po keleto valandų vėliau ir Carlo pats buvo išvykęs. Jis nematė Ayesha prieš savo išvykimą. Ji buvo pasislėpusi savo palapinės pusėje ir jis buvo iškarto liūdnas, bet paskui linksmas, kad išvyko be atsisveikinimo. Kaip jis galėtų jai išaiškinti, kad kartais vyras kariauja, nors jis nekenčia karo, ir palieka moterį, nors jis reikalingas joso Faiz parodė savo didelį taktą duosnumu.

— Tai nėra mano greičiausias arklys, — pasakė jis, rodydamas į juodą, jaukios išvaizdo kumelę su tankiais žibančiais karčiais, — tačiau ji yra tokio lygaus žingsnio, kad jūs galite gerti kavą jodamas. Ji buvo treniruojama nuo užgimimo, duodant mažą pašaro kiekį, ir ji gali išbūti keturias dienas be vandens. Jūsų kelionės pabaigoje galite ją paleisti ir ji suras sau kelią namo.

Iš pradžių kumelė raukė savo šnerves ir nerviškai sukosi savo lenktą kaklą, stebėdama savo naują poną. Jis paglostydavo ją dažnai, kad laimėtų jos draugiškumą, o po to, jis pakėlė ją į lengvą risčią per mėnulio apšviestas kopas. Prie jo balno kabėjo karabinas, ožkos odos butelis pripildytas vandeniu ir mažas maišelis datulių.

Pasidarė labai šalta. Liūdnas šakalų staugimas ir nejaukus hienų juokas aidėjo dyku-

Moksio-technikos naujienos

KLIMATAS EINĄS ŠILTYN.

Švedų glaciologas (ledynų tyrinėtojas) Dr. H. W. Ahlmans sako, kad šiaurinėse dalyse dideli ledynai pradeda markiai tirpti ir vanduo okeanuose laipsniškai kyla. Jei visi tie ledynai staigiai sutirptų, ta itokie miestai kaip New Yorkas, būtų aplieti vandeniu.

Nuo 1900 metų iki 1950 metų temperatūra Špitzbergene pakilo 10 laipsnių. Kaikurie vandenų keliai šiaurėje yra 3 ir 4 savaitėm ilgiau atviri, negu buvo prieš 50 metų. Dr. Ahlman nuomone, mes pergyvenam pabaigą ledynų gadynės, kuri užsitęsė apie 30.000 metų. Todėl apie šaltas ir kietas žiemas bus prisiminta tik pasakose, nes žemėje bus žymiai šilčiau.

MEDŽIO PJŪVENOS — GYVULIŲ PAŠARAS.

General Electric b-vės mokslininkai tvirtina, kad medžio pjūvenos gali būti ateity pavartotos gyvulių pašarui. Bandymai parodė, kad apšvietimas aukštos įtampos elektronais ar katodiniais spinduliais paverčia medžio pjūvenų dalį į karvių pilvo virškinamą medžiagą. Jų pareiškimu, karvė galinti suvartoti pašarui gryną celiuliozę. Mediena susideda daugiausiai iš celiuliozės, sujungtos su kita medžiaga (lignininu), ir šis junginys nesuvirškinamas. Minėtų spindulių veikla atpalaiduoda celiuliozę. Bakterijų veikimas pirmame karvės skrandyje paverčia celiuliozę į kitus produktus, acto, propionono, butirino ir kitas rūgštis. Tos rūgštys gali būti suvirškintos. Europoje gyvulių pašarui buvo vartojamos sieros rūkšties paveiktos medžio pjūvenos. Ta rūgštis atpalaiduoja ligniną ir padaro celiuliozę virškinama medžiaga. Manoma, kad katodinių spindulių metodas bus pigesnis ir paprastesnis.

LENKTYNIAVIMAS KANADOS GELEŽIES RŪDOS IŠVYSTYME

Messabi geležies rūdos klodų atidengimo užbaigimas į varus nuo Lake Superior sukėlė lenktyniavimą Kanados rūdos klodų išvystyme. Svarbiausieji darbai vyksta Quebec-Labrador pasienyje ir Atikokan'e, šiaurės vakarinėje Ontarijoje, kur Steep Rock geležies rūdos išvystymas sutraukė 10.000 gyventojų.

Centrinėje Ontarijoje yra kaimas Marmora. Kasdien pašalinama čia nuo žemės paviršiaus 30.000 tonų uolų ir žemės, kad atidengtų magnetito klodus. Per 10 mil. dolerių bus išleista pirm negu pirmas rūdos krovinys galės būti išvežamas iš kasyklos. Rūda arba rūdos koncentracijos bus gabenama 54 mylių geležinkeliu iki Lake Ontario o iš ten laivais per ežerą .

Apskaičiuojama, kad rūdos klodas suteiks maždaug 30 metų kasmet po 500.000 tonų rūdos. Paviršius, susidedantis iš uolų ir žemių, yra nuimamas vienos mylios ilgio ir pusės mylios pločio.

Kasyklos išsivystymas sudarė kaimui problemą. Jis neturi valsčiaus vandens bei kanalizacijos sistemos. Plieno kompanija tačiau pažadėjo, kad ji suteiks tokio įrengimo kiekvienam namui, kuriame gyvena kasyklos darbininkai ir jų šeimos ir perduos tuos įrengimus Marmora kaimui, kai jis įrengs savo patogumus. (CS).

SKAITANČIOJI NEREGIAMS MAŠINA

Vakarinės Vokietijos inžinierius Walter Blum išrado maši ną, kuri garsiai gali skaityt knygas akliems.

Tai yra jautri elektroniška mašina, kuri spausdintus žodžius paverčia suprantamais garsais, sako Edgaras Joubertas, rašydamas apie tai Pasauliniam Karo Veteranų Institutui.

Pirmesnės skaitymo mašinos pasakydavo tiktai raidę po raidei; tad aklas klausytojas turėjo pats sudėti žodžius iš raidžių.

GALINGAS ŠALDYTUVAS

Greito skridimo lėktuvams yra reikalingi specialūs prietaisai, kurie lėktuvus atšaldo, nes nuo trynimosi į orą, lėktuvas gali ore sudegti.

Tam tikslui jau praėjusio karo metu vokiečiai buvo pasiga minę mažą, bet stiprų šaldytuvą, kurį naudojo lėktuvams šaldyti. Numušus vieną vokiečių lėktuvą, sąjungininkai rado šį šaldytuvą, na, žinoma, ir pasinaudojo. Bet patobulino ir sumažino, iki tokio dydžio, kad jis dabar prilygsta kumščio dydžiui.

Šis šaldytuvas — tai yra turbina, kuri nepaprastu greičiu varo šiltą orą laukan, o iš oro į vidų spaudžia šaltą orą. Dabar Amerika pradėjo tokius šaldytuvus gaminti jau fabrikiniu būdu.

— Dr. Iago Galdston „Journal of the American Dietetic Association" pažymi, kad gamtamokslis, higiena ir bakteriologija atkreipia žmonių dėmesį, jog bučiavimasis yra nehigieniškas, vienas iš būdų perduoti kenksmingas bakterijas.

— Žurnalas „Science Digest" praneša apie Amazonės apylinkėse esančias savos rūšies bites, kurios turi palinkimą plaukus sukandžioti į mažyčius gabalėlius. Nevaikomos per pusvalandį jos žmogaus galvą plikai nuskustų. Vienas džiunglių nuotykių jieškotojas buvo užsiauginęs ilgą barzdą, su kuria žadėjo pasirodyti kultūringam pasauliui.

Deja, nakčia jį apnyko tos bitės ir jam miegant kaip skustuvu barzdą nukandžiojo.

— RCA jau pradeda demonstruoti trijų matavimų televiziją. Amerikiečių eksperimentinės biologijos Draugijos suvažiavime buvo demonstruoti paveikslai mikroskopinių gyvių, rodomi trijų matavimų televizijos aparatu.

— Mažytė Linda Hill mirė nuo nuodingų juodų skruzdžių įkandimų. Kadangi buvo karšta naktis, mergaitės tėvai nutarė miegoti ant žolės ir pasitiesė kaldrą. Dukra gulėjo šalia motinos. Staiga mergaitės riksmas motiną pribudino. Rado ją visą apdengtą juodomis skruzdėlėmis. Mergaitė mirė.

„BRITANIJOS LIETUVIS"

vienintelis visoj Europoj lietuvių savaitraštis. Nepartinis, siekiąs tikslo — bendro visiems lietuviams. Lietuviai, atvykę iš Anglijos, neturėtų pamiršti savo buvusio organo.

LEIDŽIA D. Britanijos Lietuvių Sąjunia, Londone.

KAINA metams 5 dol.

ADRESAS: „Br. Lietuvis", Lithuanian House, 43, Holland Park, London, W. II, England.

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas

KARYS

išeina didelio formato, gražiai iliustruotas, duoda daug įdomios medžiagos.

Redaguoja ir leidžia: kpt. S. Urbonas, B. Aušrotas, S. Butkus

Prenumerata: metams 4 dol., atskiro nr. kaina 45 ct.

Adresas: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., U. S. A.

JURGIO JANKAUS ROMANAS

„Paklydę Paukščiai"

yra labjausiai šiuo metu skaitoma knyga. I tomo kaina $ 2.20, II — $ 2.60. Išleido:

Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

AR ŽINOTE KĄ RAŠO

„KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį giria, kiti keikia, bet visi mėgsta jį skaityti?

„KELEIVĮ" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam ne pataikauja ir nesibijo teisybės skelbti.

Žmonių mulkintojus ir apgavikus jisai lupa be jokio pasigailėjimo.

Be to, jame rasi visokių pa-tarimų, gražių eilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio.

Didelio formato, 8 puslapių, graži, lengva kalba.

Kaina Kanadoje $ 3,50 metams. Pusmečiui $ 1,75.

Parašykit ir paprašykit vieno egzemplioriaus pasižiūrėti. Gausit nemokamai.

KELEIVIS

636 BROADWAY, So. BOSTON 17, Mass., U. S. A.

AR SKAITAI „DIRVA?"

AR VAIKAI SKAITO „TĖVIŠKĖLĘ"?

„DIRVA" išeina kas savaitė, visuose pasaulio kraštuose turi savo korespondentus, greit ir teisingai informuoja

REDAGUOJA BALYS GAIDŽIŪNAS.

Su „DIRVA", kas mėnesį, išeina gausiai iliustruotas, 16 psl. vaikų laikraštis „TĖVIŠKĖLĖ". Vaikai ir tėvai tvirtina, kad dabartinėse sąlygose tai geriausias vaikų laikraštis.

REDAGUOJA VLADAS VIJEIKIS.

Abu laikraščiai metams kaštuoja. JAV $ 5,—; Kanadoj $ 5,50; kituose kraštuose $ 6,50.

Rašykite: **6820 Superior Ave, Cleveland 3, Ohio, USA.**

NAUJIENOS

PIRMAS IR DIDŽIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS visuose Amerikos miestuose ir užsienyje turi savo korespondentus ir nepaprastų gabumų rašytojus, žurnalistus.

NAUJIENOS duoda vėliausias, tikriausias ir geriausias pasaulines, nacionalines bei vietos žinias, straipsnius ir paveikslus.

NAUJIENOS talpina išvietintųjų lietuvių šeimų, giminių bei pažįstamųjų pajieškojimus ir jų atsišaukimus į savo tautiečius.

NAUJIENOS nemokamai spausdina lietuvių draugijų, klubų ir organizacijų pranešimus, atsišaukimus ir korespondencijas.

UŽSIRAŠYKITE NAUJIENAS ŠIANDIEN PAT.

Prenumerata: Amerikoje ir Kanadoje $ 9.00, pusei metų $ 5.00; Chicagoje $ 10.00, pusei metų $ 5.50; užsieny $ 11.00, pusei metų $ 5.50.

Adresas: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill., U. S. A.

moje. Kartą jam pasirodė, kad jis girdėjo liūto žiovavimą. Tačiau jis nematė jokios gyvybės ir tuo buvo beveik patenkintas: niekeno žemėje, niekas nesirengia jį užmušti.

Auštant jis pastebėjo sausų kupranugario mėšlų, parodančių karavanų kelią, ir jis tuojau pasuko iš jo. Vadovaudamasis sulig tekančios saulės ir žinodamas, kur yra pietūs, jis paėmė vidurinę kryptį. Jis tikėjosi išvengti priešo pajėgų saugančių pajūrį ir tada pasukti atgal šiaurėn į draugišką teritoriją. Dar anksti prieš pietus karštis pasidarė nepernešamas. Smėlys buvo saulės įkaitintas, ir jam skaudėjo akis nuo akinančios šviesos ir įtempto žiūrėjimo, nors ir stengėsi padaryti akims šešėlį, galvos apdengimu. Jis geidė poilsio ir uždangos, tačiau saulė būdama virš galvos, nedavė jokio šešėlio ir jis pasiliko balne.

Ta diena saulėje ir smėlyje išsėmė jo visas jėgas. Carlo kentėjo žiaurumą be prievartos ir pradėjo norėti pamatyti bent kokį gyvybės ženklą, nors tai būtų ir priešas.

Staiga jis pajudėjo balne. Platus tamsus kaspinas, begaliniai nusitiesęs per kopas, nutraukė žibantį žemės paviršiaus baltumą. Jodamas artyn, jis tuojau atpažino, kad tai yra tankai. Gilūs kelio įlinkimai sudarė šešėlius jau į vakarus krypstančioje saulėje, kurie buvo mėlyni ir juodi spinduliuojančiame smėlyje. Jo širdis smarkiau suplazdėjo, kada jam pasirodė, kad tai italų tankai, ir jis toliau stebėjo tą kaspiną. Tankai negali labai toli nukeliauti nuo savo aprūpinimo bazės ir ilgi sustojimai turėjo sekti greitus pasistūmėjimus į priekį.

Saulai leidžiantis, jis sukramtė keletą datulių ir numalšino troškulį iš ožkos odos. Su tamsa, dykuma vėl atšalo ir jis pasikėlė į sparčią risčią.

Mėnulis buvo jau aukštai, kada kumelė staigiai sustojo, supurtindama savo raitelį, kuris buvo pusiau užmigęs. Gyvybės ženklai pasikeitė mirtimi. Čia, slėnyje tarp kopų, gulėjo masė sutriuškintos geležies ir sulankstyto plieno, tankai sudegę. Du daliniai buvo susidūrę žūtbūtinėje kovoje, ir abu buvo sunaikinti. Bandydami išbėgti iš savo degančių šarvuočių, kai kurie žmonės lindėjo bokštelių išėjimuose, kiti buvo išguldyti smėlyje kul kosvaidžių ugnies. Jie gulėjo tarp išmėtytų patrankų sviedinių, granatų, šalmų, durtuvų, šautuvų ir apdegusios odos. Tai buvo atsitikę visai neseniai. Joks dykumų žvėris dar nebuvo tai suuodęs, niekas iš jų dar nebuvo atėjęs puotauti šiose liekanose.

Carlo pririšo savo arklį prie pirmo tanko ir vaikštinėjo su šautuvu rankoje griuvėsiuose. Jis juto mirtiną tylą, tokią, kad jis pradėjo galvoti sapnuojąs.

Tada pokštelėjo šautuvo šūvis. Kartu su šūviu, nuskambėjusiu platybėje, atėjo garsas kulkos, jam atrodė prašvilpusios pro jo galvą, ir Carlo šoko už uždangos, jo nervai įsitempė, o pirštas lietė savo šautuvo nuleidžiamąjį įtaisą. Šviesių drabužių siluetas šmėkštelėjo iš už vieno tankų ir jis šovė į jį. Baltas lopas pranyko. Pasislėpęs mašinos šešėlyje, Carlo dairėsi per mėnulio apšviestą žemės paviršių ar vėl nepastebės bet kokį savo priešo ženklą. Tačiau jo priešas slapstėsi tamsumoje. Sekantis šūvis pliaukštelėjo iš kitos vietos ir Carlo turėjo pakeisti uždangą. Jis vėl pastebėjo baltą šmėklą ir vėl šovė, bet jo priešas tik juokėsi. Carlo nežinojo, kiek šaudmenų buvo Faiz jam davęs ir jis šaudė taupiai. Priešas, taip Carlo spėjo, taip pat turėjo nedaug šaudmenų. Du vyrai slaptai slankiojo smėlyne, sudaužytų tankų lauže, vos parodydami vienas kitam ginklus, rankas ar drabužius ir šaudėsi. Jau žvaigždės blėso, ir staiga priešas drąsiai išlindo į nykstančią mėnulio šviesą.

— Dvidešimt aštuoni! Tai buvo jūsų paskutinis šovinys, Capitano! Aš skaičiavau.

— Faiz!

Carlo buvo priverstas pasislėpti už uždangos ir kulka sudraskė jo galvos uždangalą.

— Taip, jūsų manevravimas yra baigtas ir dabar jūs pamėginsite mano būdą! — Ir Faiz artėjo prie jo tikslu užmušti.

Carlo pradėjo šliaužti tarpe tankų, o jo akys visą laiką stebėjo priešą. Jis užmynė ant kažkokio kieto, lenkto daikto ir nudžiugo atradęs rankinę granatą. Faiz šliaužė artyn. Carlo buvo judesyje prie savo arklio, kada Faiz iššovė savo paskutinį šūvį ir nepataikė. Faiz neginkluotas,neturėdamas šaudmenų, jo nepersekios. Kadangi rankinės granatos virvelė buvo išrauta, tai granata buvo netinkama naudojimui. Carlo buvo susiraukęs ir jo lūpos sutrūkinėję. Kautynės išdžiovino jo liežuvį. Jis norėjo atsigerti vandens, tačiau ožkos oda buvo tuščia ir kabojo susiplojusi. Prieš jį užpuldamas Faiz perpjovė ją peiliu. Dykuma pradėjo suktis jo akyse. Valandos prailgėjo į dieną, dieną pakeitė naktis, po to vėl atėjo diena. ž

Griaučiai nukautų žmonių džiūvo saulėje ir maitos ješkančios varnos kranksėjo skraidydamos virš galvos, stebėdamos vienišą raitelį smėlynuose. Temperatūra kilo ir atmosfera darėsi vis niūresnė nuo dulkių ir svilinančio vėjo. Miglota mintis atėjo Carlo galvon, kad jis turėtų įsėsti balnan. Gyvulys pažinojo dykumą geriau kaip žmogus. Ir juodoji kumelė nesustojo per dieną ir naktį, kopdama aukštyn, leisdamosi žemyn, nors Carlo ją neragino ir nevaldė. Retkarčiais ji suklupdavo ant kelių, jos kojos virpėdavo, jos alsavimas buvo užkimęs ir šniokščiantis, jos krūtinė buvo putota, tačiau ji kėlėsi ir ėjo tolyn. Carlo instinktyviai laikėsi balne. Jis buvo beveik kaip be sąmonės; dykuma, jam rodėsi, pavirto į sudužusį veidrodį, kuriame, lyg atsispindėjo jo pageidavimų ir norų miražai — gražūs žali sodai su šaltiniais, Ayeshos auksinių papuošalų skambėsys ir juokas... Tačiau Ayesha nesijuokė. Ji buvo liūdna ir užsigalvojusi, kada ji perrišo jo atsinaujinusią žaizdą, verčiančią Carlo kovoti su skausmu ir atidaryti savo akis.

— Ayesha!

— Arklys grįžo namo ir jūs buvote ant balno,— ji pasakė.

— Faiz norėjo mane užmušti. Kodėl?

— Aš jums sakiau neaplėti mūsų palapinės?

— Tačiau ką aš padariau Faiz?

— Capitano, jūs esate jo priešas.

— Tačiau jis buvo toks malonus su manim.

— Todėl, kad jūs buvote mūsų svečias. Jūs valgėte mūsų duoną ir druską; jis negalėjo jūs pažeisti savo nuosavoje palapinėje. Kada jūs išvykote, jis išlaukė nustatytas dvidešimt keturias valandas ir tada pasekė jus. Dabar jis čia sėdi lauke prie palapinės ir kramto nagus iš pasiutimo, kad jūs išvengėte savo likimo.

„Jis buvo toks malonus todėl, kad aš buvau jo svečias, — pasakė Carlo.—Ar ir jūs dėl to buvote tokia maloni su manim?

— Vaišingumo nuostai taip toli nenueina! — atsakė. — Aš nenorėjau jus matyti prarandant savo gyvybę, kurią aš išgelbėjau.

— Jūs esate kvailiukė, Ayesha, — pasakė Carlo.

— Kurią nors dieną atvyks mūsų žvalgai ir aš turėsiu jus atiduoti jiems sušaudyti.

— Ar jūs išduotumėt savo šeimininkus?

Carlo susiraukė.

— Nėra šeimininkų ir svečių karo metu, Ayesha — tiktai priešai ir draugai. Jūsų gyvybė niekuo nedaugiau kaip mano. Yra tiktai karas.

— Aš nesuprantu jūsų kalbos. Aš žinau, kad žmogus neišduoda savo šeimininko ar svečio. Tai atsitiko kartą žmonijos istorijoje ir ši istorija yra pasakojama dykumose kaipo perspėjimas. Išdavikas buvo galingas valdovas. Jis iššudė savo didžiausius priešus, galvodamas tuo save apsisaugosiąs. Tačiau jo žmonės, sužino jį jo išdavimą, apleido jį ir jis mirė alkanas, užmirštas ir apleistas. Dabar aš eisiu atnešti molio jūsų kojai".

Motorų ūžimas jį prikėlė. Jis pasiklausęs išlindo iš palapinės. Dvi šarvuotos mašinos, pažymėtos itališkomis žvaigždėmis, nubraižytos šautuvų ugnimi, sustojo prieš palapinę. Jų įgulos vyrai iššoko žemėn laikydami rankose automatinius šautuvus. Carlo kalbėjosi su jų vadu, kurio galva aprišta žemėtu tvarsčiu, per kurį buvo persisunkęs kraujas.

— Mes jieškome arabų, kurie padeda priešui, — sakė vadas. — Apgaulingi velniai. Jūs niekuomet nepasakysite, ar jie yra piemenys ar šnipai. Mums buvo įsakyta iššvalgyti pajūrio liniją; čia buvo pastebėtas judėjimas. Ar jūs pažįstate šiuos žmones. Ar jie yra tvarkoj?

Faiz, stovėdamas praviroje palapinėje matė du vyrus žvelgiančius į jį, kada jie kalbėjosi. Paskui jis matė įgulos vyrus sugrįžtančius į savo mašinas ir Carlo einantį prie jo.

— Faiz, — jis pasakė, — aš išvykstu. Aš jiems nieko nesakiau. Tačiau aš sugrįšiu, bet jau nekaipo svečias. — Jis kalbėjo greitai. — Ir tada aš pasiųsiu jus tiesiai į jūsų dangų savo paties rankomis! — Faiz šypsojosi. Jam buvo neįprasta girdėti tokiu būdu kalbant į savo šeimininką. Faiz linktelėjo atsisveikindamas, švelniai paliesdamas krūtinę ranka. Carlo griežtai apsisuko ant kulnų ir įlipo į antrąją mašiną. Kada mašinos nutolo, Faiz pradėjo griauti savo stovyklą. Tačiau tuo laiku pakilo iš už vandenyno saulė ir buvo laikas pirmai dienos maldai. Jis pašaukė Ayeshą, kad atneštų maldų kilimus, ir nuejo pats nusiprausti prieš maldą. Žiūrėdamas pro šarvuotos mašinos plyšį, Carlo matė Faiz ir merginą, nukreiptais veidais į Meką, klūpančius ant kilimo ir pakartotinai linksinčius Galybei didesnei negu žmogus. Jis nesuprato pats savęs ir savo veiksmų; nors jis buvo su savo žmonėmis, nors jis matė žemė lapį ir kompasą ant šarvuotos sienos šalia savęs, jis buvo žuvęs.

Sulietuvino J. Skaržinskas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

PASIRODYS STASIAUS BŪDAVO DARBAI

Rašytojas Stasius Būdavas, neseniai išleidęs labai gražią apysaką „Varpai skamba", jau baigia ruošti spaudai kitą apysaką „Didžioji siena", kuriuoje platesniuose rėmuose toliau vaizduojamas „Varpai skamba" veikėjų gyvenimas, jau pačiame Prūsų pasieny, nešant knygas į Didžiąją Lietuvą ir čia jas platinant. Stasius Būdavas, tokiu būdu, yra pasiryžęs plačiau ir giliau pavaizduoti vieną skaudžiausių lietuvių tautos laikotarpį — carinę Lietuvos okupaciją pačiais žiauriausiais lietuviams laikais — spaudos draudimo laikotarpyje.

Kaip teko patirti, šiam išto riniam laikotarpiui pavazduoti Stasius Būdavas yra parašęs dar kelis tomus, kurie tebėra rankraščiuose, kuriuos autorius yra pasiryžęs taip pat galutinai paruošti ir išleisti.

Be to, Stasius Būdavas šią vasarą yra paruošęs antrąją laidą 1936 metais išleistojo romano „Loreta". Tokiu būdu matome rašytoją intensingai dirbant, plačiai užsimojant.

Šia pačia proga primename skaitytojams, kad Stasiaus Būdavo „Varpai skamba" dar galima gauti „Nepriklausomos Lietuvos" redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Puikiai išleistos knygos kaina 2,50 dol., su persiuntimu.

LIETUVIŲ KARIŲ KARTOTEKOS PRANEŠIMAS.

Visus, kurie savanoriškai yra įstoję į karinę tarnybą arba vyriausybės buvo pašaukti, taip pat ir tuos, kurie jau ruošiasi išvykti į karinę tarnybą, prašome atsiųsti šias žinias: **pavardė, vardas, gimimo data, gimimo vieta, kada išvyko į karinę tarnybą, savanoris ar pašauktas ir adresas.** Be to, pageidaujame kiekvieno atvaizdo ir trumpo gyvenimo aprašymo. Siųsti žinias ir visais klausimais kreiptis: **Lietuvių Karių Kartoteka, 2124 W. 23 Pl., Chicago 8, Ill. USA.**

Lietuvių Karių Kartoteka visus lietuvius karius, nežiūrint kur gimęs ir kurioje vadovybėje priklauso, bet jaučiasi širdyje lietuvis esąs, įrašo į Lietuvos karo istoriją. Surašo jų žygius. Palaiko tarp karių ryšius ir informuoja apie tautos kovą ir kančias. Skelbia spaudoje lietuvių karių nuopelnus.

Šiandieną, kada jau Korejoje yra žuvusių Canados lietuvių karių, kurie nėra įrašyti į lietuvių karių kartoteką, esame priversti kreiptis į vsus Kanadoje tautiečius, kurių sūnūs, broliai ar pažįstami yra išvykę į karinę tarnybą, tuojau prisiųsti prašomas žinias.

Visiems padedant, neliks nė vieno kario, kuris nedalyvautų lietuvių karo istorijoje. Nė vien Lietuvos karo istorijai svarbu, svarbiausiai turėti tikrą skaičių dalyvaujančių kovoje, greta galingų armijų, už tiesą, laisvę, už tėvų žemę, ypatingai žuvusių skaičių, kuriais mūsų diplomatai ir politikai, atėjus laikui, galėtų drąsiai tarti žodį atstaatnt Nepriklausomą Lietuvą.

A. Tamošiūnas,
Lietuvių Karių Kartotekos Vedėjas.

LEIDINIAI VISIEMS LIETUVIAMS

Leidykla „Aufbau" Miunchene yra išleidusi daugelį gražių leidinių, o jų tarpe ir puikių paveikslų.

Dabar yra gauti platinti šie spalvuoti paveikslai, kurie tinka papuošti svetaines, klubus, salionus ir butus, tai yra:

1. Garsaus dailininko **J. Mateikos** kūrinys **„Žalgirio mūšis"**, išleistas keliomis spalvomis, 18 ant 11 su puse colio formato, kaina 75 ct.

2. **Eduardo Krasausko** Lietuvos herbas **„Vytis"**, išpildytas pagal valstybinio ženklo reikalavimus, 19 ant 13½ colio dydžio, kaina 50 ct.

Abu paveikslus galima gauti „Nepriklausomos Lietuvos" redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

LIETUVOS UNIVERSITETO MINĖJIMAS.

Lietuvos Vytauto Didžiojo Universitetui šiemet sueja 30 metų nuo įsikūrimo. To universiteto profesoriai ir jį baigusieji įvairių profesijų specialistai, o drauge ir plačioji visuomenė, sudarė komitetą, kuris minėjimo iškilmę ruošia rugsėjo 28 dieną New Yorke, Washington Irving Highschool patalpose, ties Union Square, Manhattan, 15 val. Komitetui vadovauja prof. V. Kanauka.

METINĖS „TREMTIES" LEIDYKLOS.

Savo metu Vokietijoje veikė kelios net lietuviškos leidyklos, bet, lietuviams išsikėlus į kitus kraštus, ir leidyklos išsikėlė. Vietoje jų visų, Vokietijoje įsikūrė nauja leidykla — „Tremties" leidykla, kurios vedėju ir savininku yra „Tremties" laikraščio redaktorius Simas Miglinas.

„Tremties" leidykla pernai, liepos 15 dieną išleido pirmąjį savo leidinį — Putino „Altorių šešėly". Leidykla iškart užsirekomendavo kaip kultūringa leidykla. Suminėtas romanas buvo išleistas gražiai, kultūringai įrištas ir visai paruoštas kiekvienai kultūringai bibliotekai.

Po to sekė visa eilė leidinių: Šeiniaus „Kuprelis", Alanto „Pragaro Pošvaistės", Spalio „Didžiosios atgailos", Jurgio Savickio „Šventoji Lietuva". Visi šie leidiniai suderinto formato, kultūringai įrišti ir labai gražiai atrodo.

Šeštuoju leidiniu „Tremties" laidykla išleidžia

R. Spalio apysaką jaunimui **„GATVĖS BERNIUKO NUOTYKIAI".** Knyga pasirodys apie spalio mėn. vidurį. Tai bus stambus leidinys, per 500 puslapių ir įrištas, kaip ir kiti „Tremties" leidiniai. Knygos kaina 5 doleriai. Kas užsisakys ir sumokės jos kainą iki rugsėjo mėn. galo, bus laikomas garbės prenumeratorium — lietuviškos spaudos talkininku ir tų pavardės pagal gautą jų eilės tvarką bus išspausdintos knygoje.

Kanadoje prenumeratą priima „Tremties" atstovas Augustinas Kuolas, 143 Claremont St. Toronto, Ont., telef. EM-4-1581.).

Leidyklos darbų kultūringumas ir, galimas dalykas, Vokietijos sąlygose pigesnis išleidimas daugelį autorių ir net leidėjų skatina savo leidinius nukreipti per „Tremties" leidyklą.

Malonu konstatuoti, kad ši leidykla atlieka vertingą darbą. Todėl reikia palinketi jai sėkmės. Leidyklos adresas yra šis: (13) Memmingen, Post fach 2, Germany.

ATSIŲSTA PAMINĖTI.

Politikos žurnalas „LIETUVA", liepos - rugsėjo mėnesių Nr. 1. 1952 m. Kaina 50 centų. Leidžia Patariamoji Lietuvių Grupė bendradarbiaudama su Laisvosios Europos Komitetu. Adresas: „Lietuva", 16 West 58th Street, New York 19, N. Y., USA.

Turiny: Redakcijos žodis, V. Sidzikausko — Ties lietuviškomis problemomis, Dr. V. Manelis — Žemės valdymas išlaisvintoje Lietuvoje, Dr. J. Paplėnas — Lietuvos socialinės politikos bruožai, J.Lanskorons kis — Taikos ir karo prielaidos, prof. J. Puzinas — kalbotyra apie lietuvių protėvynę, Pavergtosios Europos deklaracijos, apžvalga, dokumentai, knygos ir kt. Naujasis žurnalas atrodo gražiai. Jis apima apie 100 puslapių, brošiūros formos.

„Lietuvą" galima gauti „Nepriklausomoje Lietuvoje": 7722 George St. Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

B. Daubaras. NERAMU BUVO LAISVĖS ALĖJOJ". Apysaka. Išleido Lietuvių naimų bendrovė, Londone. Leidinys iliustruotas dail. Kazio Dargio. Kaina 6 šilingai. 116 puslapių. Adresas: 43 Holland Park, London, England.

Balys Rukša. „UGNIES PARDAVĖJAS". Poezija. Iliustravo Vitoras Bričkus. Kaina 1 doleris. Gaunama „Nepriklausomos Lietuvos" redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Veda sktn. inž. J. Bulota.

KOMUNISTAI KĖSINASI Į SKAUTUS.

Paskutiniu laiku JAV Senato vidaus saugumo komisija pranešime Senatui iškėlė vėl visą eilę komunistus inkriminuojančių faktų. Šį kartą reikalas sukosi apie amerikiečių jaunimą, kurį komunistai stengiasi apnuodyti savo nuodais. Pasirodo, apie 1930 m. komunistai bandė infiltruotis JAV skautų organizacijon. Jų pastangos nepavyko. Šio krašto skautų antrasis įstatas taip skamba: „A Scout is Loyal". Ir tai buvo skautų atsakymas komunistams. Amerikos skautai liko lojalūs — ištikimi savo vadams, tėvams ir savo kraštui. Jiems nebuvo pakeliui su tais, kurie ruošė dirvą komunistiniams pionieriams („Young Pioneers"). Minima Senato komisija per agentą Matusową gavo pionieriams skirtas propagandines brošiūras su tokiais pilnais pagiežos šūkiais: „Skautai yra kapitalistų karų organizacija!: arba — „Triuškink skautus! — stok į pionierius!" Jie nesigėdija bauginti darbininkus šūkiais — „Skautai dalyvauja streikuojančių darbininkų žudyme" ir panašūs.

Jau ne pirmą kartą komunistai ir komjaunuoliai deda pastangas kenkti skautams. Ne taip seniai jie darė panašų bandymą Vakarinės Vokietijos skautų tarpe. Bet ir tenai jų kėslai buvo greit atpažinti ir pašalinti.

PILNA SKAUTŲ S-GOS TARYBA.

Birželio mėn. pradėti Liet. Skautų S-gos rinkimai šiomis dienomis pasibaigė. Buvo renkami 4 nariai S-ios Tarybon, S-gos Garbės Teismas ir S-gos Kontrolės Komisija. Daugiausia balsų gavo ir Tarybon išrinkti: sktn. I. Končius (perrinktas) — 120 balsų, sktn. dr. M. Kuršaitė - Budrienė — 87 bls., vyr. sktn. J. Augustaitytė-Vaičiūnienė — 72 bls. ir sktn. Edm. Korzonas — 62 balsais.

Garbės Teisman išrinkti: sktn. A. Plateris — 131 bls., sktn. Alg. Aglinskas (perrinktas) — 130 bls. ir sktn. dr. H. Lukoševičius — 87 balsais.

Kontrolės Komisijon išrinkti: vyresn. sktn. V. Kizlaitis (perrinktas) — 139 bls., sktn. K. Žilinskas — 114 bls. ir jūrų sktn. Vl. Petukauskas — 110 balsų. Daugumas Tarybon ir Garbės Teisman išrinktųjų gyvena Čikagoje, o visa Kontrolės Komisija Clevelande.

Po šių rinkimų P. L. Skautų S-gos Taryba yra papildyta iki pilnos sudėties. Dabar ją sudaro 24 rinkti ir 5 ex officio nariai (Vyr. S-gos Dvasios Vadovas ir abu Vyriaus. Skautininkai). Skaučių Seserijos ir Sautų Brolijos organai buvo pertvarkyti rinkimais pavasarį.

VYČIŲ SĄSKRYDŽIO LEIDINYS.

Šį pavasarį Čikagoje buvo JAV rajono skautų vyčių sąskrydis. Pasktn. Alb. Augustinaitis surinko sąskrydžio darbų medžiagą, kuri atskiru leidiniu dabar siuntinėjama visiems skautams vyčiams (ir nedalyvavusiems šiame sąskrydyje taip pat!). Dėl šio leidinio skautai vyčiai kreipiasi adresu: Alb. Augustinaitis, 3727 So. Lose St., Chicago 9, Ill.

Skautų laikraštis „GAIRĖLĖ", leidžiamas „Aušros" tunto Diepholze, Vokietijoje. Leidžiamas šapirografu. Adresas: „Gairelė", (23) Diepholz, Lager am Flugplatz, Germany.

R. Spalis. DIDŽIOSIOS ATGAILOS. Novelės, „Tremties" leidinys, 354 puslapiai. Kaina 3,50 dol. Leidinys gaunamas Kanadoje pas „Tremties" atstovą šiuo adresu: Aug. Kuolas, 143 Claremont St., Toronto, Ont. Knyga gražiai įrišta ir atrodo labai gražiai.

Jurgis Savickis. ŠVENTOJI LIETUVA. Romanas. „Tremties" leidinys. Kaina 3 dol. Gaunama pas „Tremties" atstovą Aug. Kuolą šiuo adresu: 143 Claremont St., Toronto, Ont.

„AIDAI" 7(41) nr. 1952 m. rugsėjo mėnesio. Turiny A. Maceinos, Aisčio, Azorino, Maciūno straipsniai ir kt.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Žmuidzinas

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal, P.Q., Canada. Tel.: PL 6580

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS. DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU SĄŽININGAI IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

7437 BLOOMFIELD, Park Extension. CRescent 2279.

Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

LIETUVIŠKA
Mėsos krautuvė
Sav. J. ir K. Guzevičiai. Tel. DO 5817
2379 Rosemount Blvd., Montreal.

TEL. FA 0209
Joe's Butchery & Grocery
1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)
(buvusi Juozo Paplausko)
SAV. JUOZAS LAURINAITIS.
Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei mėsos gaminiai.
Gaminame šviežias ir rūkytas lietuviškas dešras.
Taip pat prieinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

DĖMESIO
Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektrinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!
National Restaurant
LIETUVIŠKAS RESTORANAS.
SAVININKAS M. ŠUKYS.
633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. TEL. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

LIETUVIŠKA SKRYBĖLAIČIŲ KRAUTUVĖ
JUDITH HAT SHOPPE
7334 St. Hubert St., Montreal. Tel. CA 8859.
Rankų darbo skrybėlaitės ir pertaisymai.
Vestuviniai šydai.
Sav. BRONĖ ir ALEKSANDRA STANKEVIČIŪTĖS

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS
E.D. BELANGER & SONS
15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

Duodame ir kreditan
PARAMOUNT JEWELLERS
363 ST. CATHERINE ST. W. netoli Bleury HA 0888
78 SAVAITĖS IŠSIMOKĖJIMUI
be nuošimčių
Plačiai išgarsinti laikrodžiai
CYMA LONGINES
BULOVA OMEGA
Šviesiai melsvi deimantai
Mokame aukščiausias kainas už seną auksą ir deimantus.
EKSPERTŲ GARANTUOTAS LAIKRODŽIŲ TAISYMAS

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO, bet
Alberto Norkeliūno
Agenturoje
MONTREAL ENTERPISES Reg'd
uz $0.01 $1.000.00
.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki $ 1.000.
Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.
Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.
5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.
Telefonas: Cl 2363

DANUTĖ STRAZDAITĖ
321 Oakwood Ave., Toronto, 10.
GORDON'S BEAUTY SALON
Daro pusmetines ir įvairias vienkartines šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.
SUPERIOR REAL ESTATE Co.
Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323.
J. Alcide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

Laiškai Redakcijai

Gerbiamas Redaktoriau!

Priede siunčiu Jums iškarpą iš „Draugo" ir paruoštą viešą pareiškimą, kurį aš Jūsų prašau atspausdinti „N. L." ištisai. Visą atsakomybę pasiimu sau.

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Pranys Alšėnas, „Draugo" 1952 m. rugsėjo mėn. 8 d. laidoje rašo, kad Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos atstovų **„suvažiavimas priėmė šias rezoliucijas ir sveikinimų tekstus: Lietuvių Radijo Valandą, transliuojamą iš St. Catherines Radio Stoties, nutarta stengtis užregistruoti valdžios įstaigose, kaip instituciją be akcinio kapitalo".**

Vardan KLB Tarybos darnaus veikimo išlaikymo ir su tikslu, kad lietuvių visuomenė nebūtų suklaidinta, laikau savo pareigą viešai pareikšti, kad viršui minėtas P. Alšėno teigimas, kas liečia radijo valandą, yra grynas melas nuo pradžios iki galo. Sesijoje man teko dalyvauti kaip Tarybos atstovui. Jokių nutarimų Tarybos atstovai sąryšyje su radio valanda nedarė ir radio valanda net nebuvo posėdžiuose paminėta. Labai skaudu ir apgailėtina, kad kai kurie atstovai nedalyvauja oficialiuose Tarybos posėdžiuose, arba dalyvaudami, juose miega, arba yra tokio mentaliteto, kad nepajėgia sekti diskusijų eigos, arba tiesiog iš blogos valios skelbia netiesą. Dar liūdniau, kad tokie prasimanytomis žiniomis ardo lietuvių bendruomenės veiklą. Nesusipratimams ir Skundams spręsti Komisija turėtų atkreipti į tai reikiamą dėmesį.

Jonas J. Juškaitis,
Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos atstovas.

DELHI, ONT.

DU LIETUVIUS SUVAŽINĖJĘS RASTAS NEKALTU

Š. m. rugpjūčio mėn. 5 d. Delhi miestelyje buvo automašinos mirtinai suvažinėti E. Budrys ir V. Vabalas. Nelaimės automobilį vairavęs Daniel Kirisko iš Toronto tada buvo suimtas ir apkaltintas neatsargiu bei pavojingu važiavimu. ,

Šiomis dienomis buvo nagrinėjama jo byla Simcoe teisme. Jo gynėjai įrodinėjo, kad užmuštieji mūsų tautiečiai, staiga ir netikėtai įsvyravę į automašinos taką ir tuo buvę patys kalti dėl savo mirties. Magistrato teisėjas R. A. Groom, išklausęs parodymų ir advokato argumentų, rado D. Kirisko nekaltu ir jam buvo suteikta laisvė. **J. J. J.**

BŪKIME ATSARGESNI — MAŽIAU BUS NELAIMIŲ.

Visa eilė nelaimių mus skatina būti atsargesniems ir apdairesniems. Štai p. Ona Rojienė pranešė liūdną žinią iš Australijos, kad Melbourno mieste mašina suvažinėjo trijų vaikų motiną lietuvę Aniceta Podgurskienę, kuri liepos 5 d. mirė, neatgavusi sąmonės, ligoninėje.

Aniceta Podgurskienė buvo kilusi iš skaitlingos šeimos, kurioje buvo 7 dukterys ir 8 sūnūs.

Velionės liko Australijoje vyras su 3 vaikais ir dvi pusseserės—Jonė Valaitienė ir Jadvyga Mulokienė, Kanadoje du pusbroliai — Algirdas Arelis ir Vytautas Arelis ir pusseserė Jūratė Arelytė bei teta Ona Rojienė.

Velionė mašinos buvo taip žiauriai suvažnėtai, kad sunku buvo atpažinti. . .

Tebūnie jai lengva tolimosios Australijos žemelė. **Kor.**

Jono LADYGOS baldų studijoje „ARTIS"

priimami užsakymai ir pataisymai sofų, fotelių (chesterfields). „St. Louis Textiles" medžiagų ir baldų atstovybė fabriko kainomis.

Biuras **St. Denis 1251,** (prie St. Catherine). Specialiai lietuviams šeštadieniais iki pietų.

Telef.: TAlon 3345.

TAUTYBIŲ PROBLEMOMS TIRTI INSTITUTAS AR NEBŪTŲ NAUDINGA

Italų spauda praneša, kad Merane, Šiaurės Italijoj, įvyko Tarptautinio Instituto tyrinėti tautybių ir mažumų problemoms organizacinio komiteto sesija. Jos metu Komiteto pirmininkas Min. S. Lozoraitis laikė viešą paskaitą apie Instituto uždavinius, sustodamas ilgiau ties viena tragiška problema, liečiančia tautybes, būtent, ties genocidu, kurį sovietai vykdo jų pavergtuose kraštuose. Šios problemos rimtumas buvo ilustruotas paskaitoj pavyzdžiais taip pat iš sovietų elgėsio okupuotoj Lietuvoj.

Klausytojų tarpe buvo provincijos Trento - Alto Adige aukštojo komisaro atstovas, Merano burmistras ir miesto tarybos nariai, provincijos atstovai Italijos parlamente, Merano kurorto valdybos pirmininkas, provincijos laikraščių redaktoriai ir Instituto org. komiteto nariai su Instituto gen. sekretorium prof. L. Magnino priešaky. Po paskaitos paėmė žodį burmistras, linkėdamas Institutui pasisekimo ir dėkodamas už tai, kad šiai savo sesijai Institutas pasirinko Meraną. Sveikinimo telegramas atsiuntė provincijos aukštasis komisaras ir tarybos pirmininkas. Vakare kurorto valdyba suruošė priėmimą sesijos dalyviams, valdžios ir visuomenės atstovams ir laikraštininkams.

Institutas yra mokslo organizacija. Jo paskirtis tyrinėti tautybių ir mažumų klausimus etnografiniu, socialiniu ir teisiniu ir ruošti medžiagą geresniam tų klausimų pažinimui. Savo darbe Institutas vadovaujasi ypač tarptautinės teisės taisyklėmis ir Jungtinių Tautų Statuto bei Žmogaus Teisių dėsniais.

Atkelta iš 3 pusl.

patys juos susmįslija, arba švelniai tariant, pritaiko prie savo teorijų.

Panašus elgesys su istoriniais faktais skatina priminti patarimą, kurį duodavo jauniems studentams prof. L. Karsavinas: pirmiausia, sakydavo jis, gerai išmokite istorijos vadovėlį, o paskum skaitykite specialias studijas vienu kitu klausimu. Atrodo, kad šio patarimo nesilaiko kai kurie mūsų rašto žmonės, kurie mėgsta operuoti tarp kita ko ir istorine medžiaga. Perskaičius dr. A. R. straipsnį, taip pat matosi, kad jam trūksta paprastų vadovėlinių žinių, nors kartais jis pasigraibo vieną kitą ir labai specialią knygą.

Pabaigai. . .

Man sunku suprasti, kodėl dalis mūsų katalikiškos spaudos yra taip įtužusi prieš liberalizmą. Tai, atrodo, tikras nesusipratimas. Blogiausia, kad jie puldami vieną kitą politinį ar visuomeninį šių laikų reiškinį kurį šiokiu ar tokiu būdu būtų galima susieti (genetiškai) su liberalizmu, bando smerkti ir visą liberalizmą. Jie net pamirštą faktą, kad Musso liniui liberalai buvo masonai, Hitleriui — žydai ir inteligentai bestijos, Leninui — pasiutusi buržuazija. Jie vis vien kartoja, kad fašizmas, nacizmas ir bolševizmas yra liberalizmo išperos ir kad dėlto norint su jomis kovoti, reikia kirsti šaknis pačiam liberalizmui. Šiuo atveju tokiems kritikams norisi pakartoti prof. W. Roepke žodžius: „Būtų nusikaltimas nukirsti išdidų kamieną, jei jo atžala nepatinka; tačiau tūkstančiai kirvių parengti šitą piktadarybę įvykdyti".

AUDŽIU TAUTINIUS RŪBUS,
juostas, pagalvėles, staltiesėles, užuolaidas ir kt.
Neaukštos kainos.
288—6th Ave. Ville La Salle.
Ald. Bobėnaitė-Puniškienė.

VIKTUTĖ BUGAILIŠKAITĖ
1280 King E., Hamilton, Ont.
AYRAINS BEAUTY SALON
DARO PUSMETINES IR ĮVAIRIAS TRUMPALAIKES ŠUKUOSENAS, DAŽO IR KERPA PLAUKUS. KIEKVIENAS DARBAS YRA GARANTUOJAMAS. TELEFONAS: 4—3566.

Lietuviška moterų kirpykla
DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPALAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).
2521 CENTRE St., Montreal. FItzroy 3292.

DOMAS BUČINSKAS
GENERALINIS APDRAUDEJAS
Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka visų rūšių apdraudimus, geriausiomis sąlygomis.
Skambinkite telefonu arba užeikite:
Kasdien: Nuo 9 ryto iki 7 vak. **Tel. Fa 6844**
Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 10 vak.
3664 St. Famille St.
Tel. HA 6708 Montreal,Que.

DR: ALEKSAS VALADKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1081 Bloor St. W. — Toronto
(tarp Dufferin ir Dovercourt)
priima ligonius ir gimdyves šiokiadieniais nuo 2 — 4 pp. ir 6,30—8 vv. arba pagal susitarimą tel. ME 2933

391 ST. CATHARINE ST W. MONTREAL.
CAPITOL FURNITURE CO.,
Penki aukštai baldų PHILIPS ir kt. firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys
Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.
Mūsų prekybos vedėjas **Mr. J. J. RUSSELL** kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.
TEL.: LA 8621.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS
LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIUS
J. H. BENOIT
Funeral Director
NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI
2102 FULLUM ST. **AMherst 0694**

LIETUVIS LAIKRODININKAS
ŽUKAS ANTANAS
Tel. TR 4321 1434 Rolland Ave., Verdun.
Kreiptis vakarais po 6,30 val.

BOURBONNAIS REFRIGERATION SERVICE
273 — 1 Ave., Ville Lasalle.
Tel. TR 8351.
Šaldytuvų ir įvairių elektrinių motorų taisymas.

DIDELIO PATYRIMO VALYMAS - TAISYMAS
DE LUXE CLEANERS
Paėmimas ir pristatymas dieną ir vakarais.
Sav. P. Rutkausko Tel.: NE 5-0303; 143 — 8 Lachine.

Rūta
LIETUVIŠKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ JŪSŲ PATARNAVIMUI.
PRAŠOME APLANKYTI.
7730 Brodway St. (kampas 8 Ave.).
Ville Lasalle.
A. GAURYS. **Telefonas: HE 0100**

CALGARY, Alberta

CALGARY LIETUVIŠKAI ATGYJA

Calgary, Alberta. Mūsų miestas, turįs apie 130.000 gyventojų, turi nemažą lietuvių būrį.

Calgary, tai sparčiai augąs miestas, Kanados kowbojų sostinė. Modernus miestas, nes naudojasi pačiomis moderniausiomis priemonėmis, kaip pav., naturaliomis dujomis, kurios imamos iš po žemių. Tos dujos, kurios čia naudojamos kaip kuras, sudega nepalikdamos nei pelenų ir beveik be dūmų — suodžių.

Už miesto matomi 90 mylių atstume aukšti kalnai, kurie dabar jau yra balti — apdengti sniegu. Netoji nuo Calgary yra didelis kurortas Banff, į kurį suvažiuoja daug žmonių gydytis, nes ten yra karšti sieros šaltiniai, iš kurių vandens daromos vonios.

Rugpjūčio 30 dieną Calgario ir apylinkių lietuviai turėjo vieną iš nedaugelio metinių subuvimų. Atsilankė per 60 asmenų. Gaila, kad dėl vaikų paralyžiaus ligos subuvime negalėjo dalyvauti jaunimas, nes liga apkrečiama. Subuvimas praėjo labai gražiai.

Subuvime atsilankė ir lietuvis kunigas Kairys, kuris sekančią dieną Calgario lietuviams atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą. Malonu buvo išklausyti lietuviško pamokslo ir pagiedoti lietuviškai giesmių. Pamaldos užbaigtos Tautos Himnu — „Lietuva, Tėvyne mūsų. . ."

Rugpjūčio 31 d. buvo numatyta gegužinė, bet ją sutrukdė lietus. Tačiau kadangi buvo suvažiavę daug žmonių, net iš tolimųjų apylinkių, net iš B. C., Manitobos ir tt, tai buvo pasamdyta salė ir ten praleistas draugiškai laikas.

Malonu, kad Calgario lietuviai gražiai sugyvena. **T. A.**

SUDBURY, Ont.

MOKYKLOMS PRADĖJUS DARBĄ.

Sudburio lietuviškoji Tumo-Vaižganto vardo šeštadieninė mokykla artimoje ateityje taip pat pradės naujuosius mokslo metus. Neperseniai įvykusiame tėvų susirinkime buvo išrinktas naujas tėvų komitetas: pirm. — A. Strakauskas, sekr. — J. Jakubonis, ižd. — A. Kusinskis. Tenka apgailestauti, kad tėvų susidomėjimas mokykla ir jos reikalais (nors jų pačių vaikai ją lanko) mažas.

— Šiais metais mokykloje dėstys trys mokytojai: p. Poderienė, kun. Sabas ir p. Bagdonas.

— P. A. Jasiūnui po dviejų metų darbo iš mokyklos tėvų komiteto pirmininko pareigų pasitraukus, Sudburio bendruomenė už ilgą ir taip kruopštų darbą jam ir buvusiajam tėvų komitetui yra dėkinga.

— Naujasis tėvų komitetas numatė spalio pradžioje surengti šokių vakarą, kad papildžius mokyklos iždą. Kaip praktika parodė, šokių vakarų duodamas pelnas turi padengti su mokykla susijusias išlaidas, nes dauguma mokyklą lankančių vaikų tėvų sutarto mokesčio nemoka.

— Rugsėjo 8-sios proga, sekmadienį (rugs. 7 d.) tuoj po iškilmingų pamaldų, toje pačioje bažnyčios salėje buvo trumpas Tautos Šventės minėjimas. Po p. Valančiaus įžanginio žodžio, Sudburio bendr. valdybos vice-pirmininkas p. V. Žižys, trumpai apibūdinęs šios šventės istoriją, paskaitė realią paskaitą — „Tautos šventė ir mes".

— Tenka labai apgailestauti, kad žmonės savo liežuvių nesuvaldo ir tol plepa iki apkalbėtieji juos prieš teisėją pasikviečia, — tai jau blogai. **(b.)**

VICTORIA CLEANERS & DYERS Co.
EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED
CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD
TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždėdami jiems „Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garentuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:
J. Matulaitis,
J. Kriaučeliūnas,
A. Majauskas.

MONTREALIS 2836 Allard Tr.1135

SUSIVIENJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERIJA
DIDŽIAUSIA IR TURTINGIAUSIA LIETUVIŲ FRATERNALĖ ORGANIZACIJA
Įkurta 1886 metais
TURTAS VIRŠIJA $ 2.430.359,00
Kuopos įvairiuose Jungt. Valstybių ir aKnados Miestuose. Gyvybės apdrauda nariams nuo $ 100,00 iki $ 5.000,00. Nariais priimami abiejų lyčių lietuviai nuo gimimo dienos iki 60 metų
Nariai gauna savaitraštį „Tėvynę" nemokamai. Iš Susivienijimo Labdarybės Fondų šelpiami nelaimių ištikti nariai ir remiami lietuvių kultūriniai reikalai. Visi kviečiami tapti šios brolliškos organizacijos nariais. Smulkesnių paaiškinimų klauskite vietinėje SLA kuopoje, ar rašykite į centrinę raštinę tokiu adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 West 30th Street **New York 1, N. Y.**

HAMILTON

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS.

Įvykęs rugsėjo 7 d. sutraukė į buv. Central salę per 300 hamiltoniečių. Pusės valandos pavėlavimu minėjimą atidarė KLB Hamiltono ap. valdybos pirmininkas J. Mikšys, kviesdamas susirinkusius atsistojimu pagerbti visus žuvusius už Lietuvos laisvę.

Toliau sekė Krašto Tarybos pirmininko, buv. hamiltoniečio J. Matulionio paskaita, kurioje prelegentas iškėlė daugelį naujųjų lietuvių emigrantų vydų ir pareigų mūsų kenčiančiai Tėvynei: pastebimas jau perdidelis sumaterialėjimas, („nors Lietuvą myliu, bet dolerio neduosiu") maišymas į gražiąją mūsų kalbą svetmųjų žodžių ir tt. Primindamas, kad N. Lietuva, skelbdama šią šventę įstatymine, J. Matulionis pareiškė, ji turėjo du tikslus, kurie tarp savęs rišasi: parodymą didingos Lietuvos praeities ir Vytauto vainikavimo. Ir mes šiandien, būdami toli nuo Tėvynės, kankinami nostalgijos, turime neužmiršti tos garbingos mūsų Tautos praeities. Gyvendami emigracijoje pasisavinkime visa tai, kas mūsų tautai ir valstybe bus naudinga, nes į laisvąją Tėvynę tikrai grįšime.

Po trumpos pertraukėlės sekė meninė dalis, kurią atliko Dramos Būrelio „Aukuras" aktoriai, tautinių šokių grupė ir operos sol. Pr. Radzevičiūtė, akomp. muzik. Gailevičiui.

Silpnai pasirodė „Aukuro" atstovai, kurie išpildydami eilėraščių pynę, skaitė juos iš lapų, visiškai neįsijausdami ir nesigilindami į jų turinį. Be to, E. Dauguvietytę, esame girdėję daug geriau deklamuojant.

Tautinių šokių grupė, vad. Breichmanienės, savo kauliukuose dar jaučia vasaros atostogas, tačiau visi šokėjai dar turi gerus davinius, tad tenka laukti jau šiemet rimto reprezentacinio vieneto.

Operas solistė Pr. Radzevičiūtė, gan dažnas svečias Hamiltone, tačiau šiame minėjime ja pasiekė, iš visų pasirodymų mūsų kolonijoje, aukščiausios „formos", tad nenuostabu kad ir hamiltoniečiai nenorėjo Pr. Radzevičiūtės išleisti iš scenos.

Nedėkingas pianinas neleido akomp. muzikui Gailevičiui skambinti taip, kaip jau teko jį anksčiau girdėti, kitoje kolonijoje.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu. **Kbr.**

— Sporto Klubo „Kovas" suruošti šokiai š. m. rugsėjo mėn. 6 d. sutraukė virš 100 asmenų. Pelnas buvo skiriamas Hamiltono lietuvių bažnyčios statymui.

— Šiemet, Hamiltono mokyklas lanko apie 36 tūkst. mokinių. Palyginus su pernai metais jų skaičius padidėjo 3.500. Nenuostabu, kad jaučiamas patalpų trūkumas. **Kbr.**

DAR DĖL ŽINUTĖS „AR TINKAMA PRIEMONĖ?"

Rugsėjo 3 d. „NL" 35 Nr., Toronto kronikoje, tilpo žinutė „Ar tinkama priemone".

Teatleidžia Gerb. Suklaidintasis, kad šią, neteisingą žinutę atitaisysiu, palietęs truputį ir praeitį".

Pereito mėnesio pradžioje, Hamiltone, teko išgirsti, kad rugpjūčio 24 d. p. Narušio ūkyje bus rengiama gegužinė. Kieno ji būsianti — neteko sužinoti. Ką gi, tą pačią dieną ir netoli viena antros, net dvi gegužinės: T. Fondo Hamiltono sk. ir „nežinomųjų". Tik rugpjūčio 14 d. „T. Žib." tilpo Rengėjų skelbimas, apie rengiamą gegužinę skautams paremti ir Nr. 33 — jau „Skautų Aidui". Nors iš T. Fondo Hamiltono sk. pusės jieškota įvairių priemonių šią „padėtį" sušvelninti, tačiau viskas tai paliko tik Sizifo darbais. Pilnai suprantamas dalykas gali uždrausti kitai kolonijai (Hamiltono Lietuvių Bendruomenės Valdyboje rugpjūčio mėn. 24 d. data buvo užregistruota tik T. Fondo Hamiltono sk.) tą pačią dieną rengti gegužinę, nors tikrai pasakius, įvairių renginėjų parašais slepiasi visai kiti asmenys. O kad tai yra teisybė ir kad įvairūs rengėjai sudaromi „at hoc" — tegul rodo šie faktai: 1) „TŽ" rugpjūčio 14 d. skelbime pranešama, kad gegužinė rengiama tikslu paremti skautus, bet jau 33 Nr. — „Skautų Aidą".

2) Kodėl pirmame skelbime nieko nesuminėta apie autobusus? Tik paskelbus „NL" ir „TŽ" apie rengiamą TF Hamiltono sk. gegužinę Bridgeman ūkyje ir tiksliai nustačius autobusų išleidimo valandas— „Skautų Aido" rengėjai teikėsi nustatyti bent 1 valandą anksčiau savo autobusų išleidimo laiką.

3) Kodėl netilpo skelbimai „NL". Juk „Skautų Aidą" skaito ir remia daugelis „NL" skaitytojų!

Bet grįžkime prie pačios gegužinės.

Sekmadienio rytą išvykstu iš Hamiltono į Toronto išleisti autobusų. 1 val. 30 min. vienas autobusas yra pripildytas ir dar susidaro apie 40 žmonių grupė, norinti vykti į TF Hamiltono sk. gegužinę. Tenka iššaukti antrą autobusą. Apie 2 val. 30 min. su dviem autobusais (palikę į „Skautų Aido" gegužinę autobusą **tik su keliais asmenimis**) išvykstu į Bridgeman ūkį. Į šią vietovę iš Toronto tenka vykti pirmą kartą, tad bijodamas pravažiuoti gegužinėn rodantį kelią, (Boy Scout Camp) prašau vairuotojo sulėtinti greitį, ydant galėčiau pastebėti prie kelio esantį stulpą, apjuostą mūsų tautinėmis spalvomis. Privažiuoju ir pamatau, kad **iš mūsų tautinių spalvų belikę tik sudraskyti geltonos, žalios ir raudonos spalvos papieriukai...**

4 val. esu gegužinės aikštelėje ir čia randu apie 600 svečių. Už valandos jų esama apie 800. **Taip, nepadėjo net ir prie to paties stulpo** (kur buvo TFondo prikabintos tautinės spalvos) **„kažin kieno" prikabintas skelbimas „Į gegužinę prie ežero".**

Gerbiamas Suklaidintasai, aš tikiu, kad Tamsta buvote suklaidintas žmogaus lauko kelyje, pareiškusio Tamstai, kad „ši gegužinė" susilikvidavusi ir visi (sic!) iš jos persikėlė į T. Fondo Hamiltono sk. rengiamą Bridgeman ūkyje. Tačiau kad tai atliktų koks nors valdybos narys, ar nario prikalbintas — užtikrinu Tamstą, kad ne! Šis žmogus, (kaip Tamsta jį vadinate) mano manymu, tai atliko ne iš blogos valios. Greičiausiai jis ten pats buvo nuvykęs ir, kaip Tamsta pats rašote — „skautų (klystate, ne skautų, bet „Skautų Aidui" paremti) gegužinė nebuvonutraukta ir praleista didelíame skautams prijaučiančiųjų būrelyje". Dovanokite, bet kas gegužinėje yra tas „būrelis": 10, 20 ar 50 asmenų? Be to, jeigu p. Narušio ūkyje būtų ir 100 svečių, ar tai gryname ore, didelėje pievoje, skaitosi daug? Juk didelis žemės plotas su medžiais, krūmais, tai ne salė, kurioje matomi visi keturi kampai ir kiekvienas individas joje!

Tad ir žmogus, suklaidinęs Tamstą, kaip minėjau, tai atliko ne iš blogos valios, bet norėdamas Jums patarnauti. Šis žmogus, ir į p. Narušio ūkį pats buvo nuvykęs ir pamatęs tik būrelį svečių, pagalvijo, kad ši gegužinė yra susilikvidavusi, o čia esantieji tautiečiai greičiausiai yra atvykę pasimaudyti prie ežero, paplaukioti laiveliais, pajodinėti. Juk prie Hamiltono lietuvių bažnyčios, birželio ir liepos mėn., buvo prikaltas plakatas, skelbiąs, kad p. Narušio ūkyje, sekmadieniais laukia visos aukščiau paminėtos pramogos.

Tad Tamsta tikrai bereikalingai tą „vargšą žmogelį" (nors už žodžio „žmogus" slepiasi visai kita to žodžio reikšmė) taip kaltini.

O kas dėl Jūsų pasakymo „kad tikslams siekti pasirenkamas žmonių klaidinimas" — atsakysiu trumpai: TFondo ir tuo pačiu Kanados Atstovybės Hamiltono sk. tikslai yra labai aiškūs ir visiems žinomi. Apie tai daug rašoma vietinėje spaudoje, tad jų čia ir neminėsiu, pažymėdamas vieną faktą, tai Krašto Tarybos suvažiavime iš reikštą padėką Tautos Fondo Atstovybei Kanadoje, o ypač jos pirmininkei, už sėkmingą veiklą.

Ar teko Tamstai pastebeti Tautos Fondo apyskaitas ir prierašus juose apie pavyzdingiausią Tautos Fondo skyrių Kanadoje? Prašyčiau tik pavartyti šio laikraščio, ar „TŽ" puslapius, o tai Jūs ten rasite.

Kbr.

VISUOMENĖS ŽINIAI.

Š. m. rugpjūčio mėn. 21 d. „Tėviškės Žiburių" Nr. 33 buvo patalpintas p. Sk. St. straipsnis liečiąs Hamiltono Tautos Fondo Valdybos posėdžio, įvykusio rugpjūčio m. 11 d., nutarimus, kurių dėka rugpjūčio mėn. 24 d. įvyko dvi lietuviškos gegužinės.

Norėdami visuomenei paaiškinti tuomet susidariusią padėtį pareiškiame: iš Hamiltono T. F. V-bos posėdžio nutarimo matyti, kad posėdis, kuriame buvo nutarta ruošti rugpjūčio 24 d. gegužinę, įvyko rugpjūčio 11 d., o Toronto skautai, neprasilenkdami su Hamiltono Bendruomenės Taisyklėmis, reikalaujančiomis vienu metu neruošti dviejų ar daugiau parengimų, nustatyta tvarka užregistravo Hamiltono B. V-je ruošiamą gegužinę p. Narušio ūkyje dar liepos m. 21 d. Iš Hamiltono B- V-bos buvo gautas sutikimas,kadangi ta diena dar buvo laisva.

Hamiltono T. F. V-bos nutarime punkte 1 sakoma: „... Tartis su Toronto skautais, prašant juos savo gegužinę atidėti. Jei susitarti nepavyktų, gegužinę T. F. ruošti..."

Pareiškime, kad Hamiltono T. F. V-ba jokio prašymo ar tarimos dėl mūsų ruošiamos gegužinės atidėjimo nebuvo padariusi.

Skelbimas visuomenei spaudoje, dėl staiga atsiradusios konkurencijos yra neteisingas, kadangi H. T. FF. V-ba pati nesiskaitydama su H. B-nės Vbos nutarimais ir įspejimu, gegužinę ruošė tą pat dieną kaip ir skautai.

1952 m. rugpjūčio 4 d. „T. Ž." Nr. 35 p. Sk. St. savo straipsnyje rašo, kad nežinomų rengėjų buvo ruošiama p. Narušio ūkyje gegužinė rugpjūčio 24 d., tikslu paremti skautus ir „Skautų Aidą".

Įdomu, kad staiga pasidarė nežinomi rengėjai, nors H. Bnės V-ba buvo pranešusi, H. T. F. V-bai apie rengiamą gegužinę, ką pats p. Sk. St. savo ankstyvesniame straipsnyje mini.

Būtent, T. F. gegužinėje, rašyti, kad: „...kitos gegužinės vietoje rengėjai taip pat neramūs darosi į kelią ir su šypsena pasitinka kiekvieną atvažiuojančią mašiną, tik jų mažai pasirodo" — yra nesąmonė, nes mūsų gegužinė buvo už 4 mylių nuo H. T. F. gegužinės ir p. Sk. St. negalėjo to nmatyti.

Žinoma, p. Sk. St. galėjo atvažiuoti ir matyti, bet tuomet ir daugiau kai kas išryškėja. P. Sk. St. rašo: „Apie 5 val. dalis mašinų apsigręžia ir atvyksta pas fondininkus". Tiesa apie 5 val. lauko kelyje, vedančiame į skautų gegužinę nuvo atvažiavusi lengva mašina Nr. 934NC ir lietuviams, vykstantiems į mūsų gegužinę nurodinėjo, kad skautų gegužinės nėra ir kvietė vykti į H. T. F. gegužinę. Dalis vykstančiųjų tuomi patikėjo, kai tuo tarpu gegužinė vyko iki sutemos.

Negana viso to, buvo nuplėšta skautų rodyklė „Kelias į gegužinę prie ežero", kuri buvo rasta pas T. F. gegužinės rengėjus p. Bridgemano ūkyje. Išvada aiški.

Neturint duomenų, primesti skautams tautinių ženklų nuplėšimą nuo kelio,vedančio į T. F. gegužinę, yra negražus visuomenės apgaudinėjimas, kuris dangstomas „kultūringomis konkurencijomis".

Skautai nėra parodę jokios neapykantos T. F. prieš gegužinę, laike gegužinės ir po jos.

Gaila, kad p. Sk. St. savo neapykanta persunktame straipsnyje klaidingomis informacijomis nori nustatyti visuomenę prieš skautus.

Toronto Skautų Tunto Vadija.

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. HALSTED ST. CHICAGO 8, U. S. A.

Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas.

Reikalaukite pilno siunt. sąrašo.

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukr.—$ 2.60
B. 20 sv. cukr.—$ 4.70

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv.kv. miltų $2.50
B. 20 sv.kv. miltų $3.90
E. 9 sv. kiaul. t. $ 5.25

Siunt. Nr. 11—$ 6.50
5 sv. cukraus
5 sv. baltų kv. miltų
3 sv. gr. kiaul. taukų
1 sv. šokolado
1 sv. kavos

Siunt. Nr. 12— $ 6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaul. taukų
1 sv. deg. kavos
1 sv. kakavos

Siunt. Nr. 19 — $ 9.95
4 sv. rūk. lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
1 sv. deg. kavos
1 sv. šokolado
2 sv. kakavos
4½ sv. cukraus
2 gab. tualet. muilo

Siunt. Nr. 22—$ 5.50
3 sv. gr. kiaul. taukų
3 sv. rūkytų lašinių
3 sv. cukraus
1 sv. šokolado

Atkelta iš 2 puslapio.

LOKas taisykles leido, tai jis turi teisę jas ir keisti.

Pirmininkaujantis pakartotinai klausia, ką Mandatų komisija siūlo?

Atst. Čeponis atsako, kad ji konstatuoja faktus ir nieko nesiūlo. Bet kad būtų aiškiau, p. Čeponis paskaito dar kartą protokolą, o jame aiškiai pasakyti ir argumentai, kurie trumpai suglaudus yra tokie: Vakarų apygarda yra didžiulė, žmonės išsimėtę po plačias apylinkes, be to — daugumas gyvena ūkiuose, kur juos surankioti yra labai sunku. Ir dar — ten siautė nagų epidemija, kuri varžė judėjimą. Tokie pat argumentai buvo pritaikyti pirmiausia Manitobos apygardai, kurios kandidatų sąrašas, taip pat su tais pat trūkumais.

Taigi, p. Činga kalbėjo apie Vakarų sąrašo neatatikimą rinkiminėms taisyklėms, o užmiršo savo atstovaujamos Manitobos sąrašą, kuris turi tuos pačius trūkumus, bejekonstatuotus ir aptartus KLB-LOKo, bet pripažintus toleruotinais.

P. Juškaitis palaiko p. Čingos reikalavimą tirti. Pasisako ir kiti atstovai.

Mandatų komisijos pirmininkas pakartotinai siūlo priimti komisijos pranešimą. Tai, pagaliau, po gana ilgų diskusijų, ir priimama.

Atst. Juškaitis prašo užprotokoluoti jo pareiškimą, jog jis nenori, kad koks nors šešėlis jam arba jo tiekėjams kristų ir prašo reikalą ištirti.

Tuo pirmosios dienos posėdžiai ir buvo baigti, tiesa, pasisakius dėl Krašto Bendruomenės statuto principų iš esmės, bendrų diskusijų pagrindu, bet apie tai sekantį kartą.

(daugiau bus)

PAJIEŠKOJIMAI

— Pajieškomas Kazys Reirhelis, atvykęs į Kanadą prieš 30—40 metų ir turįs giminių Lietuvoje, Jonavos mieste, Klaipėdos gatvėje 111 nr. Pajieško giminės iš Naujosios Zelandijos. Prašoma atsiliepti jieškomąjį arba jį žinantieji prašomi pranešti šiuo adresu: Mrs. Marija Fezil, c. o. 24 Hawtherne Ave, Morninglon, Tunedin, New Zeland, arba pranešti „NL" redakcijai.

SIUVĖJAS A. BERESNEVIČIUS

Priimu moteriškų ir vyriškų rūbų užsakymus iš savo ir klientų medžiagos. Darbą atlieku pagal naujausias madas, švariai ir sąžiningai. Kainos visiems prieinamos.

1004 Dundas St. West, Toronto, Ont.
Laikinis telefonas ME 6498.

MYERS COAL Co. Ltd. Hamilton.

Visų rūšių kuras ir įvairūs apšildymo įrengimai bei pataisymai.

Prieinamos sąlygos, mandagus patarnavimas, garantuota prekių kokybė.

Kreiptis pas lietuvį atstovą.
JUOZAS KARUŽAS
147 Grant Ave. **Telef. 7-477-8.**

Dr. Roman Pniewski

Daugelį metų praktikavęs didelėse ligoninėse ir klinikose Europoje ir Amerikoje.

VIDAUS LIGŲ, AKUŠERIJOS IR VENERINIŲ LIGŲ SPECIALISTAS.

3537 PARK AVE. Montreal. **Tel. HA 7623**
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ
RŪBŲ SIUVĖJAS

Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Turiu didelį pasirinkimą įvairių angliškų ir vietinių medžiagų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.

ED. KONDRATAS.
1113 A Dundas St. W. (netoli Ossington). **Toronto.**
Tel. LL 9626.

LIUDESIO VALANDOJ
KREIPKITĖS PAS
Laidotuvių Direktorių
C. Halpin Funeral Home Reg'd.
KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAMPE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS
4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

ŽURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importo ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!
A. PAULAITIS
Import - Export
23 Romsey St. Boston 25, Mass U. S. A.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS
LIETUVIS LAIKRODININKAS
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos.
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

AMERIKOJE „NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ" GALIMA GAUTI:
J. Sodaitis, „Gabija", 340 Union A., Brooklyn, N. Y.
J. Karvelis, 4434 S. Fairfield Ave., Chicago 32, Ill.
Knygynas „Nemunas", 3143, So Halsted St., Chicago,
Vl. Pauza, „Neringa", 1906--25th St, Detroit 16, Mich.
D. Krause, 3466 So. Holsted St., Chicago 9, Ill.
J. Bajorinas, 3100 So, Halsted St., Chicago 8, Ill.
J. Giedraitis, 3301 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

BELLAZZI — LAMY, INC
TR 5151 **7679 George St.,** **Ville Lasalle.**
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

Dr. DORA GORDON
Dantų gydytoja
Kalba lietuviškai
Tel.: WAlnut 9773 **4914 Decairie Blvd., Montrel.**

MONTREAL

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 14 d. Montrealio lietuviai minėjo Tautos šventę. Iš ryto buvo iškilmingos pamaldos, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Pamaldas laikė klebonas dr. kun. J. Kubilius, pasakęs ir tai dienai pritaikytą pamokslą. Pamaldų metu giedojo p. Piešinos vedamas choras ir solo Šuberto Ave Maria saksofonu grojo p. Lapinas.

Po pamaldų buvo paskaitos, kurioms įžangą padarė ALO Ko pirmininkas A. Lapinas, labai gražiai priminęs, jog kovose dėl Lietuvos laisvės visi lietuviai buvo vieningi — ar jie buvo katalikai ar evangelikai, ar vienos ar kitos partijos, ar bepartiniai.

Po jo kalbėjęs savanorių kūrėjų pirm. L. Balzaras atkreipė gausiai į minėjimą susirinkusiųjų dėmesį į kaikuriuos nepriklausomos Lietuvos tvarkymosi faktus: žemės reformą, mažumų teises, darbininkų draudimą ir kitas reformas, kurių daugelis valstybių nei šiandien dar nėra padariusios, ir savo kalbą baigė nurodymu, kad lietuviai Kanadoje turi antrąją tėvynę, kuriai jie yra ir bus ištikimi, o jeigu jai grėstų pavojus, stos ją ir ginti. Bet tuo tarpu jie yra ir pasiliks lietuviais, mylės savo kalbą, neatsisakys avo tautos, dirbs lietuvybei.

K. Truska padarė platesnę apžvalgą politinių įvykių, kurie praeityje bandė lietuvius palaužti Rusijos imperializmo siekimams, vėliau — sužlugdyti jos nepriklausomybę ir lietuvių pastangas atsilaikyti ir apginti savo teises. Nelygioje kovoje, nes priešas buvo ir yra nepalyginamai gausesnis ir stipresnis, lietuviai sugebėjo padaryti daugiau, negu, atrodo, galėjo leisti jiems jų jėgos. Tai įrodo lietuvių tautos gyvybingumą ir pajėgumą.

Baigiant minėjimą, p. Navikėnas MLOKo vardu padėkojo visiems, kas kuo nors prisidėjo prie minėjimo ir susirinkusiems tautiečiams už atsilankymą ir gyvą minėjime dalyvavimą. Jis apgailestavo, kad dėl nesveikatos minėjime negalėjo dalyvauti op. sol. E. Kardelienė ir su ja K. Smilgevičius.

Prie įėjimo į minėjimą TF atstovybė platino lietuvio pasus ir TF ženklelius.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

Rugsėjo 13 dieną pradėjo darbą Monrealio šeštadieninė mokykla. Į pirmąją pamoką susirinko per 80 mokinių.

Šiemet veikia 3 pradžios mokyklos klasės ir pirmoji gimnazijos klasė. Mokykla mokytojų šiemet turi jau 4: vedėjas p. Ališauskas ir mokytojos p. Lukoševičienė, p. Juknevičienė ir p. Pakulienė, kuri į darbą stojo šiemet.

Takimasi, kad mokinių susirinks dar daugiau. Visi tėvai turėtų savo vaikučius leisti į lietuvišką mokyklą.

PASKUTINĖ GEGUŽINĖ MONTREALY

Praėjusį sekmadienį, orui jau gerokai pakrypus į rudenį ir žymiai atvėsus, į gegužinę susirinko daugiau entuziastingo jaunimo, kuris buvo gyvas, judrus ir gerai pasišoko.

Tačiau daugelis ir vyresnių jų atsilankė atsisveikinti su vasaros sezonu, nes tai buvo paskutinė gegužinė.

Reikia pažymėti ypatingą dėmesį paskutinei gegužinei, kuri buvo parodyta inž. p. Narbuto, p. Liesunaičio jun. ir p. Juodelio, atvykusių su aukomis „N. L-vai" ir dovanomis rengėjams. Už tai jiems priklauso didelė padėka.

L. KAT. MOTERŲ DR-JOS SUSIRINKIMAS

įvyks rugsėjo 21 dieną, tuoj po pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje. Narės ir prijaučiančios prašomos dalyvauti. Bus aptariami svarbūs reikalai.

MIRĖ SENAS ATEIVIS

Rugsėjo 10 dieną Viktorijos ligoninėje mirė Petras Uldukis, sulaukęs 56 metų amžiaus, į Kanadą atvykęs 1928 metais, Verdune turįs namus. Mirė nevedęs. Kanadoje yra jo brolis gydytojas, kuris buvo atvykęs į laidotuves.

MONTREALY DIDELI STREIKAI

Jau kuris laikas kai Montrealy įsisiūbavo streikai. Jau apie 10 savaičių streikuoja Gold-Silver-Cuper Co darbininkai. 4 savaitės kai streikuoja Vickers Co apie 3.000 laivų statyklos darbininkų; nuo rugpjūčio 21 d. sustreikavo Worden King Division Kran Co apie 650 darbininkų ir taipgi American Cann Co 3.000 darbininkų.

Streikai vyksta ne be incidentų. Vickerse net iš Toronto pasirodė streiklaužiai, bet susidūrimo metu jie labai nukentėjo ir dabar yra ligoninėje. Darbininkai, kaip taisyklė, streiko paliestas įmones pikietuoja. Ši teisė darbininkams neginčijama. Darbininkų pikietai yra teisėti. Bet, iš kitos pusės, įmonė turi teisę gabentis streiklaužius. Čia ir įvyksta susidūrimų. Taip Worden King Co penktadienį sumobilizavo 18 streiklaužių iš tų pačių darbininkų tarpo, kuriuos atvežė į įmonę dirbti. Kadangi juos saugojo bent 200 policininkų, tai prie fabriko incidentų neįvyko. Bet, kaip girdėti, su grįžusius iš darbo tuos streiklaužius darbininkus pikietuotojai apkūlė, todėl pirmadienį streiklaužių pasirodė tiktai 4.

Atrodo, kaip pasakoja darbininkai, įmonės yra sumaniusios, gal, ir organizuotai, principinį žygį: nedaryti sutarčių su unijomis. Pav., Worden King Co iš darbininkų negavo jokių naujų reikalavimų. Darbininkai gauna po 1,53 ct. už dabo valandą ir naujų reikalavimų nestato. Bet įmonė nenorinti atnaujinti kolektyvinės sutarties su darbininkais todėl, kad ši unija esanti komunistų vadovaujama. Bet pav., Vickerso Co darbininkų unijos yra Katalikų sindikato, o kompanija vis vien nenori sutarties su unija. Taigi, susidaro įspūdis, kad kompanijos pradėjo kampaniją prieš darbininkų unijas. Streikai tęsiasi.

IŠNUOMOJAMAS kambarys Verdune, 683 Beatty Ave, telef. **HE 0473.**

IŠNUOMOJAMAS kambarys vienam arba dviem asmenim. Teirautis: 2681 Gascon Ave, Montreal 24.

PARDUODAMAS NAMUKAS iš 3 nedidelių kambarių ir virtuvės. Kaina $ 2.200, įmokėti $ 500, likusius po $ 30 į mėnesį. Adresas: 97 Leblanc E Longueuill Anex

PARDUODAMAS NAMAS, 2-jų butų po 5-kius kambarius, moderniai įrengtas, su garažu ir automatine aliejaus šildymo sistema. Rūsyje įrengtas 1 kambarys.

Kaina $ 18.000, įmokėti apie $ 11.000. Teirautis 5059 Bourbonniere, Rosemount. Tel. TU 2892 (kalba angliškai ir prancūziškai.) 32...

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

192 — 4 th Ave Ville Lasalle.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su visais patogumais (ir telefonas). Teirautis vakarais, 2544 Centre St., P. St. Charl, telef.: WI 4957. 35.6.7

IŠNUOMOJAMAS butas naujame name pas lietuvius **926 Prefontaine, Montreal So.** 37,8

IŠNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė **1960 Notre Dame St. W.** Teirautis GL 1662.

Paskutinė Gegužinė

TORONTO, HAMILTON O, WELLANDO, ST. CATCHARINES, OAKVILLE, NIAGARA FALLS ir apylinkių lietuviai šį sekmadienį, rugsėjo 21 dieną, **VISI** kviečiami

Į PASKUTINĘ GEGUŽINĘ,

kuri įvyks **pp. NARUŠIŲ ūkyje, prie Medad ežero.**

Visi šią gegužinių vietą gerai žino.

Veiks **TURTINGAS BUFETAS** su gėrimais ir visokiais užkandžiais.

Šokiams gros puiki **italų kapela BENNY FERRY.**

Gegužinės pelnas skiriamas Hamiltono lietuvių bažnyčios statybai.

VISI TAUTIEČIČAI Į PASKUTINĘ GEGUŽINĘ!

TAI PASKUTINĖ PROGA susitikti gamtos aplinkumoje, paskutinė proga po atviru dangum gražioje aplinkumoje praleisti paskutinį sekmadienį!

Atsiminkite: prie Waterdown miestelio išsukti į gegužinės vietą.

Rengėjai.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO BIURUI

Rugsėjo mėn. 12-tos dienos Krašto Valdybos posėdyje buvo nutarta tartis su Lietuvių namų komitetu dėl patalpų, — kad jis KLB Krašto Valdybai užleistų vieną kambarį Bendruomenės centro biurui.

Dabar gauta žinių, kad lietuvių namų komitetas su tuo sutiko. Tokiu būdu biuras pradeda veikti nuo rugsėjo 15 dienos. Jo adresas: 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. Vienas valdybos narys budės biure trečiadieniais nuo 7 ligi 9 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 11 iki 1 val. dienos.

Biuro vedėju laikinai be atlyginimo sutiko būti Adolfas Bajorinas.

Kol kas Krašto Valdyba tesprendžia tiktai administracinio susitvarkymo klausimus. Kr. Valdyba padarė oficialų vizitą Gen. Lietuvos konsului min. V. Gyliui. Tiek žinių apie praėjusią savaitę.

PASAULINĖ ĮVYKIŲ SAVAITĖ

Atkelta iš 1 puslapio.

kurios gen. sekretorius jau pasitraukė. Laukiama, kad Arabų lyga apsivalys nuo kurstomojo elemento ir tarsis su Izraeliu ir su Vakarų vasltybėmis.

Žmonijos kovų sūkuriuose ir Tito maišosi, kaip skiedra eketėje. Jugoslaviją aplankiusiems Norvegijos žurnalistams jis davė pasikalbėjimą, kuriame pasakė, kad

MASKVOS UŽPUOLIMO JIS NEBIJĄS,

nes ji karo tuojau dar nepradės, o nuo Maskvos satelitų jis apsinginsiąs pats. Bet... jam dar reikia sustiprinti aviaciją, o tas reiškia, kad jam reikia dar daugiau dolerių...

Už tai

KARAS KOREJOJE VYKSTA.

JTO jėgos smarkiai bombarduoja komunistinę Korėją. JTO jėgos viešpatauja šiaurės erdvėje ligi Jalu upės. Per tą savaitę numušta 41 rusų lėktuvas, po ko jie jau bijojo pasirodyti.

Šis karas labai primena Ispanijos pilietinį karą, kuriame buvo išbandytos jėgos ir nauji ginklai. Taip maždaug vyksta ir dabar Korejoje... Neatrodo, kad kitaip ir dabar pasibaigtų... Po Ispanijos karo sekė Antrasis pasaulinis karas...

— Vokietijos finansininkas Schachtas buvo atvykęs į Teheraną ir ilgai tarėsi su Mossadegh, kaip spėjama, naftos reikalais, nes Vokietijai reikalinga nafta.

VT PIRMININKO K. ŽALKAUSKO PAREIŠKIMAS

Kalbėdamas į Lietuvą per radiją prof. K. Žalkauskas pasakė: — Pagrindinis tikslas — Lietuvos išlaisvinimas; be to, ruoštis ateičiai, rūpintis tuo, kokia vieta ir koks vaidmuo teks Lietuvai būsimojoje Rytų Europoje. Reikės peržiūrėti savo santykius su kaimynais ir bandyti susikalbėti su jų politikais. Nors galutinius sprendimus padarys pats išlaisvintos Lietuvos kraštas, bet vistiek yra pareiga paruošti tam dirvą. Pirmaeilės svarbos klausimas — apjungti Lietuvos valstybėje visas lietuviškas žemes. Per šimtmečius buvę atskirti Maž. Lietuvos broliai turi teisę būti laisvos Lietuvos valstybės sienose.

Su širdgėla pergyvendami Lietuvos gyventojų kančias, iš savo pusės darome visa, kas tik yra galima, kad juo greičiau toji priespauda pasibaigtų. Anksčiau ar vėliau sovietų nusikaltėliai turės atsakyti prieš tarptautinį teisingumo tribunolą už lietuvių tautos naikinimą.

— Numatyta daryti žygių, kad būtų įsteigtas Lietuvos konsulatas Kolumbijoje.

PIANISTAS K. SMILGEVIČIUS

šiemet paruošė kelis mokinius stoti į Montrealio konservatoriją, kur jie labai gerai išlaikė egzaminus. P. K. Smilgevičius dar galėtų pas save priimti kelis mokinius mokytis skambinti fortepijonu: 7881 — 2 Ave, St. Michel.

SUTUOKTUVĖS

Jieva Savickaitė tuokiasi su Jean Jacques Bolduc.

PAKEITĖ DARBOVIETĘ

P. Knystautas ir p. Kvietinskas, kelis metus dirbęs Canadian Tube Co, dėl nenormalaus darbo ir dažnų jo sustojimų perėjo dirbti į Arboraite Co.

PABRANGO SUSISIEKIMAS

Nuo rugsėjo 20 dienos Montrealio mieste pabrangintas susisiekimas. Dabar už 3 bilietėlius (tikietus) reiks mokėti 30 centų (buvo 25 ct.), o ejigu kas mokės grynais pinigais už vieną kartą — turės mokėti 12 centų (buvo 10 ct.).

Vaikams-mokiniams už tuos pačius pinigus bus duodama vienu bilietėliu mažiau. Jokių kitų pakeitimų nedaroma.

IŠ BROOKLYNO VIEŠĖJĘS P. K. STRUMSKIS

pas pp. Lasius Montrealy, atvežė parduoti naujai išleistų gaidų, komp. Juozo Gruodžio 4 dainas: 1) Visur tyla, 2) Aguonėlės, 3) Rūta ir 4) Rugiagėlės. Visos dainos viename sąsiuvinyje, kurio kaina $ 1,50. Gaidos gaunamos „NL" redakcijoje: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

IŠ SEAGRAMS DISTILERIO

atleido 130 darbininkių moterų, kurioms pareikšta, kad po dviejų savaičių jos vėl bus pašauktos į darbą.

UŽDARĖ GOLFO BARĄ.

Ville Lasalle Golfo klube veikė bufetas su visokiais gėrimais. Dabar, tur būt, dėl per gausaus naudojimo, bufetas laikinai uždarytas.

REIKALINGOS SIUVĖJOS

(operators) suknelių dirbtuvėje. Geras atlyginimas, nuolatinis darbas be sezoninių pertraukų. Teirautis: Algo Junior Inc., 1470 Peel St., Montreal. (9 aukštas, Annex).

TORONTO

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

rugsėjo 13 d. pradėjo darbą Šv. Pranciškaus mokyklos patalpose, Dundas ir Claremont gatvių kampe. Mokykla veiks kas šeštadienis nuo 9 iki 12 val. dieną. Šiemet atidaromas IV skyrius ir įvedama rankdarbių, dainavimo ir sporto pamokos.

NAUJAS SKAUTŲ CENTRO ADRESAS:

102 Quobec Ave, Toronto, Ont., Canada. Šiuo adresu reikia rašyti vyr. Skautininkui, Brolijos vadijai ir „Skautų Aidui". Telefonas: MU 8630.

„VYTIES" SPORTININKAI

rugsėjo 20 d., šeštadienį, Lietuvių namuose ruošia šokius, kurių pelnas skiriamas „Vyties" klubui išlaikyti.

LIETUVIŲ PREKYBININKŲ PRAM. IR AMAT. SĄJ. „VERSLAS" PRANEŠIMAS.

Rugsėjo 28 d., t. y. sekmadienį, 3 val. po pietų, Lietuvių namuose, Dundas ir Ossington gatvių kampe, II aukšte įvyks visuotinis Lietuvių Prekybininkų Pram. ir Amat. Sąj. „Verslas" susirinkimas.

Kviečiame skaitlingai dalyvauti. **„Verslo" Valdyba.**

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDŽIO KANADOS

Vietininkijos laikinoji komisija 1952 m. spalių m. 4 d. 10 val. ryto, „Toronto Lietuvių Tautos Namų" patalpose, 1129 Dundas St. W. Toronto, Ont. šaukia LAS Kanados Viet. skyriaus atstovų visuotinį suvažiavimą, išrinkti Kanados Vietininkijos valdomuosius organus ir aptarti org. einamuosius reikalus.

Atstovai atvykę registruojasi spalių 4 dieną nuo 9 val. ryto Toronto Lietuvių Tautos Namuose aukščiau minėtu adresu.

LAS Kanados Viet. Komisija.

DAR APIE TORONTO LIETUVIŲ NAMUS.

Toronto lietuvių kolonija, viena iš didesniųjų Kanadoje, 6.000 lietuvių, iki šio laiko neturėjo savo pastogės. Dėl patalpų stokos platesnė kultūrinė veikla buvo silpna, nors Toronte priskaitoma apie 28 liet. organizacijos. Katalikų parapijos salė po bažnyčia dėl savo mažumo, be to būdama nuolatos užimta, nepatenkino kultūrinės veiklos. Prieš porą metų ALOK seimelis sudarė trijų asmenų komisiją, kuri pradėjo rūpintis lietuvių namų įsigijimu. Kiek vėliau ši komisija buvo praplėsta iki 9 asmenų, buvo paruošti TLNF įstatai ir pradėtas kapitalo verbavimas. Darbas buvo nelengvas, nes kolonija susideda daugumoje iš naujų ateivių, kurių ištekliai visuomeniniams reikalams kol kas yra labai riboti. Be to šiam gražiam tikslui skersai kelio kaikas stojo su visa savo galia. Tačiau komisijos ryžto dėka buvo suverbuotas akcinis kapitalas, (viena akcija 25 dol.) ir nupirkti Toronto lietuvaims namai, Dundas st. W. — Ossington Ave kampe.

Šio mėn. 1 6d. savuose namuose įvyko pirmasis akcininkų susirinkimas, kuriame buvo išrinkta laikinoji namų administravimo komisija ir išreikšta padėka T. L. N. F. valdybai už energingą ir didelį darbą.

Namai yra lietuviškame rajone ir gana gerame stovyje. Didumu nepatenkins visų lietuviškų reikalų, bet kaipo pereinamam laikui yra gana geri ir reikia tikėtis lietuviška veikla pagyvės.

Namų įsigijimą smarkiai rėmė liet. inž. s-ga ir keletas kitų organizacijų bei pavieniai asmenys. Per spaudą varė priešingą akciją torontiškė „Laisvoji Lietuva" ir „Liaudies Balsas". **Torontiškis.**

NETIKSLI INFORMACIJA.

Kanados tautinėj parodoj Toronte šiais metais buvo įrengtas ir kuklus lietuviškas skyrius su lietuviška ūkio sodyba centre. Ta pačia proga buvo išleista ir parodos lankytojams dalinama anglų kalba informacija apie Lietuvą: „Lithuanians at the Canadian National Exhibition in Toronto 1952".

Tarp trumpų ir tikslių žinių apie lietuvių tautą ir Lietuvą įrašyta: „Anti-komunistai katalikai lietuviai yra ligi šiol bespriešiną bolševizmui. Už tai jie..."

Lietuva niekad nebuvo 100 procentų katalikų kraštas, bet rusiškam imperializmui buvo ir yra priešinga absoliutinė daguma, įskaitant ir lietuvius ne katalikus ir net tautines mažumas. Už tai jie visi lygiai persekiojami, tremiami ir žudomi. Nekatalikai lietuviai patriotai neturi jokių privilegijų „raudonajam rojuj".

Netiksli informacija yra kenksminga mūsų aspiracijoms ir iššaukia nepasitikėjimą mūsų tvirtinimais ir informacijom ir kitais mums rūpimais klausimais. **M.**

APIE LINKSMĄJĄ NAŠLĘ

skaitykite šio „NL" numerio 5 me puslapyje. Tas reikia žinoti visiems lietuviams, bet ypač — Toronto, Hamiltono ir kitų apylinkių.

Torontiečiai, hamiltoniečiai, wellandiečiai, sankatarinečiai ir visi plačiųjų apylinkių lietuviai neturėtų išleisti iš dėmesio „Linksmosios Našlės" spektaklio, nes tai yra pirmas toks įvykis Toronto mieste.

Be to atsitimintina, kad šioje įdomioje operetėje dalyvauja Metropolitan operos solistas **Algirdas Brazis,** kuris pildo vieną žymesnių rolių. Bus ir baletas, o operetę palydės „Pirmyn" orkestras.

KAS SKAITO „NEPRIKL. LIETUVĄ" — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

DĖMESIO!

Norintiems pirkti arba parduoti namus, krautuves, restauranus ir tt., mielai tarpininkauju. Nemokamai suteikiu įvairias informacijas, parūpinu tinkamomis sąlygomis paskolas.

Mes turime namų pardavimui įvairiomis kainomis ir daugiausiai lietuvių mėgstamuose rajonuose bei g-vėse.

Jūsų patarnavimui

JUOZAS KAŠKELIS

Telf.: WA 2646; WA 2647; WA 2648

R. TESLIA REAL ESTATE & INSURANCE BROKER

575 Queen Str. W. (prie Bathurst str. antras aukštas)

TORONTO.

Kalbinė pagalba teismuose, ištuokos, nuosavybės perleidimo ir kitose transakcijose. — Imigracijos, pilietybės, paskolų parūpinimo, civilinės metrikacijos ir kiti reikalai.—Atstovavimas įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai, nuorašai ir fotokopijos.—Visokeriopos informacijos.—Lietuvių interesus gina prityrę specialistai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

UŽEIKITE ARBA PARAŠYKITE MŪSŲ BIURUI.

JONAS J. JUŠKAITIS

907 Dundas West, Toronto, Canada. Tel. EM. 6-4880.